

Årsrapport for Program for Renere Produkter m.v. 2002

Indholdsfortegnelse

<i>Indledning</i>	5
Medlemmer af Miljørådet for Renere Produkter 2002	5
Miljørådets aktiviteter i 2002	6
Fordeling af Rådets midler	8
1. Særlige produktområder	9
1.0 Grundlagsskabende indsatser	9
1.1 Elektronikområdet	10
1.2 Tekstilområdet	11
1.3 Transportområdet	13
1.4 Bygge og anlægsområdet	14
1.5 Landbrugsprodukt området	16
1.6 Brancheindsats inden for fremstillingsvirksomheder	17
1.7 Handel, service og kontor	19
2. Fremme af udvikling af renere produkter	21
2.1 Grundlæggende indsats for kemiske stoffer og materialer	21
2.1.1 Fremme af kemikaliesubstitution i fremstillingsvirksomheder	22
2.2 Renere produktionsprocesser	25
2.3 Affaldsbehandling - teknologiudvikling	27
2.4 Videreudvikling af renere teknologier med henblik på implementering i fremstillingsvirksomheder	28
3. Generelle metoder og værktøjer m.v.	29
3.1 Livscyklusvurderinger og livscyklustankegang – metode/data/værktøjer/LCA videnscenter	29
3.2 Miljøledelsesværktøjer	30
4. forbrug, handel og markedets rammer	35
4.1 Offentlig grøn indkøbspolitik	35
4.2 Miljømærkning af produkter	36
5. Affald og genanvendelse	41
5.1 Affaldsforebyggelse og ressourceeffektivitet	41
5.2 Udvalgte indsatsområder – opfølgning på affald 21	42
5.3 Andre udvalgte indsatsområder	44
6. Miljøkompetenceordningen	47
7. Miljømærkefremmeordningen	51
8. Tværgående information, administration og evaluering	53

Bilag 1 **Oversigt over iværksatte projekter**

Bilag 2 **Miljøkompetence -og Miljømærkefremmeordningen 2002**

Bilag 3 **Liste over publicerede projekter**

Indledning

Det overordnede mål for programmet er at nedsætte miljøbelastningen i forbindelse med udvikling, produktion, markedsføring, transport, afsætning og anvendelse af produkter. Dertil kommer håndtering af det affald, der opstår i produktets livscyklus og ved den endelige bortskaffelse.

Siden december 1998 har Miljørådet for Renere Produkter haft til formål at udstikke de overordnede retningslinjer for Program for Renere Produkter. Rådet vedtager årligt en prioriteringsplan for, hvordan programmets midler skal fordeles. Prioriteringsplanen for 2002 danner grundlaget for strukturen af denne årsrapport. Miljøstyrelsen fungerer som Miljørådets sekretariat og har ansvaret for den faglige og administrative gennemførelse af programmet.

Program for Renere Produkter finansieres gennem en årlig ordinær bevilling på Finansloven samt via en særskilt bevilling fra den såkaldte CO₂ pulje. Den ordinære bevilling kan anvendes inden for hele programmets formål. Den særskilte CO₂ bevilling er fastlagt via et politisk forlig og skal overvejende målrettes fremstillingsvirksomheder. I 2002 udgjorde den særskilte CO₂ bevilling cirka 71 mio. kr. og den ordinære bevilling cirka 66 mio. kr.

Programmet består af 3 dele: En udviklingsordning og to ordninger vedrørende henholdsvis kompetenceopbygning og fremme af miljømærkning.

Udviklingsordningen omfatter aktiviteter, der understøtter vidensudvikling, produktudvikling og markedsudvikling med henblik på at fremme udviklingen af renere produkter i et livscyklusperspektiv.

Miljøkompetenceordningen omfatter støtte til etableringen af miljøledelsessystemer suppleret med indførelse af renere teknologi, miljømæssige vurderinger af produkter og tjenesteydelser samt miljøbevidst indkøbs- og salgspolitik. Ordningen støtter derudover aktiviteter til produktorienteret miljøarbejde samt kompetence vedrørende miljømærker og miljøvaredeklarationer.

Miljømærkefremmeordningen har til formål at give mindre virksomheder et incitament til at komme tidligt på markedet med miljømærkede produkter.

Programmets øvrige aktiviteter omhandler generel information, evalueringer og administration. Herunder er der blandt andet igangsat aktiviteter, som skal udbrede kendskabet til Program for Renere Produkter samt til at formidle resultaterne fra projekter støttet af programmet.

Medlemmer af Miljørådet for Renere Produkter 2002

Miljørådet for Renere Produkter har 20 medlemmer fra offentlige myndigheder, interesseorganisationer og brancheorganisationer samt et mindre antal særligt sagkyndige. Formanden og næstformanden udpeges personligt af Miljøministeren. Rådets repræsentation af institutioner har stort set været uændret siden oprettelsen i 1998, mens der har været en del udskiftning af personkredsen i Rådet. En undtagelse er dog Erhvervenes Transportudvalg som i løbet af 2002 er gået ud af rådet. By og Byg er gået ud af Rådet som følge af en sammenlægning med Økonomi- og Erhvervsministeriet. Som følge af programperiodens udløb gik samtlige medlemmer af Rådet af ved udgangen af 2002.

I 2002 havde Miljørådet følgende medlemmer:

	Institution	Rådsmedlem	Suppleant
1	Amtsrådsforeningen	Harry Hansen	Christian Bækgaard
2	Beskæftigelsesministeriet	Peter Herskind	Birgitte Skårup
3	By og Byg, Statens Byggeforskningsinstitut	Hanne Krogh	Ove Nielsen
4	Danmarks Naturfredningsforening	Thomas Færgeman	Pia Olsen
5	Dansk Handel & Service	Annette Skjoldager	Charlotte Biil
6	Dansk Industri	Helle Juhler-Kristoffersen	Frank Bill
7	Erhvervenes Transportudvalg	Palle Egebjerg	Peter Becker
8	Handel, Transport og Serviceerhvervene	Mette Herget	Steen Rytlig
9	Økonomi- og Erhvervsministeriet	Mette Kaae Hansen	Søren Hellener
10	Forbrugerrådet	Heidi Søsted	Villy Dyhr
11	Genvindingsindustien	Klaus Müller	Erik Espersen
12	Kommunernes Landsforening /Kbh. og Frb. Kommune	Maj Green	Per Møller
13	Landbrugsraadet	Morten Løber	Anne Ahrnung
14	LO-landsorganisation i DK/ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	Karen Stokholm Kjær	Michael Jørgensen
15	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Anders Christiansen	Pieter Feenstra
16	Reno-Sam/ Affaldsteknisk Samarbejde	Nete Jakobsen	Tom Elmer Christensen
17	Sagkyndig på produktområdet	Arne Remmen	Ålborg Universitet
18	Sagkyndig på affaldsområdet	Thomas Højlund Christensen	Danmarks Tekniske Universitet
19	Næstformand	Helge Andreasen	Miljøstyrelsen
20	Formand	Anna Lise Mortensen	Brdr. Hartmann A/S

Miljørådets aktiviteter i 2002

Miljørådet for Renere Produkter har i 2002 haft 6 møder og et todags seminar. Hovedtemaerne for møderne fremgår af skemaet. Udover opfølgning på Prioriteringsplanen 2002 og udarbejdelse af Prioriteringsplan for det kommende år, har Miljørådet i 2002 desuden arbejdet på en langsigtet handlingsplan/strategi for renere produktområdet.

Mødedato	Hovedtemaer
4. marts 2002	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteringsplan for 2002
11-12. marts 2002 (seminar)	<ul style="list-style-type: none"> • Rådets arbejde • Handlingsplan/strategi 2003-2006 • Samarbejdet mellem Miljørådet og Miljøstyrelsen
16. april 2002	<ul style="list-style-type: none"> • Energiledelse/ Projekt Værktøjskasse • Arbejdsgruppe om organisering af affaldsområdet • Igangsættelse af nye paneler og brancheindsatser • Handlingsplanen fra panelet for Bygge- og anlægsområdet
13. juni 2002	<ul style="list-style-type: none"> • Affaldsområdet • Forslag til markedsførings- og formidlingsindsats • Planer for landbrugsområdet
9. september 2002	<ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan for 2003-2006 • Samarbejde mellem Miljørådet og Miljøstyrelsen • Udpegning af fremtidige indsatsområder
8. november 2002	<ul style="list-style-type: none"> • Panel for detailhandel • Handlingsplan 2003-2006 • Prioriteringsplan 2003
16. december 2002	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronikpanelet • Økonomi

Prioriteringsplan

En væsentlig del af Miljørådet for Renere Produkters arbejde består i at følge op på de årlige prioriteringsplaner samt at udarbejde en ny prioriteringsplan for det kommende år. Opfølgningen af Prioriteringsplanen sker ved, at Rådet løbende ser på hvilke projekter, der er blevet igangsat og derefter evaluerer og justerer årets budget.

Fordeling af Rådets midler

I 2002 forvaltede Miljørådet for Renere Produkter 137 mio. kr. efter diverse reguleringer fra tidligere år, tilbageførte midler fra udgiftsstop, Vandfonden, etc.

Nedenstående to skemaer viser, hvorledes midlerne er fordelt mellem ordinære midler og tilbageførte CO₂-midler. Desuden viser skemaerne, hvordan budgettet så ud i begyndelsen af 2002, samt hvorledes de uddelte tilsagn siden hen har fordelt sig på de forskellige budgetområder.

Fordeling af ordinære midler inden for Program for Renere Produkter i 2002

Område		Samlet budget ¹ (i mio.kr.)	Tilsagn (i mio.kr.)	Andel af samlet bevilling
Kap.	Udviklingsordningen			
1	<i>Særlige produktområder</i>	10,5	11,1	16,8%
2	<i>Fremme af udvikling af renere prod.</i>	7,4	4,1	6,2%
3	<i>Generelle metoder og værktøjer</i>	11,0	11,3	17,1%
4	<i>Forbrug, handel og markedsrammer</i>	8,5	9,6	14,5%
5	<i>Affald og genanvendelse</i>	15,7	15,4	23,3%
	Udviklingsordningen, i alt	53,1	51,5	77,9%
6	Miljøkompetenceordn.	9,0	10,2	15,5%
7	Miljømærkefremmeordn.	0,7	0,2	0,3%
8	Tværg. Inf./ adm./evaluer.	2,7	4,1	6,2%
	Perspektivpulje	0	0	0%
	Totalt	65,5	66,0	≅ 100%

Fordeling af CO₂-midler inden for Program for Renere Produkter i 2002

Område		Samlet budget ² (i mio.kr.)	Tilsagn (i mio.kr.)	Andel af samlet bevilling
Kap.	Udviklingsordningen			
1	<i>Særlige produktområder</i>	22,6	21,7	30,3%
2	<i>Fremme af udvikling af renere prod.</i>	13,1	10,1	14,4%
3	<i>Generelle metoder og værktøjer</i>	5,1	4,9	6,8%
4	<i>Forbrug, handel og markedsrammer</i>	0	0	0%
5	<i>Affald og genanvendelse</i>	1,2	1,0	1,4%
	Udviklingsordningen, i alt	42	37,7	52,9%
6	Miljøkompetenceordn.	24,7	28,5	39,9%
7	Miljømærkefremmeordn.	0	0	0%
8	Tværg. Inf./ adm./evaluer.	3,6	4,1	5,7%
	Perspektivpulje	1,1	1,1	1,5%
	Totalt	71,4	71,4	100%

¹ Vedtaget af Miljørådet d. 8.april 2002

² Vedtaget af Miljørådet d. 8.april 2002

UDVIKLINGSORDNINGEN

Udviklingsordningen er inddelt i fem indsatsområder; 1. Særlige produktområder 2. Fremme af udvikling af renere produkter 3. Generelle metoder og værktøjer 4. Forbrug, handel og markedets rammer og 5. Affald og genanvendelse. I det følgende vil blive beskrevet, hvilke projekter, der er igangsat under de forskellige indsatsområder, og hvorvidt de målsætninger, som Miljørådet for Renere Produkter har opstillet for de enkelte områder, er nået. Hvert indsatsområde er inddelt i en række underområder, som gør det mere overskueligt at læse rapporten. For en formålsbeskrivelse for de enkelte projekter henvises til bilag 1.

1. Særlige produktområder

1.0 Grundlagsskabende indsatser

Mål 2002

- *Det er målet i 2002 at skabe et uddybende grundlag for en samlet prioritering af fremtidige indsatser på produkt- og brancheniveau.*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
1.0	Grundlagsskabende indsatser		
	1 Dokumentation og opdatering	Igangsætte projekt vedr. dokumentation og opdatering af fagligt beslutningsgrundlag til brug for udvælgelse af produktrettede indsatser, samt opstilling af komparative branchekarakteristika indeholdende barrierer og mulige virkemidler	Ja

Vurdering af opfyldelse af mål

Projektet skrider frem som planlagt og delresultater vil kunne fremlægges i efteråret 2003. Målsætningerne opfyldes delvist gennem projektet "Udpegning og konkretisering af relevante indsatsområder for fremtidige branche- og produktindsatser, del 1" placeret under afsnit 1.6.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.0	Grundlagsskabende indsatser				
0794 og 0794/1	1 Prioritering inden for den produktorienterede miljøpolitik	2.-O LCA consultants	2.000.000	2.000.000	2004
I alt			2.000.000	2.000.000	

1.1 Elektronikområdet

Mål 2002

- *Der er en for branchen mærkbar efterspørgsel efter mindre miljøbelastende elektronikprodukter*
- *Flertallet af danske elektronikproducerende virksomheder udvikler og producerer mindre miljøbelastende elektronik*

Delmål 2002

- *Øget efterspørgsel efter mindre miljøbelastende elektronikprodukter, både fra forbrugere og fra indkøbere, såvel private som offentlige.*
- *Øget opmærksomhed og viden i elektronikindustrien om principper for konstruktion af mindre miljøbelastende elektronik, om miljøvurderingsværktøjer og om vilkårene for oparbejdning af udtjent elektronik.*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?	
1.1	Elektronik			
	1	Miljøoplysning	Udvikle system til formidling af miljøoplysning i salgs- og købsituationer.	Ja
	2	Miljøoplysning	Afprøvning af system til formidling af miljøoplysning.	Ja
	3	Konstruktionsvejledning	Formidling af konstruktionsvejledninger for mindre miljøbelastende elektronikprodukter (nationalt og internationalt)	Ja
	4	Miljøvurderingsmetoder	Formidling af viden om miljøvurderingsmetoder som kan understøtte miljøhensyn i koncept- og designfasen.	Ja
	5	Sekretariatsbistand	Yde tilskud til sekretariatsbistand til elektronikpanelet	Ja

Vurdering af opfyldelse af mål

Med hensyn til miljøoplysning blev der på grundlag af det strategiforslag, som var resultatet af projekt 126-0565 (et strategiforslag til synliggørelse af forbrugerrelevante miljøegenskaber) og Elektronikpanelets handlingsplan 2003 – 2006, udbudt et projekt om formidling af miljøoplysninger til forbrugerne via detailhandelen. Projektet blev startet 13. december 2002 og forløber planmæssigt.

Elektronikpanelet har iværksat en kampagne overfor de decentrale offentlige indkøbere af elektronik (Pc'er og lignende), som bl.a. henviser til Miljøstyrelsens indkøbsvejledninger.

Med hensyn til indsatsen over for elektronikindustrien er der i 2002 (henholdsvis april og november) startet projekter henholdsvis om integration af bortskaffelseshensyn ved konstruktion af elektronik og om miljøhensyn i de tidligste faser af elektronikdesign, konceptfasen. Resultaterne af de to projekter skal bygges ind i Designmanualen (om miljørigtige elektronikprodukter), som blev udsendt i 2002 og er godt modtaget i branchen.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.1	Elektronik				
0559	1 Integration af bortskaffelse i design og konstruktion af elektronikprodukter	<i>Elektromiljø A/S</i>	754.100	754.100	2003
0565 og 0565/1	2 Et strategiforslag til synliggørelse af forbrugerrelevante miljøegenskaber	<i>dk-TEKNIK</i>	803.955	803.955	<i>Afsluttet</i>
0689	3 Miljøvurdering af produktkoncepter	<i>Institut for Produktudvikling</i>	375.850	299.350	2003
0777	4 Sekretariatsbistand til Elektronikpanelet 2002-2003	<i>In-JeT Aps</i>	399.900	399.900	2003
0787	5 Formidling af miljøoplysninger om elektroniske produkter	<i>PlanMiljø</i>	1.499.000	1.499.000	2004
I alt			3.832.805	3.756.305	

1.2 Tekstilområdet

Mål 2002

- *Der er et synligt udbud af miljømærkede tekstiler på markedet*
- *En stor del af branchens aktører er bevidste om miljøforhold og har et ønske om at integrere miljø i deres beslutninger*
- *Viden og værktøjer er let tilgængelige for branchens aktører*

Delmål for indsatsen i 2002:

- *Formidle viden om miljø og tekstiler samt metoder og værktøjer til branchens aktører*
- *Få fokus på miljø i mode og design*
- *Styrkelse af tekstilservicevirksomheders miljøindsats på "business to business" området.*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
1.2	Tekstilprodukter		
	1 Viden	Formidling af viden om tekstiler og miljø	Ja
	2 Værktøjer	Udvikling af simple værktøjer til brug for producenter, indkøbere og detailhandel.	Ja
	3 Miljømærker	Integration af miljø i mode og design	Ja
	4 "Business to business"	Øge fokus på "business to business" markedet således at miljø integreres i både udbud og efterspørgsel.	Ja
	5 Sekretariatsbistand	Yde tilskud til sekretariatsbistand til tekstilpanelet samt opsamle på tekstilpanelets indsats og resultater	Ja

Vurdering af opfyldelse af mål

De igangsatte projekter er godt i gang, men kun få er afsluttet. Målsætningerne vil endeligt blive opfyldt i løbet af 2003.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.2	Tekstilprodukter				
0573	1 Oversættelse af håndbog for designere	<i>Foreningen til Fremme af Bæredygtigt Design</i>	150.485	150.485	<i>Afsluttet</i>
0672	2 Modeshow og katalog med danske tekstiler til Blomstens jubilæumsevent	<i>Teko-Center Danmark</i>	280.500	280.500	<i>Afsluttet</i>
0679	3 Støtte til indkøb og efterspørgsel af miljøvenlige tekstiler på business-to-business området	<i>PlanMiljø</i>	520.250	520.250	<i>2003</i>
0682	4 Integration af miljø i design og mode	<i>RAMBØLL</i>	590.000	590.000	<i>2004</i>
0697	5 Formidling af UMIPTEX	<i>Teknologisk Institut</i>	307.360	307.360	<i>2003</i>
0702	6 Miljø – Design – Mode	<i>Danmarks Designskole</i>	190.000	190.000	<i>2003</i>
0715	7 Sekretariatsbistand til tekstilpanel 2002-2003	<i>Valør & Tinge A/S</i>	449.250	449.250	<i>2003</i>
I alt			2.487.845	2.487.845	

1.3 Transportområdet

Mål 2002

Det overordnede mål i 2002 var at fremme reduktion af transportsektorens miljøbelastning ved at stimulere udviklingen af miljøoptimerede transporttydelser og stimulere markedet for miljøoptimeret transport

Delmål 2002

- *Implementering og integration af informationsværktøjer gennem:*
 - *Analyser, udvikling, forankring og implementering af værktøjer og initiativer i øvrigt til fremme af miljøforbedringer på godsområdet, herunder mulig indsats for miljømærke for godstransport*
 - *Fremme anvendelse af transportplaner i virksomheder*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
1.3	Transportområdet		
1	Miljøforbedring på godstransportområdet	Fremme miljøforbedringer på godstransportområdet gennem udvikling, analyser og implementering af værktøjer, etc.	Ja
2	Miljømærke for godstransport	Analyse af muligheden for miljømærkning af godstransport.	Ja
3	Vidensopsamling	Vidensopsamling til prioritering af fremtidig indsats	Ja
4	Transportpanel	Afslutte Transportpanelets arbejde med en selvevaluering i 2002	Ja
5	Transportplaner i virksomheder	Fremme transportplaner i virksomheder	Ja

Vurdering af opfyldelse af mål

I 2002 har vægtningen på transportområdet været implementering og formidling af værktøjer. Værktøjer som OMIT og Benchmarking er lagt på nettet i 2002 og markedsføres i 2003. Ministeren har i et presseindlæg opfordret transportører og transportkøbere til at benytte sig af de mange værktøjer. Transportpanelets selvevaluering ligger i et udkast og forventes at være færdig inden slutningen af 2003. Der er udarbejdet udkast til vurdering af egnetheden af miljømærkning af godstransport.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.3	Transportområdet				
0481/1	1 Tillægsopgave til Vejledning om godstransport i grønne regnskaber	NIRAS A/S	40.000	40.000	Afsluttet
0506	2 Forstudie om data om godstransports miljøegenskaber	COWI A/S	475.000	475.000	2003
0608	3 Miljømæssige udviklingstendenser og indsatsbehov vedr. godstransport	COWI A/S	152.000	152.000	2003
0778	4 Transportplaner – et værktøj i den lokale indsats	Kom- munernes Lands- forening	399.175	399.175	Afsluttet
0798	5 Markedsføring af www.benchmarks.dk	Institut for Transport- studier	379.500	379.500	2003
0804	6 Markedsføring og formidling af OMIT 2003-2005	Institut for Transport- studier	405.000	405.000	2005
I alt			1.850.675	1.850.675	

1.4 Bygge og anlægsområdet

Mål 2002

Fremme et miljømæssigt bæredygtigt byggeri og medvirke til at forbruget af knappe eller stærkt sundheds- og miljøbelastende materialer reduceres samt at medvirke til at udfase uønskede sundheds- og miljøbelastende stoffer.

Delmål 2002

Der skal ske en opfølgning på Byggepanelets handlingsplan og foretages en kortlægning af eventuelle problemer vedrørende genanvendelsen, samt gøres en indsats over for problematiske stoffer i byggeriet.

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
1.4	Bygge og anlægsområdet		
1	Værktøjer og referencedata	Udvikling af værktøjer og referencedata til vurdering af byggeriets miljøbelastning (indikatorprojekt)	Ja
2	Lovgivning	Gennemgang af lov- og regelgrundlag for byggebranchen med henblik på at foreslå miljømæssige forbedringer af lovgivningen	Ja
3	Forurenende stoffer	Fastlæggelse af niveauet af forurenende stoffer i bygge- og anlægsaffald	Ja
4	Genanvendelse af bygge- og anlægsaffald	Belysning af procedurer for genanvendelse af bygge- og anlægsaffald	Ja
5	Forbrug af udvalgte stoffer	Kortlægning af forbruget af udvalgte sundheds- og miljøbelastende stoffer	Ja
6	PCB-holdige byggevarer	Sundhedsmæssig vurdering af PCB-holdige byggevarer	Ja
7	Sekretariatsbistand og udarbejdelse af nye forslag	Tilskud til byggepanelssekretariatet	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Alle projekter er igangsat og forløber som planlagt.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.4	Bygge og anlægsområdet				
0061/03	1 Miljøindikatorer for bygninger	<i>By og Byg</i>	900.000	900.000	2004
0062/03	2 Kortlægning af forurenende stoffer i byggeaffald	<i>Demex</i>	500.000	500.000	2003
0063/03	3 Sundhedsmæssig vurdering af PCB-holdige byggevarer	<i>By og Byg</i>	850.000	850.000	2004
0064/03	4 Procedurer for genanvendelse af bygge- og anlægsaffald	<i>COWI A/S</i>	250.000	250.000	2003
0066/03	5 Kortlægning af forbruget af udvalgte sundheds- og miljøbelastende stoffer i byggesektoren	<i>DHI Institut for vand og miljø</i>	650.000	650.000	2003

0067/03	6	Sekretariatsbistand og udarbejdelse af forslag til organisatoriske og strukturelle ændringer i byggesektoren	Erik K. Jørgensen A/S	500.600	500.600	2004
0068/03	7	Miljøkrav i lovgivningen	Teknologisk Institut	408.400	408.400	2003
I alt				4.059.000	4.059.000	

1.5 Landbrugsprodukt området

Miljørådet og Miljøstyrelsen ønskede at nedsætte et nyt produktpanel på landbrugsprodukt området med henblik på at inddrage og engagere aktører inden for sektoren i produktorienteret miljøarbejde. Fastsættelse af målene for indsatsen på landbrugsproduktområdet skal afvente, at panelet er oprettet og har udarbejdet en handlingsplan for sit virke. Herefter vil Miljørådet for renere produkter tage stilling til målsætninger og indsatsområder.

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
1.5	Landbrugsprodukt-området		
1	Sekretariatsbistand	Yde tilskud til sekretariatet for landbrugsproduktpanelet	Ja
2	Viden og værktøjer af relevans for produktrettet miljøindsats	Få overblik over eksisterende og manglende viden og værktøjer, der kan understøtte en kommende miljøindsats (udredningsprojekt)	Ja
3	Opfølgning på landbrugspanelets handlingsplan	Iværksætte en opfølgning på landbrugspanelets handlingsplan	Nej
4	Grønne regnskaber	Iværksætte et projekt om grønne regnskaber i LCA perspektiv	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Landbrugspanelet blev først etableret ved udgangen af 2002, hvorfor panelets handlingsplan først foreligger i 2003. Opfølgning herpå var derfor ikke relevant i 2002.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.5	Landbrugsprodukt- området				
0468	1 Grønne regnskaber i LCA- perspektiv	Landbrugets Rådgivnings center	1.404.000	800.000	2003
0673	2 Produktorienteret miljøindsats i landbrugssektoren – forudsætninger og fremsyn	Birch & Krogboe A/S	700.000	700.000	2003
0803	3 Faglig og administrativ sekretariatsbistand i produktpanel inden for landbrugsområdet	Birch & Krogboe A/S	500.000	500.000	2003
I alt			2.604.000	2.000.000	

1.6 Brancheindsats inden for fremstillingsvirksomheder

Mål 2002

Der er forankret et antal konkrete brancheindsatser på fremstillingsvirksomhedsområdet, hvor der sker udvikling, produktion og afsætning af renere produkter gennem en proces, der bl.a. sikrer fremstillingsvirksomhedernes aktive medvirken, og hvor brancherne demonstrerer medansvar for løsning af miljøproblemerne. Brancheindsatserne skal være forankret i branchernes organisationer el. lign.

Delmål 2002

- Der er igangsat hovedprojekter inden for emballageområdet og fremstilling af farve og lak
- Der igangsættes 1-3 nye brancheindsatser inden for fremstillingsvirksomheder med udgangspunkt i branchens miljøproblemer og dertil knyttede handlingsplaner

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
1.6	Brancheindsats inden for fremstillingsvirksomheder		
	1 Brancheindsats – hovedprojekter	Igangsættelse af hovedprojekter inden for emballageområdet og fremstilling af farve og lak	Ja
	2 Brancheindsats – hovedprojekter	Igangsættelse af 1-3 nye hovedprojekter for brancheindsatser inden for fremstillingsvirksomheder	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Hovedprojekterne er igangsat, og målsætningerne er således opfyldt. På metalområdet er der ikke iværksat nogen projekter, eftersom de indkomne ansøgninger lå uden for rammerne af en brancheindsats.

Tidligere igangsatte projekter inden for områder som støberi, kølemøbler, rengøringsmidler og plast er blevet suppleret med mindre tillægsprojekter, som kan være med til at øge miljøgevinsten.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
1.6	Brancheindsats inden for fremstillings- virksomheder				
0428/1	1 Renere produkter i støberibranchen (tillægsprojekt)	<i>Danske Støberiers Branchefore ning</i>	503.000	208.000	2003
0436/1	2 Forbehandling af kompositmaterialer til genanvendelse (tillægsprojekt)	<i>Plast- industrien i Danmark</i>	534.675	435.300	2003
0439	3 Miljøindsats for industrielle og institutions- anvendte rengøringsmidler (tillægsprojekt)	<i>SPT</i>	400.000	400.000	2004
0440/1	4 Miljømæssigt design af kølemøbler (tillægsprojekt)	<i>FEHA</i>	350.350	350.350	2004
0566	5 Udvikling, produktion og markedsføring af energi- og miljørigtige armaturer til boligområdet	<i>Lysteknisk Selskab</i>	4.900.000	2.100.000	2004
0574	6 Forprojekt – Brancheindsats inden for fremstilling af lak, farve, trykfarve, lim og fugemasse o.l.	<i>Foreningen for DK's Lak- og Farve- industri</i>	414.925	414.925	<i>Afsluttet</i>
0647	7 Udpegning og konkretisering af relevante indsatsområder for fremtidige branche- og produktindsatser, del 1	<i>dk-TEKNIK</i>	390.875	390.875	<i>Afsluttet</i>
0779	8 Produktområdeprojekt vedr. betonprodukter	<i>Teknologisk Institut</i>	3.950.000	2.750.000	2006

0780	9	Hovedprojekt – Brancheindsatsprojekt inden for farve-, lak-, lim- og fugebranchen	<i>Foreningen for DK's Lak- og Farve-industri</i>	8.213.750	4.828.000	2006
0786	10	Energiforbrug af HFC-frie køleanlæg i supermarkeder	<i>Danmarks Tekniske Universitet</i>	359.000	245.000	2004
0790	11	Formidling af viden omkring naturlige kølemidler; webside, komponentdatabase	<i>Teknologisk Institut</i>	615.000	615.000	2004
0791	12	Udvikling af nye generationer fyldestationer, der muliggør påfyldning af CO2 i automobil- og køleindustrien	<i>Agramkow Fluid Systems A/S</i>	1.509.375	528.281	2004
0071/03	13	Hovedprojekt for en brancheindsats inden for emballageindustrien	<i>Dansk Industri</i>	4.875.745	1.699.750	2005
I alt				27.016.695	14.965.481	

1.7 Handel, service og kontor

Mål 2002

Bedre ressourceudnyttelse og miljøforhold ved at udarbejde og gennemføre en samlet indsats for handel, service og kontor

Delmål 2002

- *Der er nedsat et eller flere produktpaneler på området*
- *Der foreligger en status for den hidtidige indsats*
- *Der er sket en afgrænsning af hvilke områder, der skal inddrages i indsatsen og opstillet en handlingsplan for initiativer i 2002*
- *Der er opstillet og sket en kortlægning af indikatorer*
- *Handlingsplan er igangsat*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?	
1.7	Handel, service og kontor			
	1	Hidtidig indsats	Udarbejdelse af status for den hidtidige indsats	Ja
	2	Handlingsplan	Udarbejdelse af handlingsplan for initiativer i 2002	Ja
	3	Handlingsplan	Igangsættelse af projekter inden for følgende områder; Affaldshåndtering Miljø- og forbrugeradfærd Undervisning af butikspersonale	Ja
	4	Indikatorer	Opstilling og kortlægning af indikatorer	Nej
	5	Sekretariatsbistand	Ydelse af sekretariatsbistand til et eller flere produktpaneler	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Detailpanelet beskæftiger sig hovedsagelig med dagligvarehandel. Handlingsplanen er næsten færdigbehandlet og målsætningen om kortlægning af indikatorer er indarbejdet i denne. Der er derfor ikke noget selvstændigt projekt som opstiller og kortlægger indikatorer.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning	
1.7	Handel, service og kontor					
0706	1	Status for miljøindsats i detailhandlen	<i>PlanMiljø</i>	138.600	138.600	<i>Afsluttet</i>
0072/03	2	Administrativ sekretariatsbistand til produktpanel for detailhandel	<i>Logisys A/S</i>	140.000	140.000	<i>2003</i>
0073/03	3	Faglig sekretariatsbistand til produktpanel for detailhandel	<i>PlanMiljø</i>	260.000	260.000	<i>2003</i>
0074/03	4	Affaldshåndtering af engangsemballage	<i>RAMBØLL</i>	405.000	405.000	<i>2003</i>
0075/03	5	Miljø- og forbrugeradfærd	<i>CASA</i>	416.975	416.975	<i>2003</i>
0076/03	6	Undervisning og information af butikspersonale om miljøforhold	<i>Grenå Handels-skole, detail-Divisionen</i>	339.100	339.100	<i>2003</i>
I alt			1.699.675	1.699.675		

2. Fremme af udvikling af renere produkter

2.1 Grundlæggende indsats for kemiske stoffer og materialer

Mål 2002

- *Udledning og tab af farlige stoffer skal mindskes, således at disse vil ophøre inden "en generation"*
- *Udvikling af alternativer og vidensopbygning om stoffer på "Liste over uønskede stoffer"*

Delmål 2002

- *Der er igangsat vidensopsamling og udvikling med henblik på udfasning og substitution af organiske tinforbindelser i forbrugsprodukter.*
- *Der er indsamlet viden om alternativer til stoffer under EU-risikovurdering*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
2.1	Ramme indsats for kemiske stoffer og matr.		
1	Organiske tinforbindelser	Vidensindsamling og udvikling af alternativer til organiske tinforbindelser i forbrugsprodukter	Ja
2	Viden	Indsamling af viden om alternativer til stoffer under EU-risikovurdering	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Projekterne vedr. massestrømsanalyser for bly og kviksølv er afsluttet og offentliggjort. Projekterne er gennemført for 2001 midler. De øvrige projekter forløber også som planlagt.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
2.1	Rammeindsats for kemiske stoffer og matr.				
0545	1 Massestrømsanalyse for bly	COWI A/S	375.000	375.000	Afsluttet
0546	2 Massestrømsanalyse for kviksølv	COWI A/S	327.000	327.000	Afsluttet
0619	3 Indsamling af viden om organiske tinforbindelse i forbrugsprodukter og udvikling af alternativer til disse forbindelser	COWI A/S	500.000	500.000	2003

0674	4	Vidensopsamling og formidling af betydningen af tørringsprocessen for kemikalieindholdet i tekstiler renses med kulbrinter i forhold til andre teknologier	<i>Kampsax A/S</i>	342.000	300.000	2003
0695	5	Vurdering af alternativer til stoffer under risikovurdering i EU, Bisphenol A	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	475.625	475.625	2003
0696	6	Vurdering af alternativer til stoffer under risikovurdering i EU, klorparaffiner	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	487.000	487.000	2003
I alt				2.506.625	2.464.625	

2.1.1 Fremme af kemikaliesubstitution i fremstillingsvirksomheder

Mål 2002

- *Danske fremstillingsvirksomheder arbejder aktivt med substituering af miljøbelastende stoffer i produktion og produkter*

Delmål 2002

- *Der er igangsat udviklingsaktiviteter i fremstillingsvirksomheder rettet mod substitution af udvalgte uønskede stoffer og materialer.*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
2.1.1	Fremme af kemikaliesubstitution i fremstillingsvirksomheder		
1	Vidensindsamling	Vidensindsamling om substitution af følgende stoffer: <ul style="list-style-type: none">• Industrielle drivhusgasser• Bly og blyforbindelser Og evt.: <ul style="list-style-type: none">• Brommerede flammehæmmere• Phthalater• PVC i produkter der ikke udsorteres i affaldsbehandlingen. Forbrugerprodukter hvor følgende stofgrupper er relevante: <ul style="list-style-type: none">- Overfladeaktive stoffer, der ikke nedbrydes fuldstændig under iltfri forhold- Bioakkumulerbare vaskeaktive stoffer- Stoffer på ”listen over uønskede stoffer”• Ikke nedbrydelige og bioakkumulerbare stoffer i varer• Udvalgte biocider• Cadmium og cadmiumforbindelser• Mellemkædede klorparaffiner	Nej
2	Videreudvikling af substitutions mulighederne	Videreudvikling inden for ovenstående områder med henblik på implementering af substitutionsmetoderne i producerende virksomheder	Ja

Vurdering af opfyldelse af mål

Seks af projekterne er igangsat for 2001 midler og følger derfor ikke 2002 prioriteringsplanen. De fem projekter som er igangsat for 2002 midler ligger alle indenfor stofområder, hvor der allerede foreligger handlingsplaner for substitution. I prioriteringsplanen er stofområderne, industrielle drivhusgasser og bly og blyforbindelser højest prioriteret, og det er inden for disse, at projekter er igangsat. Der har ikke været afsat yderligere midler til at iværksætte projekter til indsamling af viden inden for nye stofområder.

Tildelte midler

Reference		Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
2.1.1		Fremme af kemikaliesubstitution i fremstillings-virkomheder				
0543	1	Substitution af uønskede materialer i forbindelse med dekoration	<i>Eskesen A/S</i>	425.750	162.762	2004
0590	2	Minimering af kølemiddelfyldning (R22) på skællisanlæg på fiskeskibe	<i>Lemvig Køleservice</i>	508.975	186.204	2003
0591	3	Konvertering af reversibelt varmegenvindings-aggregat med R407C til det naturlige kølemiddel CO2	<i>Nilan A/S</i>	1.949.325	900.000	2003
0593	4	Phthalatfri dekoration af tekstil	<i>N.S. System A/S</i>	1.343.100	691.260	2003
0595	5	Konvertering af køleanlæg i supermarkeder til anvendelse af CO2 i både køle- og frostmøbler	<i>Knudsen Køling A/S</i>	1.278.625	630.000	2003
0611	6	Konvertering af Gram Compact-Line Kølemøbler	<i>Gram Commercial A/S</i>	1.254.333	342.250	2003
0646	7	Udvikling af produktionsmetoder og udstyr, til forsøgsfremstilling af miljørigtig inddækningsmateriale, PEM komposit	<i>Robert & Kjær ApS</i>	1.658.100	700.000	2003
0792	8	Udvikling af miljøvenlig, energibesparende flaskekøler	<i>Caravell A/S</i>	1.770.108	620.000	2004
0793	9	Konvertering af køleanlæg i supermarkeder til anvendelse af CO ₂ med direkte ekspansion i køle- og frostmøblerne	<i>Birton A/S</i>	1.271.813	528.000	2004

0796	10	Anvendelse af CO ₂ -varmepumper i tørretumblere	<i>Electrolux Nyborg</i>	2.182.200	500.000	2004
0797	11	Konvertering af køleanlæg i Carlsen Europa A/S' kølebiler fra HFC-kølemiddelle til naturligt kølemiddel	<i>Carlsen Europa A/S</i>	1.498.595	583.000	2004
I alt				15.140.924	5.843.476	

2.2 Renere produktionsprocesser

Mål 2002

- *Danske virksomheder har viden om deres branches miljøforhold og muligheder for at forbedre disse.*

Delmål 2002

- *Løbende at sikre en dansk bearbejdning, fortolkning og formidling m.v. af BAT-noter inden for udvalgte branche områder*
- *At der igangsættes en udvikling og formidling af renere processer bl.a. til støtte for det danske bidrag til udarbejdelse af generelle samt udvalgte brancheorienterede BAT-noter*
- *At der igangsættes en udvikling og formidling af renere produktionsprocesser inden for de brancher, som udleder VOC*
- *At der udarbejdes brancheorientering om renere processer og produkter i udvalgte brancher*
- *At fortsætte og udvide udviklingen af informationssystemet om industriens miljøforhold*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
2.2	Renere produktionsprocesser		
	1 BAT-noter	Udvikling, fortolkning og formidling af BAT-noter inden for udvalgte områder	Ja
	2 Brancheorienteringer	Udarbejdelse af brancheorienteringer indenfor udvalgte områder	Ja
	3 Renserier	Udvikling og formidling af renere produktionsprocesser inden for renserier	Nej
	4 Informationssystemet	Fortsættelse og udvidelse af udviklingen af informationssystemet, der samler oplysninger om industriens miljøforhold	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Der er ikke under dette punkt blevet iværksat projekter med det formål at udvikle og formidle renere produktionsprocesser inden for renserier. Der er bla. under pkt. 2.1 "Grundlæggende indsats for kemiske stoffer og materialer" igangsat et projekt om substitution og renere processer i renserier og det er blevet besluttet at afvente resultaterne fra disse projekter.

De øvrige projekter forløber som planlagt.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
2.2	Renere produktionsprocesser				
0580	1 Information om BAT-note for glasindustrien	<i>RAMBØLL</i>	150.000	150.000	2003
0610	2 Udvikling af EDB-system om industriens miljøforhold	<i>EC-Soft Denmark A/S</i>	994.000	994.000	2004
0610/1	Levering og vedligeholdelse af et informationssystem om industriens miljøforhold A.C ønsker denne titel ændret til "Videreudvikling af EDB-system om industriens miljøforhold"	<i>EC-Soft Copenhagen A/S</i>	950.000	950.000	2004
0716	3 Webside til formidling af BREF dokumenter og anden BAT relevant miljøinformation	<i>Valør & Tinge A/S</i>	251.700	251.700	2003
0717	4 Formidling af BREF dokument for tekstilindustrien	<i>COWI A/S</i>	310.000	310.000	2003
0727	5 Redigering og opdatering af brancheorientering for fiskeindustrien	<i>Aalborg Universitet</i>	102.000	102.000	2003
0774	6 Brancheorientering fra varmforzinkningsindustrien	<i>Ejnar A. Wilson A/S</i>	65.000	65.000	2003
I alt			2.822.700	2.822.700	

2.3 Affaldsbehandling - teknologiudvikling

Mål 2002

- Fremme kvaliteten i affaldsbehandlingen jf. målsætningen i Affald 21

Delmål 2002

- Iværksætte og gennemføre projekter, der kan fremme kvaliteten i affaldsbehandlingen

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?	
2.3	Affaldsbehandling – teknologiudvikling			
	1	Behandlingsteknologier	Udvikling og videreudvikling af behandlingsteknologier for særlige affaldsfraktioner	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Man har valgt at prioritere videreudvikling af igangværende initiativer. De tre igangsatte projekter er således alle en videreførelse/videreudvikling af projekter, som har fået tilsagn de foregående år.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning	
2.3	Affaldsbehandling – teknologiudvikling					
0059/03	1	Affaldssortering baseret på on-line detektion af grundstoffer	<i>dk-Teknik</i>	2.499.445	1.499.667	2004
0069/03	2	Integration af Watech- processen til PVC- affaldsbehandling med eksisterende anlæg med energiproduktion	<i>Watech A/S</i>	994.100	596.460	2003
0070/03	3	Samtidig nyttiggørelse af røggasrensingsprodukt fra forbrændingsanlæg og halogenholdigt plastaffald (f.eks. PVC-affald)	<i>Watech A/S</i>	859.400	859.400	2003
I alt			4.352.945	2.955.527		

2.4 Videreudvikling af renere teknologier med henblik på implementering i fremstillingsvirksomheder

Mål 2002

- Med målrettet videreudvikling at fremme implementeringen af renere teknologier og affaldshåndteringsteknologier i fremstillingsvirksomheder på områder, hvor der allerede findes kendte renere teknologiløsninger

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
2.4	Videreudvikling af renere teknologier med henblik på implementering i fremstillings – virksomheder		
	1 Igangværende områder	<ul style="list-style-type: none"> • Asfaltindustri • Varmforzinkningsindustri • Galvanoindustri • Lak- og farveindustrien 	Delvist

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Der er ikke blevet færdiggjort nye brancheorienteringer eller andet vejledningsmateriale til nye grupper virksomheder. De fire eksisterende områder har dog været åbne, men ingen af de indkomne ansøgninger til disse blev iværksat, fordi der var tale om egentlige udviklingsprojekter. Midlerne fra dette område er blevet omdisponeret til en indsats vedr. miljøledelse (3.2)

Projektet 'Indførelse af forbrændingsovn og automatisk regulering' er igangsat for 2001 midler og afslutter indsatsen for de 4 først prioriterede brancher.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
2.4	Videreudvikling af renere teknologier med henblik på implementering i fremstillings – virksomheder				
0589	1 Indførelse af forbrændingsovn og automatisk regulering	<i>Munck Intercom A/S</i>	553.512	193.694	2003
<i>I alt</i>			553.512	193.694	

3. Generelle metoder og værktøjer m.v.

3.1 Livscyklusvurderinger og livscyklustankegang – metode/data/værktøjer/LCA videnscenter

Mål 2002

- *Livscyklustankegangen bliver et gennemgående koncept i virksomheders og andre aktørers miljøindsats*

Delmål 2001

- *Via etableringen af et LCA-videnscenter i Danmark gives dansk erhvervsliv en serviceenhed, som kan fremme livscyklustankegangen i miljøarbejdet*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
3.1	Livscyklusvurderinger og livscyklustankegang		
1	LCA-videnscenter	Etableringen af et LCA-videnscenter	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Videnscenter for livscyklusvurderinger og livscyklustankegang er etableret i september 2002 og er officielt åbnet pr. 30. januar 2003. Sekretariatet er placeret på dk-Teknik og har internetadressen: www.lca-center.dk.

Miljøministeren har i efteråret 2002 udnævnt en bestyrelse. Bestyrelsens skal udbrede livscyklustilgangen i det produktorienterede miljøarbejde i dansk erhvervsliv og bidrage til, at centeret udvikler sig, så det efter 4 år kan blive økonomisk selvkørende. Bestyrelsen skal desuden sikre, at centret kommer til at indgå i det internationale samarbejde på området.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
3.1	Livscyklusvurderinger og livscyklustankegang				
0653	1 Etablering af LCA-videnscenter	dk-Teknik	8.988.000	8.988.000	2006
0653/1	2 Rejsseudgifter til LCA - centrets bestyrelsesmedlemmer	Miljøstyrelsen	82.000	82.000	2006
0653/2	3 Administration af og udbetaling af honorar til formanden for LCA-videnscentret	dk-TEKNIK	230.000	230.000	2006
I alt			9.300.000	9.300.000	

3.2 Miljøledelsesværktøjer

Mål 2002

- *Indsatsen skal tilskynde virksomhederne til en fortsat mere aktiv og forebyggende selvforvaltning på miljøområdet. Ved at stille værktøjer og metoder om produkt- og markedsorienteret miljøledelse til rådighed og ved at fremme anvendelsen af systematiske miljøvurderinger som et betydende element i virksomhedernes dialog med eksterne samarbejdspartnere og interesser.*

Delmål 2002

- *Gennemførelse af aktiviteter, der kan sikre den optimale nyttiggørelse og spredning af allerede udviklede værktøjer m.v.*
- *EMAS og ISO14001 etableres i erhvervslivets bevidsthed, herunder blandt professionelle indkøbere, som en garanti for, at der vælges en miljøansvarlig leverandør.*
- *For virksomheder, der arbejder med miljøledelse, er det målet at tilskynde disse til at etablere et miljømæssigt samspil i produktkæden, der kan medføre en forbedring gennem en mindsket miljøbelastning set i et livscyklusperspektiv*
- *At tilskynde virksomheder, der arbejder med miljøstyring til at styrke og integrere miljøarbejdet i hele organisationen og beslutningsprocesser.*
- *Miljø-data fra virksomhedernes styringssystemer skal i højere grad kunne nyttiggøres i karakteriseringen og udvikling af produktionens miljøforhold og produkternes miljøegenskaber over for forbrugere, kommercielle aftagere og andre interessenter.*
- *Virksomhederne skal kunne anvende og dokumentere deres miljøpræstation som et naturligt og betydende element i forbindelse med finansieringsinstitutternes almindelige risiko- og kreditvurdering.*
- *Der skal ske en øget integration af miljø- og energiledelse samt af andre relevante ledelsessystemer. Formålet er at effektivisere og billiggøre virksomhedernes arbejde med systematisk miljø- og energiarbejde, herunder udnytte erfaringer fra indførelse og drift af forskellige typer ledelsessystemer. Endvidere skal den samlede formidlingsindsats over for virksomhederne udnyttes mere optimalt, idet både virksomhedernes og rådgivernetværkets interesse og kompetence på begge områder udnyttes til en bredere og mere koordineret indsats*

Mål opfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
3.2	Miljøledelsesværktøjer		
1	Udvikling og formidling	Udvikling og formidling af aktiviteter, der sikrer nyttiggørelse og spredning af allerede udviklede værktøjer	Ja
2	EMAS og ISO14001	Udbygning af erhvervenes viden om EMAS og ISO 14001 gennem målrettet og branchespecifik information.	Ja
3	Produktkædeledelse	Ud fra eksisterende viden og casebeskrivelser analyseres nærmere, hvordan produktkædeledelse fungerer og kan styrkes	Ja

	4	Miljøstyring	Igangsættelse af analyse af erfaringer med virksomhedernes organisering og beslutningsprocesser ved drift af miljøstyring	Ja
	5	Miljøspørgsmål	Igangsætte analyse af udviklingen af praksis i virksomhederne ved håndtering af komplekse miljøspørgsmål	Ja
	6	Erfaringer om miljødata	Videreudvikling og formidling af erfaringer om substans og kvalitet af miljødata	Ja
	7	Rådgivernetværk	Styrkelse af rådgivernetværkets kompetencer vedr. integrerede ledelsessystemer på miljø- og energiområdet.	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Alle projekterne er igangsat og kører som planlagt. Projekterne 126-0769, 126-0772 og 126-0810 er alle igangsat under 3.2. i stedet for under 2.4.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
3.2	Miljøledelsesværktøjer				
0558	1 Fra miljøstyring til produktorienteret miljøarbejde i fødevarerindustrien	<i>Landbrugs- rådet</i>	318.130	318.130	2003
0567	2 Formidling om miljøledelse	<i>PlanMiljø</i>	479.000	479.000	2003
0571	3 Vidensdatabase for grafiske produkters livscyklus	<i>Grafisk arbejdsgiver forening</i>	705.637	549.900	2003
0624	4 Analyse af erfaringer med virksomheders organisering og beslutningsprocesser ved drift af miljøledelse – et casestudie	<i>KPMG C Jespersen</i>	378.000	378.000	2003

0634	5	Analyse af erfaringer med miljøledelse i produktkæder og udvikling af strategiske anbefalinger med henblik på større implementering i virksomheder	<i>Danmarks Tekniske Universitet</i>	527.303	400.750	2003
0637	6	Spredning af viden om EMAS og ISO 14001 via de lokale erhvervsråd	<i>dk-Teknik</i>	387.875	387.875	2003
0664	7	Planlægning, afholdelse og afrapportering af aktørseminar: Integreret miljø- og energiledelse	<i>RAMBØLL</i>	189.100	189.100	<i>Afsluttet</i>
0669	8	Dokumentation og formidling af gode eksempler i forbindelse med integrerede ledelsessystemer i Overfladebehandlingsbranchen (energi DS 2403 og miljø ISO 14001)	<i>Nørskov Miljø</i>	222.000	200.000	2003
0676	9	Resultater fra integrerede miljø- og energiledelsessystemer	<i>Teknologisk Institut</i>	540.000	270.000	2004
0698	10	Erfaringer med integration af miljø- og energiledelse i mejeri- og slagteribranchen	<i>Intecon A/S</i>	307.692	200.000	2003
0704	11	Demonstration af erfaringer fra integreret miljø- og energiledelse i Træ- og Møbelindustrien	<i>Carl Bro A/S</i>	200.000	200.000	2003
0705	12	Demonstration af erfaringer fra integreret miljø- og energiledelse i Fødevarerindustrien	<i>Carl Bro A/S</i>	285.000	225.000	2003
0723	13	Videreudvikling og formidling af miljøledelsesværktøj	<i>Håndværksrådet</i>	635.000	635.000	2003
0734	14	Optimal sammenhæng, kvalitet og substans i virksomheders miljødata – styret via miljøledelsessystemer	<i>Dk-TEKNIK</i>	758.700	758.700	2003

0748	15	Efteruddannelse af rådgivere og formidlere inden for integreret miljø- og energiledelse	<i>Teknologisk Institut</i>	622.000	622.000	2003
0754	16	Virksomhedsintroduktioner i miljøledelse	<i>COWI A/S</i>	350.000	350.000	2003
0761	17	Anvendelse af miljøstyring til forbedring af sammenhængen i og kvaliteten af miljødata	<i>Carl Bro International A/S</i>	419.750	303.750	2003
0769	2	Miljøøkonomistyring. Miljø og økonomi ved forbedret udnyttelse af rest- og affaldsprodukter	<i>Arla Foods a.m.b.a.</i>	389.250	150.000	2004
0772	3	Environmental Management Accounting (EMA) hos Danisco Sugar	<i>Danisco Ingredients</i>	584.681	150.000	2004
0810	4	Survey om samspillet mellem EMA, corporate governance og environmental shareholder value	<i>PricewaterhouseCoopers</i>	95.400	95.400	2003
I alt				8.394.518	6.862.605	

4. forbrug, handel og markedets rammer

4.1 Offentlig grøn indkøbspolitik

Mål 2002

- Styrke det offentlige indkøb af renere produkter som element i skabelsen af et voksende marked for renere produkter og som element i nedbringelsen af miljøbelastningen fra den offentlige sektor
- Forberede offentlige institutioners mulighed for ved indkøb at stille krav til miljøet på lige fod med krav til f.eks. pris, funktion, kvalitet, service mm.

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?	
4.1	Offentlig grøn indkøbspolitik			
	1	Information	Udarbejdelse af information til grønne indkøbere	Ja
	2	Sekretærfunktion	Evt. sekretærfunktion til et indkøbspanel	Nej

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Projekterne vedr. information er igangsat som planlagt. Indkøbspanelets etablering er blevet udskudt til 2003. For at få en god basis for panelets arbejde blev der i stedet igangsat et projekt, som udarbejdede baggrundsmateriale og et idekatalog til panelet for miljøbevidste indkøb.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning	
4.1	Offentlig grøn indkøbspolitik					
0534/1	1	Opdatering af det grønne udbudsværktøj	<i>Indkøbs Service A/S</i>	24.300	24.300	<i>Afsluttet</i>
0562	2	Grønne indkøb – efteruddannelse til offentlige indkøbere, tilbud til ansatte i byggetekniske afdelinger	<i>CASA</i>	339.500	339.500	2003
0563	3	Grønne indkøb- efteruddannelse til offentlige indkøbere på uddannelsessteder / skoler	<i>CASA</i>	299.750	289.750	2003
0644	4	Miljøvejledning til offentlige indkøbere om tropisk træ	<i>COWI A/S</i>	755.000	755.000	2003

0686	5	Offentlig grøn indkøbspolitik- Miljøvejledninger	Jan Viegand Analysis & Information	1.999.600	1.999.600	2005
0808	6	Baggrundsmateriale og idékatalog til panel for miljøbevidste indkøb	CASA	399.525	399.525	2003
I alt				3.817.675	3.807.675	

4.2 Miljømærkning af produkter

Mål 2002

- *Forbrugerne bidrager gennem et bevidst tilvalg af miljømærkede produkter til en reduceret miljøbelastning, og dette kan dokumenteres*

Delmål 2002

- *Kriterieudvikling for en produktgruppe under Blomsten afsluttes og en ny sættes i gang*
- *Den positive udvikling i forbrugerkendskabet til Svanen og Blomsten bliver fastholdt*
- *Den positive udvikling i antallet af miljømærkelicenser, som vi har oplevet på tekstilområdet (Blomsten), opnås på mindst et andet produktområde*
- *Afsætningen af miljømærkede produkter vokser som følge af markedsføringstiltag*
- *Screeningen af miljøbelastning og markedsudvikling for tekstilvaskemidler er afsluttet, og der er igangsat 1-2 tilsvarende undersøgelser på andre produktområder med henblik på at påvise miljøeffekten af miljømærker og andre virkemidler under den produktorienterede miljøindsats*
- *Stigningen i afsætningen af miljømærkede produkter inden for mindst et produktområde som følge af markedsføringstiltag er dokumenteret*
- *Iværksættelse af aktiviteter, der på baggrund af en analyse stiller forslag til, hvilke virkemidler, der kan anvendes med henblik på at øge salget af miljømærkede produkter*
- *Danske erfaringer med markedsføring af miljømærkede produkter skal formidles til relevante kredse i bl.a. EU*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
4.2	Miljømærkning af produkter		
1	Oplysningsinitiativer	Igangsættelse af oplysningsinitiativer inden for papir og andre prioriterede produktområder med inddragelse af relevante aktører	Ja
2	Miljøbelastning og markedsfordeling	Screening af miljøbelastning og markedsfordeling for 1-2 produktgrupper med henblik på at påvise markedsudbredelsen og miljøeffekter af miljømærker	Ja
3	Livscyklusvurdering og kriterieudvikling	Udarbejdelse af livscyklusvurdering og kriterieudvikling for 2 produktgrupper	Ja
4	Miljømærker miljøeffekt	Analyse af miljømærkernes potentielle miljøeffekt	Nej
5	Miljømærkede produkters markedsandel	Analyse af mulighederne for at øge miljømærkede produkters markedsandel	Delvist
6	Miljømærkede produkters markedsandel	Overvågning af udviklingen af miljømærkede produkters markedsandele	Ja
7	Blomsten	Aktiviterer til støtte af Blomstens udbredelse i EU	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Projekterne vedrørende afprøvning af maskinopvaskemidler og sanitetsrengøringsmidler er endnu ikke igangsat. Man afventer resultaterne fra projektet 'Metode til miljøvurdering af produkter' før der endelig tages stilling til, hvordan projekterne skal sættes i gang.

Der er endnu ikke igangsat egentlige aktiviteter til støtte af Blomstens udbredelse i EU, men der er udarbejdet en ansøgning i samarbejde med flere Europæiske lande til LIFE om økonomisk støtte til igangsættelse af projekter. Arbejdet med etablering af det omfattende LIFE projekt reflekterer bl.a. behovet for at øge attraktiviteten af EU's blomst vis a vis producenterne via støtte til markedsføring på det samlede europæiske marked. Ansøgningen er godkendt af LIFE-komiteen.

Projektet "Miljømærkekampagne for papir, kontor og tryksagsområdet" behandler mulighederne for at øge de miljømærkede produkters markedsandel, men der ikke igangsat yderligere projekter i 2002 på dette område.

Projekter vedrørende miljømærkers miljøeffekt er ikke igangsat i 2002, fordi Danmark ikke vandt EU-kommissionens udbud på dette område.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
4.2	Miljømærkning af produkter				
0817	1 Undersøgelse af tekstilers miljøbelastning i produktkæden	<i>Teknologisk Institut</i>	725.000	725.000	2003
0349	2 Model for overvågning af markedsudviklingen for miljømærkede produkter	<i>Advice</i>	18.750	18.750	<i>Afsluttet</i>
0448	3 Revision af kriteriesæt for miljømærkning af vaskemidler under EU's miljømærke, Blomsten (tillægstilsagn)	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	25.000	25.000	2003
0484	4 Afprøvning af maskinopvaskemidler	Forbrugerst yrelsen	1.315.970	460.000	2004
0485	5 Afprøvning af sanitetsrengøringsmidler	<i>Forbrugerst yrelsen</i>	893.870	313.000	2004
0609	6 Forprojekt til europæisk miljømærkekampagne	<i>Valør & Tinge A/S</i>	417.000	417.000	2003
0652	7 Miljø- og markedsundersøgelse af danske tekstilvaskemidler	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	184.500	184.500	2004
0654	8 Revision af den europæiske DID-liste	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	75.000	75.000	2004
0657	9 Analyse af mulighederne for øget samspil mellem EU Blomsten og EMAS	<i>Valør & Tinge A/S</i>	154.300	154.300	<i>Afsluttet</i>
0711	10 Metode til miljøvurdering af produkter	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	171.000	171.000	2003
0746	11 Miljømærkekampagne – for papir, kontor og tryksagsområdet	<i>Valør & Tinge A/S</i>	1.871.175	1.595.925	2003
0746/1	Tillæg til miljømærkekampagne – for papir, kontor og tryksagsområdet	<i>Dk-TEKNIK</i>	100.000	100.000	2003
0750	12 Miljømærkningens pris – En analyse af gevinster og omkostninger ved miljømærkning af en række udvalgt produkter	<i>Handels- højskolen i København</i>	248.400	248.400	2003

0783	13	Miljømærkning af grafiske produkter	<i>Grafisk arbejdsgiver forening</i>	750.000	750.000	2003
0805	14	Revision af kriteriesæt for miljømærkning af rengøringsmidler og håndopvaskemidler under EUs miljømærke, Blomsten	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	600.000	600.000	2004
I alt				7.649.965	5.837.875	

5. Affald og genanvendelse

5.1 Affaldsforebyggelse og ressourceeffektivitet

Mål 2002

- Reduktion af de samlede affaldsmængder
- Øge ressourceeffektiviteten således, at forbruget af naturressourcer på langt sigt begrænses til 25 % af det nuværende forbrug. Her tænkes især på naturressourcer, som er knappe, særligt følsomme eller særligt forurenede

Delmål 2002

- Iværksætte og gennemføre projekter, der kan støtte op om den strategi for affaldsforebyggelse, der forventes vedtaget i 2002
- Iværksætte og gennemføre projekter, der kan støtte op om den strategiske indsats omkring øget ressourceeffektivitet

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
5.1	Affaldsforebyggelse og ressourceeffektivitet		
1	Ressourceeffektivitet og affaldsforebyggelse	Øge viden om virkemidler til fremme af ressourceeffektivitet og affaldsforebyggelse	Ja
2	Byggeri og anlæg	Rette indsats mod reducere af affald som opstår pga. fejl og mangler i planlægningen samt emballageaffald	Nej
3	Virksomhedernes affaldsproduktion	Igangsættelse af informationsaktiviteter, der kan hjælpe virksomheder til at få overblik over deres affaldsproduktion	Ja
4	Husholdningernes affald	Igangsætte initiativer som kan fremme genbrug i storskraldsordninger og informere boligforeninger om varige forbrugsgoder	Nej

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Området vedr. husholdningernes affald behandles tildels i projekterne ”Vurdering af storskraldsordninger” (under afsnit 5.2) og ”Kortlægning af mindre virksomheders brug af genbrugspladser” (under afsnit 5.3).

Projektet ”Kortlægning og vurdering af affaldsbehandlingen”, er en ekstra bevilling til en indikator rapport.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
5.1	Affaldsforebyggelse og ressourceeffektivitet				
0004/03	1 Undersøgelse af fordele og ulemper ved indførelse af omsættelige kvoter for mængden af affald til forbrænding og deponering	COWI A/S	863.400	863.400	2003
0046/03	2 Videreudvikling og udbredelse af affaldskortlægnings-Modellen	KPMG C. Jespersen	703.260	703.260	2004
0047/03	3 Vejledning i affaldsreduktion via miljøgodkendelser	dk-TEKNIK	495.500	495.500	2003
0236	4 Kortlægning og vurdering af affaldsbehandlingen	COWI A/S	50.000	50.000	Afsluttet
I alt			2.112.160	2.112.160	

5.2 Udvalgte indsatsområder – opfølgning på affald 21

Mål 2002

- At nå Affald 21's målsætninger

Delmål 2002

- At iværksætte og gennemføre udvalgte projekter, der støtter op om initiativerne i Affald 21

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
5.2	Udvalgte indsatsområder – opfølgning på Affald 21		
	1 Storskraldsordninger	Vurdering af storskraldsordninger	Ja
	2 Emballageforsyning- og materialestrømme	Iværksættelse af analyser om emballageforsyning- og materialestrømme	Ja
	3 Madaffald	Undersøgelse af alternative muligheder for indsamling og genanvendelse af madaffald	Ja
	4 Opdatering af vidensgrundlag	Opdatering af vidensgrundlaget for de miljømæssige forhold ved genanvendelse af papir og pap	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Projekt 126-0539/2 er et tillægsprojekt til et projekt igangsæt i 2001.

Projekterne 3288-0031/03, 3288-0032/03, 3288-0033/03, 3288-0006/03 og 3288-0007/03 er alle igangsæt for 2001 midler, hvilket er årsagen til at de ikke opfylder målsætningerne for 2002 på dette område.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
5.2	Udvalgte indsatsområder – opfølgning på Affald 21				
0539/2	1 Hygiejnisering og finsortering af kompost (tillægstilskud)	<i>Tim Envipro</i>	175.000	175.000	2003
0005/03	2 Vurdering af storskraldeordninger	<i>Econet A/S</i>	499.680	499.680	2003
0006/03	3 Miljøvurdering af forskellige former for energiudnyttelse af plastemballage	<i>Plast- industrien i Danmark</i>	519.750	387.750	2003
0007/03	4 Potentiale og muligheder for indsamling af plastdunke, -spande m.v. fra erhverv til genanvendelse, især med fokus på relevante brancher	<i>Teknologisk Institut</i>	735.150	735.150	2003
0021/03	5 Alternative muligheder for disponering af madaffald fra storkøkkener	<i>NIRAS A/S</i>	515.000	515.000	2003
0022/03	6 Opdatering af vidensgrundlaget for de miljømæssige forhold ved genanvendelse af papir og pap	<i>Teknologisk Institut</i>	717.325	717.325	2003
0023/03	7 Kortlægning af emballageforsynings- mængden for dataår 1999, 2000, 2001	<i>LOGISYS A/S</i>	320.600	320.600	<i>Afsluttet</i>
0024/03	8 Statistikker og materialestrømsanalyser for udvalgte områder	<i>Econet A/S</i>	1.044.974	1.044.974	<i>Afsluttet</i>

0029/03	9	Forsøg med maskinel udskillelse af bl.a. ren biomasse fra dagrenovation	NLM Com-Binering ApS	2.481.000	1.000.000	2003
0031/03	10	Kvalitet af slagge fra forbrændingsanlæg	COWI A/S	599.500	599.500	2003
0032/03	11	Kvalitetsforbedring af slagge fra affaldsforbrændingsanlæg	AFATEK A/S	596.000	298.000	2003
0033/03	12	Separation af affaldsforbrændingsslagge og optimeret udnyttelse af slaggefunktioner og slagge	Aluminium & Miljø	410.500	343.625	2003
I alt				8.614.479	6.636.604	

5.3 Andre udvalgte indsatsområder

Mål 2002

- *Øget viden om affaldshåndtering*

Delmål 2002

- *At iværksætte og gennemføre projekter, der støtter op om den hidtidige indsats med henblik på at forberede den fremtidige affaldshåndtering*

Målopfyldeelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?	
5.3	Andre udvalgte indsatsområder			
	1	Affaldstunge brancher	Øge genanvendelsen indenfor affaldstunge brancher	Ja
	2	Prognoser	Forberedelse af prognoser for udvikling i affaldsmængder	Nej
	3	Brug af genbrugspladser	Kortlægning af mindre virksomheders brug af genbrugspladser	Ja
	4	Genanvendelse i udlandet	Kortlægning af plast, pap og papir m.m. der afsættes til genanvendelse i udlandet	Ja
	5	Grønne glasskår	Belysning af alternative genanvendelsesmetoder af grønne glasskår	Ja
	6	Animalsk affald	Udvikling af metoder til udnyttelse af animalsk affald i f.eks. biogasanlæg samt forbedring af gødningsværdien af afgasset materiale og aske	Ja

	7	Organisk dagrenovation	Opdatering af vidensgrundlaget for de miljømæssige forhold ved behandling af organisk dagrenovation	Nej
	8	Liberalisering af affaldssektoren	Igangsættelse af projekt om ”fordele og ulemper ved liberaliseringen af affaldssektoren”	Ja
	9	Samspil på affaldsområdet	Igangsættelse af projekt om ”offentlig – privat samspil på affaldsområdet”	Nej
	10	Gennemsigtighed i affaldsgebyrer	Igangsættelse af projekt om ”forslag til gennemsigtighed i affaldsgebyrer”	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Tidligere igangsatte projekter inden for organisk dagrenovationsområdet har givet det fornødne vidensgrundlag, således at man har vurderet, at det ikke var nødvendigt at igangsætte yderligere projekter på nuværende tidspunkt.

Arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren har valgt ikke at prioritere projekter om offentlig-privat samspil på affaldsområdet, hvorfor der ikke er igangsat projekter på dette område. Der er ikke igangsat projekter til at forbedre prognoser for udvikling af affaldsmængder på grund af tab af medarbejderressourcer.

Projektet 0030/03 er igangsat for 2001-midler.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
5.3	Andre udvalgte indsatsområder				
0003/03	1 Kortlægning af mindre virksomheders brug af genbrugspladser	<i>PlanMiljø</i>	508.300	508.300	2003
0008/03	2 Udvikling af metoder til udnyttelse af animalsk affald i biogasanlæg / udvinding af fosfor i aske fra kød –og benmelsforbrænding	<i>COWI A/S</i>	1.000.000	1.000.000	2003
0009/03	3 Udvikling og afprøvning af alternative metoder til genanvendelse af farvede glasskår	<i>Teknologisk Institut</i>	602.900	489.950	2003
0025/03	4 Gennemsigtighed i kommunernes affaldsgebyrer	<i>Pricewaterhouse-Coopers</i>	797.000	797.000	2003
0026/03	5 Fordele og ulemper ved en liberalisering af affaldsforbrænding og deponering	<i>COWI A/S</i>	1.599.646	1.599.646	2004

0027/03	6	Kortlægning af genanvendelse af dansk plast-, pap- og papiraffald	<i>Teknologisk Institut</i>	388.575	388.575	2003
0028/03	7	Indsamling og genanvendelse af metalemballager fra husholdninger	<i>Miljøteknisk Rådgivning</i>	396.900	396.900	2003
0030/03	8	Imprægneret affaldstræ anvendt som ressource til bæredygtig energiproduktion	<i>dk-Teknik</i>	1.363.751	1.363.751	2003
0048/03	9	Etablering af ”Miljø A/S” til fremme af miljørigtig håndtering af kritisk affald	<i>McKinsey & Company Denmark</i>	1.000.000	1.000.000	2003
0350	10	Review af projektet ”Ressourcebesparelser ved affaldsbehandling i Danmark	<i>Institut for Produktudvikling</i>	105.430	105.430	<i>Afsluttet</i>
<i>I alt</i>				7.762.502	7.649.552	

6. Miljøkompetenceordningen

Miljøkompetenceordningen har til formål at bidrage til at skabe de organisatoriske samt viden- og holdningsmæssige forudsætninger for et kvalificeret miljøarbejde i alle typer virksomheder.

I 2002 er følgende prioriteret:

- *Etablering af certificerede miljøledelsessystemer med særligt fokus på EMAS -registrering*
- *Miljøledelse i værdikæden*
- *Styrkelse af miljøkommunikation i business to business*
- *Miljøbevidst produktudvikling og LCA*
- *Miljødokumentation med fokus på miljømærkning*
- *Offentlige grønne indkøb*
- *Netværk af mindre virksomheder med begrænset miljøpåvirkning*
- *Systemintegration - energi og miljøledelse*

Oversigt over tilsagn 2002

Antal tilsagn	Tilsagnsbeløb tkr.	Projektomkostninger tkr.
198 tilsagn til 308 tilskudsmodtagere	38.807	140.353

Tilsagnsbeløbet fordeler sig som følger:

Ordinære tilskudsmidler overført fra 2001:	3.089 tkr.
Ordinære tilskudsmidler 2002	5.946 tkr.
CO ₂ -tilskudsmidler overført fra 2001:	4.555 tkr.
CO ₂ -tilskudsmidler 2002:	24.014 tkr.
Genbevilling af tilbageførte midler	1.203 tkr.
Genbevilling vedrører bortfald af tilskud fra tidligere års bevillinger.	

<i>Tilsagn fordelt efter hovedmålgrupper</i>		
Målgruppe	Antal tilskudsmodtagere	Tilsagnsbeløb tkr.
Samlet	308	38.807
Fremstillingsvirksomheder	130	23.258
Øvrige CO ₂ -virksomheder	106	7.709
Øvrige private virksomheder	48	5.510
Offentlige virksomheder, institutioner og selskaber	14	1.325
Offentlige myndigheder mv.	10	1.005

Tilsagn fordelt efter Projekternes indhold hos bevillingsmodtagere

<i>Projekter i virksomheder uden certificeret miljøledelse på ansøgningstidspunktet</i>	255	29.032
Miljøledelse generelt	85	6.934
Produktorienteret miljøkompetence, især miljømærkning	30	4.464
Certificeret miljøledelse, incl. produktorienteret miljøarbejde	140	17.634
<i>Produktorienteret miljøarbejde i virksomheder med certificeret miljøledelse</i>	14	2.615
<i>LCA-projekter i virksomheder med certificeret miljøledelse</i>	5	809
<i>Systemintegration (integration af miljø- og energiledelse)</i>	21	4.776
<i>EMA (integration af energi- og miljøledelse)</i>	7	1.050
<i>Offentlige grønne indkøb</i>	6	525

Ansøgninger i 2002

I 2002 indkom der 209 nye ansøgninger fra 290 forskellige ansøgere. 202 ansøgere modtog bevilling. 34 ansøgninger er blevet afslået, eller ansøger har ikke ønsket at genfremsende revideret ansøgning, der opfyldte ordningens krav. 54 ansøgninger var ikke færdigbehandlede ved årets afslutning, enten fordi der manglende yderligere oplysninger fra ansøger, eller fordi ansøgningerne var indkommet så sent på året, at de bevillingsmæssige muligheder var opbrugt. De 54 ansøgninger omfattende 64 forskellige ansøgere er udskudt til færdigbehandling i 2003.

28 projekter med et samlet tilskud på 5.826 tkr. vedrører den særlige indsats vedr. integration af miljø- og energiledelse, som blev besluttet af Miljørådet i april måned 2003 efter forslag fra Dansk Industri, Landbrugsrådet og støttet af Energistyrelsen. Ud over systemintegration har indsatsen også omfattet en synliggørelse af de økonomiske aspekter af miljø- og energiledelsesarbejdet i form af introduktion og afprøvning af konceptet Environmental Management Accounting. Der blev allokeret 4.5 mio. kr. yderligere til Miljøkompetenceordningen for at kunne løfte opgaven med virksomhedsinvolvering i de nye indsatsområder.

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
8	Miljøkompetence- ordningen		
		Etablering af certificerede miljøledelsessystemer med særligt fokus på EMAS -registrering	Ja
		Miljøledelse i værdikæden	Ja
		Styrkelse af miljøkommunikation i business to business	Ja
		Miljøbevidst produktudvikling og LCA	Delvist*
		Miljødokumentation med fokus på miljømærkning	Ja
		Offentlige grønne indkøb	Delvist*
		Netværk af mindre virksomheder med begrænset miljøpåvirkning	Ja
		Systemintegration - energi og miljøledelse	Ja

* Delvist: der er gennemført et antal projekter på områderne. Hvad angår miljøbevidst produktudvikling og især LCA, har virksomhedernes interesse været relativt beskednen. På området grønne indkøb, har der både været en relativt beskednen interesse og begrænsede midler.

Afsluttende projekter siden programmets start i efteråret 1999

Ved udgangen af 2002 var 340 projekter afsluttet med indsendelse af slutmateriale i form af selvevalueringskema, kortfattet redegørelse for projektets forløb samt projektregnskab.

Materialet bekræfter, at projekterne gennemføres i god overensstemmelse med ordningens målsætninger og til betydelig tilfredshed for de implicerede parter. Deltagerne opnår miljømæssige resultater og i vidt omfang også supplerende resultater i form af bl.a. konkurrenceevneforbedring, arbejdsmiljømæssige resultater og et forbedret image internt og eksternt.

Ordningen blev evalueret i 2001 som led i midtvejsevalueringen af Program for Renere Produkter.

En detaljeret omtale af Miljøkompetenceordningen og de opnåede resultater findes i bilag 2.

7. Miljømærkefremmeordningen

Ordningen har til formål at understøtte mindre virksomheder i at opnå miljømærkning på områder, hvor der ikke findes danske udbydere, og hvor eksterne meromkostningerne ved opnåelse af mærkning er betydelige.

I 2002 blev der ydet tilskud for i alt 230 tkr.

Tilskuddet blev givet til 2 virksomheder der igangsatte projekter indenfor områderne:

- Vinduer
- Tøsalt

Begge bevillinger vedrører det nordiske svanemærke.

En nærmere omtale af Miljømærkefremmeordningen findes i bilag 2.

Program for Renere Produkter og dermed også Miljømærkefremmeordningen blev evalueret i 2001. Konklusionen af evalueringen var, at grundlaget for at opretholde en særskilt Miljømærkefremmeordning er spinkel, og mange virksomheder ville have større gavn af blot at benytte Miljøkompetenceordningen. Miljømærkefremmeordningen her derfor været reserveret til produktområder, hvor Miljøkompetenceordningen har været mindre hensigtsmæssig at anvende, fordi den væsentligste projektkostning har vedrørt eksterne prøvningsomkostninger. De afsatte midlerne under ordningen er derfor overført til Miljøkompetenceordningen, der har ydet støtte til et større antal projekter vedr. mærkning end tidligere, bl.a. inden for servicesektoren, hvor miljøledelse er et centralt element i kriterierne.

I 2002 blev der ikke introduceret nye produktgrupper med store prøvningsomkostninger inden for Blomstermærkningen, hvortil der ellers var afsat væsentlige midler.

8. Tværgående information, administration og evaluering

Mål 2002

Informationsstrategi for den produktorienterede miljøindsats er bredt implementeret

Delmål 2002

- *Enkel og handlingsanvisende information til borgerne*
- *Øget markedsføring af miljømærker i samarbejde med detailhandel m.fl.*
- *Etablering af dansk system for miljøvaredeklarationer*
- *Produktkædesamarbejder om informationsudveksling/informationsflow*
- *Synliggørelse af mål og midler og resultater i produktindsatsen, både nationalt og internationalt*
- *Målretning af vidensformidling til virksomheder, herunder specielt opsamle og sammenfatte resultater af de enkelte delprojekter i samlede anbefalinger, og oversigter over de opnåede resultater i programmets forskellige delområder*

Målopfyldelse

Reference	Område/ Beskrivelse	Mål	Mål opfyldt?
8	Tværgående information, administration og evaluering		
1	Mål, midler og resultater	Synliggørelse af mål, midler og resultater i produktindsatsen, både nationalt og internationalt	Ja
2	Vidensformidling	Målretning af vidensformidling til virksomheder	Ja
3	Oversættelse af rapporter	Engelsk oversættelse af udvalgte projektrapporter	Ja
4	Indikator/effektvurdering	Kortlægning af hvorledes effekten af et program måles, herunder udarbejdelse af indikatorer, mål for de forsk. områder, opstilling af scenarier, etc.	Ja

Vurdering af opfyldelse af resultatmål

Projekt 126-0656 har resulteret i en pjece i den dansk og en engelsk version, som er blevet udsendt til en lang række virksomheder. Se også indledende afsnit.

Tildelte midler

Reference	Område/ Beskrivelse	Projekt- ansvarlig	Samlet budget	Tilsagn	Forventet afslutning
8	Tværgående information, administration og evaluering				
0088/4	1 Annoncering, trykning og andre tværgående informationsaktiviteter	<i>Kontoret for renere produkter</i>	1.800.000	1.800.000	<i>Afsluttet</i>
0552	2 Evaluering af grønne netværk i Danmark (Myndighed / virksomhedsnetværk) og deres funktion	<i>Teknologisk Institut</i>	495.000	495.000	2003
0651	3 Udarbejdelse af redegørelse for miljømærkning af rengøringstjenester	<i>FORCE Institutterne</i>	32.812	26.250	2003
0655	4 Energiledelsesaktiviteter set i et miljøperspektiv	<i>Jh-plan</i>	1.045.355	1.045.355	<i>Afsluttet</i>
0656	5 Det grønne marked – Nye muligheder for alle virksomheder	<i>Operate</i>	341.795	341.795	2003
0683	6 Indikatorer og effektvurdering	<i>CASA</i>	649.525	649.525	2003
0707	7 Oversættelse af 4 dokumenter vedr. produktpolitik	<i>Ad hoc Translatør service</i>	142.600	142.600	<i>Afsluttet</i>
0708	8 Oversættelse af dokumentet: Vurdering af mulighederne for at erstatte kraftige drivhusgasser (HFC'er, PFC'er og SF6). Miljøprojekt 674 2002	<i>Teknologisk Institut</i>	29.500	29.500	<i>Afsluttet</i>
0709	9 Oversættelse af ”Grundstofferne i 2. geled – et miljøproblem nu eller fremover” Miljøprojekt nr. 700, 2002	<i>COWI A/S</i>	76.000	76.000	<i>Afsluttet</i>
0712	10 Konference for European IPP- Network	<i>Valør & Tinge A/S</i>	274.375	274.375	<i>Afsluttet</i>

0713	11	Oversættelse af ”Miljøprioritering af industriprodukter.” Miljøprojekt nr. 281, 1995	<i>COWI A/S</i>	166.250	166.250	<i>Afsluttet</i>
0714	12	Udvikling af standard for integrerede ledelsessystemer	<i>Dansk Standard</i>	350.000	350.000	2004
0720	13	NGO konference om IPP og ti års handlingsprogram for bæredygtig forbrug og produktion	<i>Danmarks Naturfredningsforening</i>	498.300	498.300	2003
0728	14	Dokumentation af behov for en godkendelsesordning for / kvalitetssikring af rådgivere på miljø- og energiledelsesområdet	<i>Energimidt Entreprice A/S</i>	98.665	98.665	2003
0731	15	EMIS-DB: En internet database over miljøinformations-systemer	<i>Rikcon Solutions</i>	149.750	149.750	2003
0757	16	Værktøjer til den økonomiske beslutningsproces	<i>PricewaterhouseCoopers</i>	385.125	300.000	2004
0758	17	Inspirations- og selvevalueringsværktøjer til virksomheder	<i>DHI institut for vand og miljø</i>	349.815	349.815	2004
0764	18	Energieffektivitet i miljøgodkendelser	<i>RAMBØLL</i>	297.100	297.100	2003
0807	19	Formidling af projekter og resultater fra programmet for renere produkter	<i>PlanMiljø</i>	799.000	799.000	2003
0809	20	Konference om Integrated Product Policy (IPP) for europæiske virksomheder	<i>Brødrene Hartmann A/S</i>	665.000	395.000	2003
I alt				8.645.967	8.284.280	

Bilag 1: Oversigt over iværksatte projekter

Dette bilag indeholder en formålsbeskrivelse af samtlige projekter, som har fået tilskud fra Udviklingsordningen under Program for Renere Produkter. Desuden næves det, hvor stort et tilsagn det enkelte projekt har modtaget, samt hvem der har gennemført projektet. Bilaget er struktureret på samme måde som Prioriteringsplanen for 2002 og årsrapporten.

Er projektet finansieret gennem CO₂-midler, vil dette stå på første linje sammen med projektets sagsnummer. Er et projekt finansieret både gennem CO₂-midler og ordinære midler, får det betegnelsen ”delvist CO₂-midler”. Hvis et projekt er videreført fra 2001 vil dette blive beskrevet samme sted.

1.0 Grundlagsskabende indsatser:	Tilsagn
126-0794 og /1 (delvist CO ₂ - midler) Prioritering inden for den produktorienterede miljøpolitik Projektets formål er at fastlægge en metode, som kan give et prioriteringsgrundlag for udvælgelse af produktområder og produktgrupper, hvor en dansk indsats vil have stor miljømæssig betydning. Efterfølgende skal metoden anvendes, og der vil blive udvalgt 10-15 produktområder til en nærmere vurdering af, hvad der opnås igennem en produktorienteret miljøindsats. Projektet er et led i at styrke det grundlag, hvorpå der prioriteres inden for den produktorienteret miljøindsats, således at initiativer resulterer i miljøforbedringer på samfundsmæssigt betydningsfulde områder. 2.-O LCA consultants Borgergade 6, 1, 1300 København K	2.000.000
<i>I alt, grundlagsskabende indsatser</i>	<i>2.000.000</i>
1.1 Elektronikområdet:	
126-0559 (Videreført fra 2001) Integration af bortskaffelse i design og konstruktion af elektronikprodukter Formålet er at analysere og gennem cases vise, hvordan miljøforsvarlig og genvindingsoptimal bortskaffelse af affald kan integreres i design og konstruktion af elektronikprodukter. Formålet er endvidere at formidle viden herom til en bredere kreds gennem udarbejdelse af en vejledning og konstruktionseksempler. Projektresultaterne vil blive tilføjet den ”Designmanual” for miljørigtig konstruktion af elektronik, som blev udsendt til branchen i 2002. Projektet indgår i indsatsen med at inddrage elektronikbranchen i udvikling og fremstilling af renere produkter. Elektromiljø A/S Ulvehavevej 38 B, 7100 Vejle	754.100

<p>126-0565 (Videreført fra 2001)</p> <p>Synliggørelse af de vigtigste forbrugerrelevante miljøegenskaber af elektronikprodukter - et strategiforslag</p> <p>Formålet er at foreslå en strategi, der kan øge udbud og efterspørgsel efter mindre miljøbelastende elektronikprodukter og dermed starte en proces, der sikrer løbende forbedringer. Som baggrund for strategien afgrænses en fælles forståelse af "grøn elektronik", og den foreliggende erfaring fra ind- og udland på området opsamles og struktureres.</p> <p>Projektet udgør grundlaget for både Miljøstyrelsen og Elektronikpanelets videre arbejde med at fremme udbud og afsætning af elektronikprodukter med bedre miljøegenskaber. Konkret er flere af projektets initiativer indeholdt i det nye projekt 126-0787 "Formidling af miljøoplysninger."</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>742.455</p>
<p>126-0565/1</p> <p>Synliggørelse af de vigtigste forbrugerrelevante miljøegenskaber af elektronikprodukter - et strategiforslag</p> <p>Formål er at supplere ovennævnte projekt med en rundspørge blandt elektronikforhandlere, herunder radioforhandlere. Der var tidligere gennemført forbrugerundersøgelser, og 126-0565 indeholdt et interview i et forbrugerpanel.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>61.500</p>
<p>126-0689 (CO₂-midler)</p> <p>Miljøvurdering af produktkoncepter (formulering og formidling af metode til miljøvurdering af elektronikprodukter til understøtning af miljøhensyn i koncept- og designfasen.)</p> <p>Formålet er at udvikle en metode/systematik, som på et kvalitativt grundlag sikrer, at man får belyst miljøforholdene for et elektronikprodukt. Den skal indikere de generelle forhold, der er problematiske, så der kan tages højde for miljøforholdene i designfasen. Projektresultaterne vil blive tilføjet den "Designmanual" for miljørigtig konstruktion af elektronik, som blev udsendt til branchen i 2002. Projektet indgår i indsatsen med at inddrage elektronikbranchen i udvikling og fremstilling af renere produkter.</p> <p>Institut for Produktudvikling DTU, Bygning 424, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>299.350</p>

<p>126-0777 (CO₂-midler)</p> <p>Sekretariatsbistand til Elektronikpanelet 2002 – 2003</p> <p>Formålet med panelets sekretariat er at understøtte panelets arbejde og de mange aktiviteter, som skal gennemføres, samt at sikre udnyttelsen af de resultater, som er opnået i panelets hidtidige arbejde. Desuden skal sekretariatet udarbejde informations- og pressemateriale, samt informere om panelets arbejde og resultater på seminarer o.l.</p> <p>Elektronikpanelet er organ for et bredt samarbejde om øget udvikling og afsætning af elektronikprodukter med bedre miljøegenskaber. Panelet foreslår projekter og andre aktiviteter, samt står selv for kampagner, herunder om elektronikskrot og grønne indkøb. Panelet har i november 2002 udsendt Handlingsplan 2003 – 2006.</p> <p>In-JeT ApS Jeppe Aakjærs Vej 15, 3460 Birkerød</p>	<p>399.900</p>
<p>126-0787</p> <p>Formidling af miljøoplysninger om elektroniske produkter</p> <p>Formålet er at komme med et bud på den organisering, der bedst muligt sikrer formidling af miljøoplysninger fra producent via detailhandel til forbrugere. Det indebærer, at branchen har haft indflydelse på såvel systemet som uddannelsesaktiviteterne, at systemet med håndtering af data er afprøvet for fem produkttyper, og at der findes et egnet og afprøvet undervisningsmateriale. Projektet er et vigtigt led i bestræbelserne på at øge markedsandelen af ”grønne” elektronikprodukter, og bygger på et tæt samarbejde med branchen, herunder importører, detailhandelskæder og fagskoler.</p> <p>PlanMiljø Ellevevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>1.499.000</p>
<p><i>I alt, elektronikområdet</i></p>	<p>3.756.305</p>
<p>1.2 Tekstilproduktområdet:</p>	
<p>126-0573 (Videreført fra 2001)</p> <p>Oversættelse af håndbog for designere</p> <p>Projektets formål er at oversætte "guidelines- en håndbog for tekstil og modebranchen" til engelsk. Endvidere vil håndbogen blive trykt og formidlet.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens og Tekstilpanelets indsats mod at udvikle og afsætte mindre miljøbelastende tekstilprodukter med det formål, at forureningen fra tekstilproduktionen mindskes.</p> <p>Foreningen til Fremme af Bæredygtigt Design Tina Hjort, Strandvejen 185, 3. th., 2900 Hellerup</p>	<p>150.485</p>

<p>126-0672</p> <p>Modeshow og katalog med danske tekstiler til Blomstens jubilæumsevent</p> <p>Projektet vil bidrage til at promovere de danske Blomstmærkede tekstiler og formidle, at miljøvenlige tekstiler og tøj ikke behøver at være kedelige, men kan være moderigtige.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens og Tekstilpanelets indsats mod at udvikle og afsætte mindre miljøbelastende tekstilprodukter med det formål, at forureningen fra tekstilproduktionen mindskes.</p> <p>Teko-Center Danmark Birk Centerpark 5, 7400 Herning</p>	<p>280.500</p>
<p>126-0679</p> <p>Støtte til indkøb og efterspørgsel af miljøvenlige tekstiler på business-to-business-området</p> <p>Projektet henvender sig til indkøbere af tekstilvarer og –services i private virksomheder. Formålet med projektet er, at business-to-business indkøbere af tekstiler skal have umiddelbar adgang til viden og værktøjer, der sætter dem i stand til at efterspørge miljøvenlige tekstiler og tøj.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens og Tekstilpanelets indsats mod at udvikle og afsætte mindre miljøbelastende tekstilprodukter med det formål, at forureningen fra tekstilproduktionen mindskes.</p> <p>PlanMiljø Ellevevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>520.250</p>
<p>126-0682</p> <p>Integration af miljø i design og mode</p> <p>Projektet vil styrke integrationen af miljø i design og mode og arbejde for at gøre miljøaspekter til et integreret del af alle beslutningsprocesser i tekstilproduktets livscyklus. Projektet vil vise, at et lækkert og trendsættende design kan kombineres med at være miljøvenligt.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens og Tekstilpanelets indsats mod at udvikle og afsætte mindre miljøbelastende tekstilprodukter med det formål, at forureningen fra tekstilproduktionen mindskes.</p> <p>RAMBØLL Teknikerbyen 31, 2830 Virum</p>	<p>590.000</p>
<p>126-0697</p> <p>Formidling af UMIPTEX</p> <p>Projektet omhandler formidling af UMIP-tex. UMIP-tex er et stort projekt, hvor tekstildata er opsamlet og indlagt i UMIP.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens og Tekstilpanelets indsats mod at udvikle og afsætte mindre miljøbelastende tekstilprodukter med det formål, at forureningen fra tekstilproduktionen mindskes.</p> <p>Teknologisk Institut Beklædnings- og tekstilinst., Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>307.360</p>

<p>126-0702</p> <p>Miljø – Design – Mode</p> <p>Projektet vil eksponere og skabe debat om bæredygtigt design og mode samt bygge bro mellem producenter og designere inden for tekstil- og beklædningsbranchen for at identificere nye markedspotentialer. Man ønsker at ændre forbrugerens gængse opfattelse af bæredygtigt beklædningsdesign ved at sætte positiv fokus på nutidige Blomst-kollektioner.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens og Tekstilpanelets indsats mod at udvikle og afsætte mindre miljøbelastende tekstilprodukter med det formål, at forureningen fra tekstilproduktionen mindskes.</p> <p>Danmarks Designskole Strandboulevarden 47, 2100 København Ø</p>	<p>190.000</p>
<p>126-0715 (CO₂-midler)</p> <p>Sekretariatsbistand til tekstilpanel 2002 – 2003</p> <p>Formålet er at yde sekretariatsbistand til tekstilpanelet</p> <p>Valør & Tinge A/S Amaliegade 5 C, 3., 1256 København K</p>	<p>449.250</p>
<p><i>I alt, tekstilproduktområdet</i></p>	<p>2.487.845</p>
<p>1.3 Transportområdet:</p>	
<p>126-0481/1</p> <p>Tillægsopgave til Vejledning om godstransport i grønne regnskaber</p> <p>Formålet er at sikre finansiering af trykning af vejledning og pjece om godstransport i grønne regnskaber.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme beskrivelsen af godstransport i grønne regnskaber.</p> <p>NIRAS A/S Sortemosevej 2, 3450 Allerød</p>	<p>40.000</p>
<p>126-0506 (Videreført fra 2001)</p> <p>Forstudie om data om godstransports miljøegenskaber</p> <p>Projektet omfatter en screening af parametre, metoder mv.; opstilling af foreløbigt koncept; strategi oplæg for det videre arbejde samt rapportering.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens arbejde for at fremme ensartet dokumentation af miljøparametre for godstransport.</p> <p>COWI A/S Consulting Engineers and Planner AS, Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>475.000</p>

<p>126-0608 (Videreført fra 2001)</p> <p>Miljømæssige udviklingstendenser og indsatsbehov vedr. godstransport</p> <p>Formål er at beskrive den forventede udvikling i godstransportens miljøbelastning i de næste ca. 20 år. Der gives forslag til indikatorer for udviklingen samt potentialet for indsatsmuligheder. Projektet understøtter derved den kommende, statslige indsats for mere miljøvenlig godstransport.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens videnopbygning med henblik på en målrettet og omkostningseffektiv miljøindsats på transportområdet.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>152.000</p>
<p>126-0778</p> <p>Transportplaner - et værktøj i den lokale indsats</p> <p>Formålet er at indsamle og systematisere relevante erfaringer fra ind- og udland med kortlægning og udarbejdelse af transportplaner med henblik på formidling til kommunerne. Vægten vil blive lagt på at supplere erfaringsformidlingen med gode råd til, hvor det især kan betale sig at sætte ind.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens indsats for at fremme brugen af værktøjer hos kommuner og virksomheder.</p> <p>Kommunernes Landsforening Gyldenløvesgade 11, 1500 København V</p>	<p>399.175</p>
<p>126-0798</p> <p>Markedsføring af www.Benchmarks.dk</p> <p>Formålet er at øge andelen af vognmænd, som bruger systemet til benchmarking af virksomhedens miljøindsats. Dette system blev lagt på nettet i nov. 2002.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens indsats for integration af miljøhensyn hos aktørerne på transportområdet.</p> <p>Institut for Transportstudier Hærvejen 11 C, 6330 Padborg</p>	<p>379.500</p>
<p>126-0804</p> <p>Markedsføring og formidling af OMIT 2003-2005</p> <p>Projektet har til formål at få øget anvendelse hos transportkøbere og transportører af værktøjet OMIT. Med OMIT kan man beregne miljøkonsekvenserne af internationale transporter.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens indsats for integration af miljøhensyn hos aktørerne på transportområdet.</p> <p>Institut for Transportstudier Hærvejen 11 C, 6330 Padborg</p>	<p>405.000</p>
<p><i>I alt, transportområdet</i></p>	<p><i>1.850.675</i></p>

1.4 Bygge- og anlægsområdet:	
<p>3288-0061/03 (CO₂-midler)</p> <p>Miljøindikatorer for bygninger</p> <p>Formålet er 1) At opstille et forslag til miljøindikatorer til miljøvurdering af bygninger samt til støtte for at få overblik over miljøproblemerne i byggeriet og til at prioritere indsatsen. 2) At udvikle metoder, værktøjer og referencedata, som muliggør den praktiske anvendelse af de enkelte miljøindikatorer. 3) At foreslå principper for et benchmarking-system, hvor miljøindsatsen kan vurderes. 4) At give bud på, hvordan benchmarking-systemet kan etableres og institutionaliseres med henblik på at sikre løbende opdatering af data.</p> <p>By og Byg Postboks 119, Dr Neergaards Vej 15, 2970 Hørsholm</p>	<p>900.000</p>
<p>3288-0062/03 (CO₂-midler)</p> <p>Kortlægning af forurenende stoffer i byggeaffald</p> <p>Formålet er på landsplan at kortlægge niveauet af de forurenende stoffer i den del af bygge- og anlægsaffaldet, der består af beton, tegl og asfalt. Det er endvidere målet at identificere kilderne til forureningen.</p> <p>DEMEX Rådgivende Hejrevej 26, 3., 2400 København NV</p>	<p>500.000</p>
<p>3288-0063/03 (CO₂-midler)</p> <p>Sundhedsmæssig vurdering af PCB-holdige byggevarer</p> <p>Formålet med projektet er at vurdere om der opstår risiko for sundhedsmæssige effekter i forbindelse med brug og renovering/nedrivning af bygninger, der indeholder PCB.</p> <p>By og Byg Postboks 119, Dr Neergaards Vej 15, 2970 Hørsholm</p>	<p>850.000</p>
<p>3288-0064/03</p> <p>Procedurer for genanvendelse af bygge- og anlægsaffald</p> <p>Formålet er at belyse procedurer for genanvendelse af bygge- og anlægsaffald i Danmark og om genanvendelsen af blandede fraktioner sker med de nødvendige §19 og kap. 5 godkendelser. Endvidere belyses eventuelle problemstillinger ved genanvendelsen af sammenblandede fraktioner. Formålet er også at komme med løsningsforslag og vurdere de miljømæssige og økonomiske konsekvenser ved hvert løsningsforslag.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>250.000</p>

<p>3288-0066/03 (CO₂-midler)</p> <p>Kortlægning af forbruget af udvalgte sundheds- og miljøbelastende stoffer i byggesektoren</p> <p>Formålet er at kortlægge forbruget af udvalgte sundheds- og miljøbelastende stoffer i byggesektoren samt at udvikle et værktøj til vurdering og prioritering af kemikalier i byggesektoren.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Agern Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>650.000</p>
<p>3288-0067/03</p> <p>Sekretariatsbistand og udarbejdelse af forslag til organisatoriske og strukturelle ændringer i byggesektoren</p> <p>Formålet med sekretariatet er at sikre en koordinering af projekterne for bygge- og anlægsområdet og sikre at projekterne gennemføres i overensstemmelse med Byggepanelets Handlingsplan. Desuden skal sekretariatet foreslå nye projekter som, kan iværksættes i sammenhæng med strukturelle og organisatoriske ændringer i byggesektoren og medvirke til at styrke miljøindsatsen.</p> <p>Erik K. Jørgensen AS Kronprinsessegade 20, 1306 København K</p>	<p>500.600</p>
<p>3288-0068/03</p> <p>Miljøkrav i lovgivningen</p> <p>Projektets mål er at skabe et overblik over det nuværende lov- og regelgrundlag for byggebranchen, herunder hvilke forandringer, der vurderes at ske i forbindelse med den endelige gennemførelse af byggeveddirektivet. Herudover er målet at foreslå forbedringer af regelgrundlaget. Forslagene skal tage hensyn til arbejdet i indikatorprojektet; Miljøindikatorer for bygninger, samt ændringer, der er på vej som følge af kommende EU-standarder og anden relevant lovgivning. Forslagene skal endvidere tage hensyn til den fase i byggeriet, som vil blive påvirket af forslaget.</p> <p>Teknologisk Institut Teglbækvej 20, Postboks 70, 8361 Hasselager</p>	<p>408.400</p>
<p><i>I alt, bygge- og anlægsområdet</i></p>	<p><i>4.059.000</i></p>

1.5 Landbrugsproduktområdet:	
<p>126-0468 (Videreført fra 2001)</p> <p>Grønne regnskaber i LCA- perspektiv</p> <p>Projektets formål er at fremme anvendelsen af miljøoplysninger om produktion af fødevarer overfor omverdenen og i forbindelse med landbrugsbedriftenes valg af produktionsmetoder. Grønne regnskaber for landbruget skal kunne anvendes i en produktorienteret miljøindsats, hvilket indebærer, at regnskaberne skal indeholde nøgletal for de emneområder, der ud fra en livscyklusvurdering er de miljømæssigt væsentligste.</p> <p>Projektet bidrager således til mulighederne for at arbejde systematisk med en produktrettet miljøindsats i landbrugssektoren.</p> <p>Landbrugets Rådgivningscenter Udkærsvvej 15, Skejby, 8200 Århus N</p>	<p>800.000</p>
<p>126-0673 (CO₂-midler)</p> <p>Produktorienteret miljøindsats i landbrugssektoren - forudsætninger og fremsyn</p> <p>Formålet er at tilvejebringe et samlet overblik over eksisterende viden og værktøjer af relevans for en produktorienteret miljøindsats på landbrugsområdet.</p> <p>Projektet skal ses i sammenhæng med etableringen af et produktpanel på landbrugsområdet (se herunder)</p> <p>Birch & Kroghoe A/S Teknikerbyen 34, 2830 Virum</p>	<p>700.000</p>
<p>126-0803 (CO₂-midler)</p> <p>Faglig og administrativ sekretariatsbistand til Produktpanel inden for landbrugsområdet</p> <p>Formålet er at udøve sekretariatsbistand til det nye produktpanel på landbrugsområdet.</p> <p>Miljøstyrelsen og Miljørådet for renere produkter besluttede at nedsætte et produktpanel på landbrugsområdet, som led i indsatsen for at engagere aktørerne inden for sektorer med stor miljø- og samfundsmæssig betydning i den produktorienterede miljøindsats.</p> <p>Birch & Kroghoe A/S Teknikerbyen 34, 2830 Virum</p>	<p>500.000</p>
<p><i>I alt, landbrugsproduktområdet</i></p>	<p><i>2.000.000</i></p>

<p>1.6 Brancheindsats indefor fremstillingsområdet:</p>	
<p>126-0428/1 (CO₂-midler) Renere Produkter i Støberibranchen Formålet er at udvide eksisterende forsøgsprogram med: Skalsand, Cu-legering, måling af gasudvikling under afkølingsfasen og måling af gasudvikling under udslagningsprocessen. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Danske Støberiers Brancheforening Dansk Industri, 1787 København V</p>	<p>208.000</p>
<p>126-0436/1 (CO₂-midler) Forbehandling af kompositmaterialer til genanvendelse Formålet er at identificere max. fire forskellige typer udtjente kompositmaterialer, afprøve forbehandlingsmetoder, udføre materialetests og systematisk sammenskrive eksisterende og ny viden. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Plastindustrien i Danmark Nørre Voldgade 48, 1358 København K</p>	<p>435.300</p>
<p>126-0439 (CO₂-midler) Miljøindsats for industrielle og institutionsanvendte rengøringsmidler Formålet med hovedprojektet er at forbedre forudsætningerne for, at virksomhederne kan udvikle og markedsføre renere produkter. Dette formål søges opfyldt ved: 1) Kortlægning af relevante miljø- og sundhedsmæssigt relevante råvarer indenfor hele I&I brancheområdet. 2) Metode for at sammenkæde miljø- og sundhedsvurderinger af råvare-effektivitet. 3) Ingrediensdatabase, der vil kunne bruges ved dialog med interessenter, produktvurdering, produktudvikling og ansøgning om miljømærke. 4) Kompendium, der kan øge virksomhedernes kendskab til potentielle problemstoffer, hvor der enten bør søges alternativer (substitution), eller hvor der bør fremskaffes et fyldestgørende datagrundlag. 5) Formidling, der lægger vægt på faglig dialog og markedsføring af renere produkter og miljøpræstation. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>SPT Symbion, Fruebjergvej 3, 2100 København Ø</p>	<p>400.000</p>

<p>126-0440/1 (CO₂-midler)</p> <p>Miljømæssig design af kølemøbler</p> <p>Formålet er at formidle resultater fra de igangværende projekter overfor branchen, diskutere de miljømæssige og markeds-mæssige perspektiver i f. t. resultaterne og at uddanne teknikere i at benytte de miljøværktøjer, som er udviklet i projekterne. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>FEHA, Foreningen af Fabrikanter og Importører af Elektriske Husholdningsapparater Naverland 34, 2600 Glostrup</p>	<p>350.350</p>
<p>126-0566 (Videreført fra 2001, CO₂-midler)</p> <p>Udvikling, produktion og markedsføring af energi- og miljørigtige armaturer til boligmarkedet</p> <p>Formålet er at få produceret og solgt nye belysningsarmaturer til konkurrencedygtige priser til brug på boligmarkedet. Der skal tages vidtgående hensyn til energi- og miljøforhold. Desuden er der en målsætning om at skabe en ny trend på boligmarkedet for køb af energi- og miljørigtige belysningsarmaturer. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Lysteknisk Selskab Engholmvej 19, 3660 Stenløse</p>	<p>2.100.000</p>
<p>126-0574 (CO₂-midler)</p> <p>Forprojekt: Brancheindsats indenfor fremstilling af lak, farve, trykfarve, lim, fugemasse o.l.</p> <p>Formålet er at gennemføre et forprojekt til en brancheindsats, der kan styrke udviklingen, fremstillingen og afsætningen af renere produkter, samt at udvikle bedre systemer til håndtering af affald på baggrund af en livscyklusbaseret brancheindsats. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Foreningen for DK's lak- og farveindustri Nørre Voldgade 48, 4., 1000 København K</p>	<p>414.925</p>
<p>126-0647 (CO₂-midler)</p> <p>Udpegning og konkretisering af relevante indsatsområder for fremtidige branche- og produktindsatser, del 1</p> <p>Formålet er at gennemføre en screening af mulige og oplagte indsatsområder for 2002 samt at foretage en mere dybtgående analyse som resulterer i et prioriteringsværktøj til brug for igangsætning af nye branche- og produktindsatser for perioden 2003-2007. Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>390.875</p>

<p>126-0779 (CO₂-midler)</p> <p>Produktområdeprojekt vedrørende betonprodukter</p> <p>Hovedformålet med projektet er at bidrage til at nedsætte miljøbelastning fra byggeriet gennem øget udnyttelse af betons miljøgavnige egenskaber til at fremstille bedre og mere miljørigtigt byggeri. Der fokuseres på at opnå resultater, der kommer betonproducenterne til gode. Dette kræver at der gennemføres en analyse af miljømæssige muligheder og udfordringer, samt at der opstilles et forslag til en handlingsplan for området. Desuden ønskes handlingsplanen eller dele af handlingsplanen gennemført.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>2.750.000</p>
<p>126-0780 (Videreført fra 2001, CO₂-midler)</p> <p>Hovedprojekt: Brancheindsatsprojekt inden for farve lak, lim og fugebranchen</p> <p>Gennem et forprojekt var der tidligere oparbejdet forslag til en brancheindsats indenfor området. Det er i hovedprojektet besluttet at iværksætte nedenstående 3 delprojekter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EU's kemikaliestrategiplan som værktøj til miljøforbedringer i værdikædeperspektiv • Uddannelse af kravsspecificerende i valg af mindre miljøbelastende produkter • Information om produkternes miljø- og sundhedsmæssige egenskaber <p>Disse 3 projekter er prioriteret ud fra et ønske om på bedste vis at stimulere både udbuddet af mindre miljø- og sundhedsbelastende produkter og efterspørgslen efter samme fra både professionelle forbrugere og private forbrugere.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Foreningen for DK's lak- og farveindustri Nørre Voldgade 48, 4., 1000 København K</p>	<p>4.828.000</p>
<p>126-0786 (CO₂-midler)</p> <p>Energiforbrug af HFC-frie køleanlæg i supermarkeder</p> <p>Formålet er at sammenligne energiforbruget af køleanlæg til supermarkeder baseret på hhv. HFC og CO₂ + kulbrinte/HFC.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Danmarks Tekniske Universitet Bygning 101A, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>245.000</p>
<p>126-0790 (CO₂-midler)</p> <p>Formidling af viden omkring naturlige kølemidler; webside, komponentdatabase</p> <p>Formålet er at udarbejde en let tilgængelig webside med en komponentdatabase og en ny vidensdatabase, som kølefirmaer frit kan søge i når de skal finde egnede komponenter, ny viden, godkendelser af komponenter, nye tiltag på det lovgivningsmæssige område mv.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Teknologisk Institut Center for Miljøteknik, Teknologiparken, 8000 Århus C</p>	<p>615.000</p>

<p>126-0791 (CO₂-midler)</p> <p>Udvikling af nye generationer fyldestationer, der muliggør påfyldning af CO₂ i automobil- og køleindustrien</p> <p>Formålet er at udvikle et prototypeanlæg til semiautomatisk fyldning af klimaanlæg med CO₂ som kølemiddel. Princippet skal senere kunne videreudvikles til et fuldautomatisk fyldeanlæg til bil- og køle/fryseindustrien. Der er behov for nytænkning og udvikling af komponenter, idet der skal arbejdes med et langt højere tryk end for konventionelle kølemidler.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Agramkow Fluid Systems A/S Augustenborg Landevej 19, 6400 Sønderborg</p>	<p>528.281</p>
<p>3288-0071/03 (CO₂-midler)</p> <p>Hovedprojekt for en brancheindsats inden for emballageindustrien</p> <p>Projektet består af 3 delprojekter, hvoraf der er givet tilskud til de to af delprojekterne: "Omformning af CEN's forebyggelsesstandard til et praktisk værktøj" samt "Praktisk anvendelse af livscyklusvurderinger i design af emballager og emballagesystemer".</p> <p>Formålet er at udvikle bedre emballagesystemer på baggrund af en livscyklusbaseret brancheindsats, herunder at forebygge emballageaffald ved optimering af forbruget af materialer.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats målrettet mod at fremme udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Dansk Industri H. C. Andersens Boulevard 18, 1553 København V</p>	<p>1.699.750</p>
<p><i>I alt, brancheindsats for fremstillingsvirksomheder</i></p>	<p><i>14.965.481</i></p>
<p>1.7 Handel, service og kontor:</p>	
<p>126-0706</p> <p>Status for miljøindsats i detailhandlen</p> <p>Formålet er, at produktpanelet får kendskab til de væsentlige miljømæssige initiativer i detailhandlen, der er gennemført indenfor de seneste ca. fem år. Desuden har projektet til formål at etablere et grundlag for at identificere nye indsatsområder med henblik på at fremme renere produkter i dansk detailhandel.</p> <p>Projektet er en del af arbejdet i detailhandelspanelet, som Miljørådet har nedsat.</p> <p>PlanMiljø Ellevevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>138.600</p>

<p>3288-0072/03</p> <p>Administrativ sekretariatsbistand til produktpanel for detailhandel</p> <p>Formålet er at varetage det administrative sekretariat for produktpanelet for detailhandel og herunder gennem varetagelsen af formandsposten at sikre den nødvendige fremdrift i arbejdet samt formidling af panelets arbejde.</p> <p>LOGISYS A/S Skagensgade 35, 2630 Taastrup</p>	<p>140.000</p>
<p>3288-0073/03</p> <p>Faglig sekretariatsbistand til Produktpanel for detailhandel</p> <p>Sekretariatsbistanden til panelet omfatter bl.a. udarbejdelse af handlingsplan, herunder løbende aktiviteter, udarbejdelse af fremskridtsrapport, faglig bistand til panelet, herunder udredningsopgaver.</p> <p>PlanMiljø Ellevevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>260.000</p>
<p>3288-0074/03</p> <p>Affaldshåndtering af engangsemballage</p> <p>Formålet med projektet er at belyse de praktiske, miljømæssige, hygiejniske og økonomiske konsekvenser ved en række alternative scenarier for affaldshåndtering set i forhold til den nuværende. De alternative scenarier skal omfatte udvalgte ikke-pantbelagte engangsemballager til drikkevarer og convenience-produkter. Projektet er en del af arbejdet i forbindelse med detailhandelspanelet.</p> <p>RAMBØLL Teknikerbyen 31, 2830 Virum</p>	<p>405.000</p>
<p>3288-0075/03</p> <p>Miljø- og forbrugeradfærd</p> <p>Formålet med projektet er at analysere hvilke barrierer, der forhindrer forbrugerne i at gå fra viden til handling i forhold til miljø som et element i det daglige indkøb samt at komme med forslag til, hvorledes aktørerne i detailhandlen kan motiveres til at benytte sig af diverse virkemidler.</p> <p>Detailhandelspanelet har valgt at prioritere dette område i år 2002.</p> <p>CASA Linnegade 25, 3, 1361 København K</p>	<p>416.975</p>
<p>3288-0076/03</p> <p>Undervisning og information af butikspersonale om miljøforhold</p> <p>Formålet med projektet er at udarbejde undervisnings- og informationsmateriale om miljøforhold i dagligvarebranchen. Materialet udarbejdes, så det dækker både butiksledelsen og personalet. Undervisnings- og informationsmaterialet skal være konkret og målrettet, så butiksledelse og personale bliver klædt på til at inddrage miljøhensyn i det daglige arbejde i butikken samt til at imødekomme miljøspørgsmål fra kunderne. Detailhandelspanelet har valgt at prioritere dette område i år 2002.</p> <p>Grenaa Handelsskole, Detaildivisionen N. P. Josiassens Vej 44, 8500 Grenaa</p>	<p>339.100</p>

<i>I alt, handel, service og kontor</i>	1.699.675
2.1 Generel rammeindsats for kemiske stoffer og materialer:	
<p>126-0545 Massestrømsanalyse for bly (Videreført fra 2001) Formålet er at opdatere den eksisterende viden og bestemme et referenceniveau for omsætning og emissioner af bly i Danmark. Samtidig fås et referenceniveau som forventes anvendt ved fremtidige evalueringer af, hvilken effekt Blybekendtgørelsen har på omsætningen af bly og udledninger af bly til miljøet i Danmark.</p> <p>COWI A/S Flegborg 6, 7100 Vejle</p>	375.000
<p>126-0546 Massestrømsanalyse for kviksølv (Videreført fra 2001) Formålet er at opdatere den eksisterende viden om brug og emissioner af kviksølv i Danmark. Projektet er et led i Miljøstyrelsens overordnede arbejde for at opdatere viden på forureningsområdet.</p> <p>COWI A/S Flegborg 6, 7100 Vejle</p>	327.000
<p>126-0619 Indsamling af viden om organiske tinforsbindelser i forbrugerprodukter og udvikling af alternativer til disse forbindelser Projektet har til formål at kortlægge brugen af organiske tinforsbindelser i forbrugerprodukter i Danmark samt at pege på substitutionsmuligheder. Kortlægningen vil tage udgangspunkt i det internationale område, da en stor del af de organiske tinforsbindelser forventes at forekomme i importerede produkter. Derefter vil der blive taget kontakt til danske producenter, importører, produktregistret m.fl. for at kunne præcisere det danske forbrug. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for indsamling af viden om stoffer, på listen over uønskede stoffer, og deres alternativer.</p> <p>COWI A/S Flegborg 6, 7100 Vejle</p>	500.000

<p>126-0674</p> <p>Vidensopsamling og formidling af betydningen af tørringsprocessen for kemikalieindholdet i tekstiler rensed med kulbrinter i forhold til andre teknologier</p> <p>Projektets formål er, at identificere de parametre ved tørringen, som har indflydelse på restindholdet af kemikalier i tekstiler rensed med kulbrinteblandinger, og på hvilken måde disse parametre påvirker tørringens resultat. Derudover er det formålet at indsamle viden om de tekniske løsninger, der kan medvirke til at mindske restindholdet og at informere om betydningen af tørringen og give rensereejerne teknisk grundlag og inspiration til at foretage ændringer.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens vidensopsamling og formidling i forbindelse med Bekendtgørelsen om etablering og drift af renseserier.</p> <p>KAMPSAX A/S DARUDEC, Stamholmen 112, 2650 Hvidovre</p>	<p>300.000</p>
<p>126-0695</p> <p>Vurdering af alternativer til stoffer under risikovurdering i EU, Bisphenol A</p> <p>Formålet med projektet er at indsamle viden om alternativer til bisphenol A anvendt i termopapir, toner og i produkter, der er i kontakt med fødevarer. Herunder at vurdere de tekniske, sundheds- og miljømæssige forhold ved substitution. Desuden indsamles erfaringer fra brancherne vedrørende tekniske muligheder og økonomiske konsekvenser ved substitution. Der tages udgangspunkt i den foreløbige EU-risikovurdering af bisphenol A.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens indsats for at finde alternativer til problematiske stoffer, der er under risikovurdering i EU.</p> <p>DHI, institut for vand og miljø Ager Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>475.625</p>
<p>126-0696</p> <p>Vurdering af alternativer til stoffer under risikovurdering i EU, klorparaffiner</p> <p>Projektets formål er at indsamle viden om alternativer til chlorparaffiner med fokus på anvendelse i maling, gummi og plast, herunder at vurdere de tekniske, sundheds- og miljømæssige forhold ved substitution. Desuden indsamles erfaringer fra brancherne vedrørende tekniske muligheder og økonomiske konsekvenser ved substitution.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens indsats for at finde alternativer til problematiske stoffer, der er under risikovurdering i EU.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Ager Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>487.000</p>
<p><i>I alt, rammeindsats for kemiske stoffer og materialer</i></p>	<p>2.464.625</p>

<p>2.1.1 Fremme af kemikaliesubstitution i fremstillingsvirksomheder:</p>	
<p>126-0543 (Videreført fra 2001, CO₂-midler) Substitution af uønskede materialer i forbindelse med dekoration Projektet har til formål at reducere brugen af uønskede stoffer i produktion af forbrugerprodukter. I projektet søges betydelige mængder borax, toluen og PVC-folie elimineret ved at overgå til nye dekorationsteknikker, der overflødiggør den mellemliggende traditionelle grafiske trykteknik. Den digitale trykteknik er for så vidt velkendt, men anvendelsen på virksomhedens særlige produktprogram nødvendiggør en omfattende afprøvning, ligesom det skal godtgøres, at de nye teknikker ikke introducerer nye, sundhedsskadelige eller miljøbelastende hjælpeprodukter. Hvis den nuværende silketrykstechnik helt kan elimineres, vil der være meget store besparelser også i affaldsmængder, vand og elforbrug. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at finde alternativer til stoffer på listen over uønskede stoffer.</p> <p>Eskesen A/S Tåstrupvej 7, 4370 Store Merløse</p>	<p>162.762</p>
<p>126-0590 (Videreført fra 2001, CO₂-midler) Minimering af kølemiddelfyldning (R22) på skællisanlæg på fiskeskibe Projektets formål er at demonstrere, at det kan betale sig at ændre på køleanlæggene på fiskekuttere, så anlæg, der bruger kølemiddel R22 sammenkobles med anlæg, der bruger brine. På denne måde kan brugen af R22 reduceres væsentligt, da den del af anlæggene, der er mest udsat for lækager, omlægges. Løsningen indebærer en prisbillig metode til at reducere udslippet af drivhusgas, mens der sker nyudvikling af egentlige drivhusgas fri anlægstyper til brug på skibe. Køleanlæg på skibe er p.t. ikke omfattet af udfasningsreglerne. Ideen afprøves i praksis på kuttere. Projektet indgår i Miljøstyrelsens aktiviteter for at reducere anvendelsen af ozonnedbrydende stoffer i bl.a. kølebranchen.</p> <p>Lemvig Køleservice Rugmarken 6, 7620 Lemvig</p>	<p>186.204</p>
<p>126-0591 (Videreført fra 2001, CO₂-midler) Konvertering af reversibelt varmegenvindingsaggregat fra R407C til det naturlige kølemiddel CO₂ Projektets formål er at udvikle en ny type mellemstore varmegenvindingsanlæg, der benytter CO₂ som kølemiddel. Inden for klimatisering betyder lovgivningen, at CO₂ teknologi er at foretrække. Der er ikke konkurrerende komponenter på verdensmarkedet, hvorfor udviklingen vil kunne bidrage til at videreudvikle Nilans position som en førende komponentleverandør på verdensmarkedet for denne type køleanlæg. Projektet indgår i den vifte af projekter, som Miljøstyrelsen medfinansierer med henblik på at sikre en omstilling af alle mere betydende anvendelser til naturlige kølemidler. Projektet er et led i Miljøstyrelsens bestræbelser for substitutionen af farlige drivhusgasser med naturlige kølemidler og den dermed forbundne støtte til innovative projekter i kølesektoren.</p> <p>Nilan A/S Nilanvej 2, 8722 Hedensted</p>	<p>900.000</p>

<p>126-0593 (Videreført fra 2001, CO₂-midler)</p> <p>Phthalatfri dekoration af tekstil</p> <p>Projektet har til formål at videreudvikle og implementere en plastisolfarve uden phthalater til transfertryk. Udfordringen ligger i at finde miljømæssigt acceptable alternativer, der samtidigt har en høj kvalitet. I projektet deltager en kæde af virksomheder med forskellig interesser og kompetencer inden for området. Det drejer sig om serigrafisk trykkeri, leverandør af trykfarver, firmaer, der udfører trykopgaver som lønarbejde, samt producenter af tekstiler. I projektet deltager endvidere Grafisk Arbejdsgiverforening. I projektet skal forskellige løsninger videreudvikles, afprøves og de miljø- og kvalitetsmæssige forhold dokumenteres.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at finde alternativer til stoffer på listen over uønskede stoffer.</p> <p>N.S. System A/S Knivholtvej 21, 9900 Frederikshavn</p>	<p>691.260</p>
<p>126-0595 (Videreført fra 2001, CO₂-midler)</p> <p>Konvertering af køleanlæg i supermarkeder til anvendelse af CO₂ i både køle- og frostmøbler</p> <p>Projektets formål er at videreudvikle butiksanlæg med naturlige kølemidler til både køl og frost. I anlæggene anvendes CO₂ direkte som kølemiddel. Der lægges vægt på pålidelighed, energieffektivitet samt på praktiske aspekter knyttet til etablering og drift. Projektets resultater vil blive gjort til genstand for særlige formidlingsaktiviteter. I projektet indgår desuden Nilan A/S og Teknologisk Institut.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens bestræbelser for substitutionen af farlige drivhusgasser med naturlige kølemidler og den dermed forbundne støtte til innovative projekter i kølesektoren.</p> <p>Knudsen Køling A/S Sandvadsvej 5, 4600 Køge</p>	<p>630.000</p>
<p>126-0611 (CO₂-midler)</p> <p>Konvertering af Gram Compact-Line kølemøbler til kulbrinter</p> <p>Projektet har til formål at implementere HFC-fri teknologi i en ny produktlinie for mindre køle - og fryseskabe. Den HFC fri teknologi skal kombineres med generelt mindre energikrævende teknologi, således at den nye produktlinie bliver konkurrencedygtig på markedet for de mest energieffektive og mindst miljøbelastende produkter.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens bestræbelser for substitutionen af farlige drivhusgasser med naturlige kølemidler og den dermed forbundne støtte til innovative projekter i kølesektoren.</p> <p>Gram Commercial A/S Åge Gramsvej 1, 6500 Vojens</p>	<p>342.250</p>

<p>126-0646 (CO₂-midler)</p> <p>Udvikling af produktionsmetoder og -udstyr for forsøgsfremstilling af miljørigtig inddækningsmateriale, PEM Komposit</p> <p>Projektets formål er at implementere en opfindelse vedr. blyfri laminater, der er tilvejebragt under RP-programmets udviklingsdel, til praktisk anvendelse i blyfri taginddækninger. Projektet omfatter bl.a. udformning af testemner, så disse kan testes for kvalitet og funktionalitet, test af affald med henblik på genanvendelse, udarbejdelse af brugervejledninger samt økonomiske og miljømæssige beregninger. Projektet vil bidrage til, at et eksisterende firma i byggemateriale branchen via et joint venture med opfinderen starter en innovativ, vidensbaseret produktion. Projektet er et led i Miljøstyrelsens systematiske aktiviteter for at implementere ny viden om substitution af uønskede stoffer- i dette tilfælde bly i overensstemmelse for handlingsplanen om udfasning af bly.</p> <p>Robert & Kjær ApS Industrivej 9, 7130 Juelsminde</p>	<p>700.000</p>
<p>126-0792 (CO₂-midler)</p> <p>Udvikling af miljøvenlig, energibesparende flaskekøler</p> <p>Projektet har til formål at udvikle en flaskekøler, der udnytter naturlige kølemidler og som samtidig er mere energiøkonomisk end de nuværende produkter. Flaskekøleren er et produkt i fremgang, og flere af de store læskedrikkeproducenter er interesserede i konceptet. Caravell er et dansk firma med en solid position på markedet, og denne kan cementeres med et innovativt, miljøvenligt produkt. Køleren skal bygges af kommercielt tilgængelige komponenter, da den skal kunne repareres world-wide. Der skal arbejdes med propan som kølemiddel. Projektet er et led i Miljøstyrelsens omfattende bestræbelser på understøtte udfasning af de industrielle drivhusgasser i dansk produceret udstyr og apparater inden for kølesektoren.</p> <p>Caravell A/S Hjarbækvej 65, 8831 Løgstrup</p>	<p>620.000</p>
<p>126-0793 (CO₂-midler)</p> <p>Konvertering af køleanlæg i supermarkeder til anvendelse af CO₂ med direkte ekspansion i køle- og frostmøblerne</p> <p>Projektet har til formål at videreudvikle og effektivisere de løsninger, der kan finde anvendelse i supermarkeder af mellemstørrelse og med en variation af køle- og frostudstyr. CO₂ skal anvendes som kølemiddel i direkte ekspansion i både køl og frost. Den udviklede løsning vil kræve myndighedsgodkendelse, da der er tale om et trykbærende anlæg. I projektet lægges ud over de tekniske løsninger vægt på at finde og beskrive de "selling points" og markedsstrategier, der kan bidrage til en hurtigere overgang til de nye systemer. Målgruppen for løsningen er 2200 supermarkeder. Da projektet peger frem mod både et reduceret udslip af drivhusgasser og en forbedret energiøkonomi, vil det kunne give anledning til en væsentlig reduktion af belastningen fra drivhusgasser.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for substitution af drivhusgasser med naturlige kølemidler og den derved forbundne støtte til kølesektoren.</p> <p>Birton A/S Markvængen 4, 8260 Viby J</p>	<p>528.000</p>

<p>126-0796 (CO₂-midler)</p> <p>Anvendelse af CO₂-varmepumpe i tørretumblere</p> <p>I dette projekt arbejdes med mulighederne for at erstatte traditionelle varmepumper med CO₂-varmepumper, der arbejder med en transkritisk CO₂ kredsproces. Denne nye teknologi vil efter de foreløbige vurderinger kunne åbne for et større marked for tørretumblere baseret på varmepumper frem for elopvarmning. En varmepumpeløsning til tumblere er potentielt mindre energikrævende end den traditionelle opvarmning, men hidtil har de varmepumpebaserede løsninger givet en for lang tørretid. En succesfuld implementering af de nye principper vil også være interessant for andre anvendelsesområder for varmepumper fx. visse typer A/C anlæg, hvor der i dag ikke er alternativer til HFC'erne.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til substitution af drivhusgasser med naturlige kølemidler.</p> <p>Electrolux Nyborg Østerbro 4, 5690 Tommerup</p>	<p>500.000</p>
<p>126-0797 (CO₂-midler)</p> <p>Konvertering af køleanlæg i Carlsen Europa A/S' kølebiler fra HFC-kølemiddel til naturligt kølemiddel</p> <p>Kølesystemer i varebiler udgør en speciel problematik, der dels betyder, at kølekompressoren har en dårlig udnyttelse, dels at køleudstyret incl. kølelager er ret tungt. Projektets formål er at demonstrere, at naturlige kølemidler kan anvendes i transportsektoren, og at energiforbruget kan reduceres. Den nye løsning skal endvidere reducere kølecontainerens vægt, hvilket også bidrager til at nedsætte CO₂ emissionen. Der stilles ikke på nuværende tidspunkt lovgivningsmæssige krav til transportsektoren, men en innovativ løsning kan øge konkurrenceevnen for virksomheden, der er specialiseret i påbygning af køleudstyr på små varebiler. Projektet forventes afsluttet i 2004.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens bestræbelser for substitutionen af farlige drivhusgasser med naturlige kølemidler og den dermed forbundne støtte til innovative projekter i kølesektoren.</p> <p>Carlsen Europa A/S Ny Stenderupvej 7, 5672 Broby</p>	<p>583.000</p>
<p><i>I alt, kemikaliesubstitution i fremstillingsvirksomheder</i></p>	<p>5.843.476</p>
<p>2.2 Renere produktionsprocesser:</p>	
<p>126-0580 (Videreført fra 2001)</p> <p>Information om BAT-note for glasindustrien</p> <p>Formålet er at foretage en partiel oversættelse af BAT-noten, der foreligger på engelsk, og en tilpasning af dens rekommandationer til danske forhold.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens vejledning af de Amtskommunale myndigheder, som skal godkende de store IPPC (Rockwool og glasindustri) virksomheder.</p> <p>RAMBØLL Teknikerbyen 31, 2830 Virum</p>	<p>150.000</p>

<p>126-0610 (Videreført fra 2001)</p> <p>Udvikling af EDB-system om industriens miljøforhold</p> <p>Igangsætning og udvikling af et informationssystem, der samler alle oplysninger om industriens miljøforhold fra oplysninger om emissioner og miljøgodkendelser til de mere bløde styringsmidler som grønne regnskaber, EMAS-registreringer, BAT-noter, brancheorienteringer samt regelgrundlag. Systemet skal opbygges, således at det giver såvel virksomheder som offentligheden en let adgang til oplysninger over internettet.</p> <p>EC-Soft Denmark A/S Lautruphøj 1-3, 2750 Ballerup</p>	<p>994.000</p>
<p>126-0610/1</p> <p>Levering og vedligeholdelse af et informationssystem om industriens miljøforhold</p> <p>Formålet er at videreudvikle informationssystemet om industriens miljøforhold med henblik på at gøre oplysningerne offentlige tilgængelige.</p> <p>EC-Soft Copenhagen A/S Lautruphøj 1-3, 2750 Ballerup</p>	<p>950.000</p>
<p>126-0716</p> <p>Webside til formidling af BREF dokumenter og anden BAT relevant miljøinformation</p> <p>Formålet er at udvikle og udarbejde en webside til formidling af BREF dokumenter og anden relevant miljøinformation om bedste tilgængelige teknik.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at indføre renere teknologier i danske virksomheder, samt at fremme Miljøstyrelsens mål om at danske virksomheder lever op til BAT.</p> <p>Valør & Tinge A/S Amaliegade 5 C, 3., 1256 København K</p>	<p>251.700</p>
<p>126-0717</p> <p>Formidling af BREF dokument for tekstilindustrien</p> <p>Formålet er at udpege afsnit i tekstil-BREFen af relevans for dansk produktion af tekstiler og beklædning, at redigere og omskrive disse afsnit til en dansk brancheorientering og at formidle kendskabet til denne brancheorientering til tekstilindustrien og befolkningen.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at indføre renere teknologier i danske Virksomheder samt at fremme Miljøstyrelsens mål om at danske virksomheder levet op til BAT.</p> <p>COWI A/S Jens Chr. Skous Vej 9, 8000 Århus C</p>	<p>310.000</p>

<p>126-0727</p> <p>Redigering og opdatering af brancheorientering for fiskeindustrien</p> <p>Formålet er at tilvejebringe relevant materiale til opdatering af Miljøstyrelsens brancheorientering for fiskeindustrien. Projektet omfatter endvidere gennemskrivning af brancheorienteringen.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at indføre renere teknologier i danske Virksomheder samt at fremme Miljøstyrelsens mål om at danske virksomheder levet op til BAT.</p> <p>Aalborg Universitet Institut for samfundsudvikling og planlægning, 9220 Aalborg Øst</p>	<p>102.000</p>
<p>126-0774</p> <p>Brancheorientering fra varmforzinkningsindustrien</p> <p>Formålet med projektet er at opdatere Miljøstyrelsens brancheorientering fra 1993 Specielt set i lyset af, at EU-Kommissionen i 2000 har udsendt en BAT-note (vejledning Om bedst tilgængelig teknik) for bl.a. varmforzinkning, som Danmark ifølge IPPC-Direktivet er forpligtet til at tage hensyn til ved meddelelse af miljøgodkendelser. På Grund af BAT-notens volumen kan den ikke umiddelbart anvendes, men kræver en Bearbejdning til en mere lettilgængelig form, som kan håndteres af de lokale Miljømyndigheder.</p> <p>Ejnar A. Wilson A/S Øster Kringelvej 13, 8250 Egå</p>	<p>65.000</p>
<p><i>I alt, renere produktionsprocesser</i></p>	<p>2.822.700</p>
<p>2.3 Affaldsbehandling – teknologiudvikling:</p>	
<p>3288-0059/03 (CO₂-midler)</p> <p>Affaldssortering baseret på online detektion af grundstoffer</p> <p>Formålet er at optimere en sensor udviklet i projektet 'Sensor til detektion af imprægneret affaldstræ' samt at finde andre muligheder for anvendelse af sensoren til sortering af affald og/eller affaldsslagge. Endelig har projektet til formål at demonstrere sortering af en affaldsstrøm på et mindre forsøgsanlæg.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens indsats for at opnå en øget kvalitet i affaldsbehandlingen gennem teknologiudvikling.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>1.499.667</p>
<p>3288-0069/03 (CO₂-midler)</p> <p>Integrering af Watech-processen til PVC-affaldsbehandling med eksisterende anlæg med energiproduktion</p> <p>Formålet er at undersøge hvordan Watech-processen kan integreres i eksisterende anlæg med energiudnyttelse af affald.</p> <p>Projektet er en del af opfølgningen på målet i Affald 21 om at øge kvaliteten i affaldsbehandlingen.</p> <p>Watech A/S Priorparken 878, 2605 Brøndby</p>	<p>596.460</p>

<p>3288-0070/03 (CO₂-midler)</p> <p>Samtidig nyttiggørelse af røggasrensningsprodukter fra forbrændingsanlæg og halogenholdigt plastaffald (f.eks. PVC-affald)</p> <p>Formålet er at få udviklet en oparbejdningsmetode der gør det muligt at oparbejde røggasrensningsprodukter i Danmark.</p> <p>Projektet forsøger at udnytte det energioverskud der er i forbindelse med oparbejdning af PVC til oparbejdning af røggasrensningsprodukter fra affaldsforbrændingsanlæg.</p> <p>Lykkes projektet vurderes en dansk oparbejdning af røggasrensningsprodukterne at være konkurrencedygtig med deponering i Norge og Tyskland.</p> <p>Watech A/S Priorparken 878, 2605 Brøndby</p>	859.400
<p><i>I alt, Affaldsbehandling</i></p>	2.955.527
<p>2.4 Videreudvikling af renere teknologier med henblik på implementering i fremstillingsvirksomheder:</p>	
<p>126-0589 (Videreført fra 2001, CO₂-midler)</p> <p>Indførelse af forbrændingsovn og automatisk regulering</p> <p>Projektet har to formål. Det ene formål er at understøtte etablering og indkøring af den såkaldte forbrændingsovnsmetode ved driftsanalyser af asfalt. Denne metode afvikler brugen af methylenklorid til driftsanalyser. Det andet formål er at etablere og indføre et nyt styresystem til automatisk regulering af forbrændingen i tørretromlen. Anlægget installeres i forbindelse med en større opgradering af eksisterende asfaltværk. Begge typer renere teknologi indgår i Miljøstyrelsens og branchens katalog over ønskværdige renere teknologier. Projektet er et led i Miljøstyrelsens bestræbelser på at implementere best practice i udvalgte brancher med særlige miljøproblemer.</p> <p>Munck Intercon A/S Falstervej 7, 5800 Nyborg</p>	193.694
<p><i>I alt, videreudvikling af renere teknologier</i></p>	193.694
<p>3.1 Livscyklusvurderinger og livscyklustankegang:</p>	
<p>126-0653 (delvist CO₂-midler)</p> <p>Etablering af LCA-videnscenter</p> <p>Formålet er etablering af et LCA-videnscenter, der har som opgave at formidle viden og udvikle relevante værktøjer, der kan sikre udbredelsen af en livscyklustilgang til det produktorienterede miljøarbejde i dansk erhvervsliv.</p> <p>Videnscenteret er et bidrag til at sikre grundlaget for den produktorienterede miljøindsats i Danmark.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	8.988.000

<p>126-0653/1 Rejseudgifter til LCA-centrets bestyrelsesmedlemmer Formålet er at yde støtte til LCA-centerets bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med rejse.</p> <p>Miljøstyrelsen Strandgade 29, 1401 København K</p>	<p>82.000</p>
<p>126-0653/2 Administration af og udbetaling af honorar til formanden for LCA-videncentret Formålet er administration af og udbetaling af honorar til formanden for LCA-videnscentret.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>230.000</p>
<p><i>I alt, livscyklusvurderinger</i></p>	<p><i>9.300.000</i></p>
<p>3.2 Miljøledelsesværktøjer:</p>	
<p>126-0558 (Videreført fra 2001) Fra miljøstyring til produktorienteret miljøarbejde i fødevarerindustrien Projektets formål er at opnå større fokus på og mere udbredt brug af produktorienteret miljøarbejde i fødevarerindustrien. Projektet vil opnå dette ved at opsamle, bearbejde og formidle erfaringer og resultater fra fødevarerindustriens miljøarbejde, som det har udviklet sig de seneste 3-4 år. Erfaringerne vil blive samlet i en 30-40 sideres pjece som formidles bredt inden for organisationen samt på Landbrugsraadets webside. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'.</p> <p>Landbrugsraadet Axeltorv 3, 1609 København V</p>	<p>318.130</p>
<p>126-0567 (Videreført fra 2001) Formidling om miljøledelse Projektet har til formål at formidle viden om miljøledelse til små virksomheder inden for 4 områder: transport-erhvervet, håndværksvirksomheder, handel- og servicevirksomheder og industri- og fremstillingsvirksomheder. Formidlingen vil ske i form af eftermiddagsseminarer afholdt i samarbejde med TIC centrene. Der vil blive produceret en kursusmappe til hvert af de 4 områder. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>PlanMiljø Ellevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>479.000</p>

<p>126-0571 (Videreført fra 2001)</p> <p>Vidensdatabase for grafiske produkters livscyklus</p> <p>Formålet med projektet er at udvikle en web-baseret IT-udgave af den vidensdatabase - "Sælger-kunde vejledning til opstilling af en produkt miljøprofil" - der er udarbejdet med tilskud af miljøstyringsprogrammet og p.t. foreligger i en papirmanual. Web-udgaven vil blive afprøvet i samarbejde med 10 grafiske virksomheder (alle med EMAS og/eller ISO 14001 ledelsessystemer) og udvalgte kunder. Der udarbejdes 1 generel pjece om ideen bag og brugen af værktøjet samt 1 pjece om de 10 virksomheders erfaringer med brugen af videndatabasen. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Grafisk Arbejdsgiverforening Helgasvej 26, Postboks 729, 5230 Odense M</p>	<p>549.900</p>
<p>126-0624</p> <p>Analyse af erfaringer med virksomheders organisering og beslutningsprocesser ved drift af miljøledelse - et casestudie</p> <p>Projektets formål er at tilskynde virksomheder, der arbejder med miljøledelse, til at styrke og integrere miljøarbejdet i hele organisationen og dens beslutningsprocesser. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af best practice. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>KPMG C. Jespersen Borups Alle 177, Postboks 250, 2000 Frederiksberg</p>	<p>378.000</p>
<p>126-0634</p> <p>Analyse af erfaringer med miljøledelse i produktkæder og udvikling af strategiske anbefalinger med henblik på større implementering i virksomheder</p> <p>Formålet med projektet er at gennemføre en analyse af, hvordan produktkædeledelse fungerer og kan styrkes med henblik på større implementering, idet der tages udgangspunkt i resultater fra gennemført arbejde under MST. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Danmarks Tekniske Universitet Institut for produktion af ledelse, Bygning 303, ØST, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>400.750</p>

<p>126-0637</p> <p>Spredning af viden om EMAS og ISO 14001 via de lokale erhvervsråd</p> <p>Projektet vil fremme erhvervslivets kendskab til ISO 14001 og EMAS og synliggøre fordele og udviklingsmuligheder ved systematisk miljøarbejde gennem at få de lokale erhvervsråd/erhvervsfremmeorganisationer til at blive ambassadører for miljøledelse. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>387.875</p>
<p>126-0664 (CO₂-midler)</p> <p>Planlægning, afholdelse og afrapportering af aktørseminar: Integreret miljø- og energiledelse</p> <p>Projektet har til formål at inddrage interessenterne aktivt i identifikation af barrierer og muligheder knyttet til integration af energi- og miljøledelse og andre beslægtede ledelsessystemer. Seminaret kan derved bidrage til at målrette indsatsen mod de mest aktuelle problemstillinger set fra aktørernes side. Aktørerne omfatter i den sammenhæng erhvervslivet og erhvervslivets organisationer, forskellige typer rådgivere samt de berørte myndigheder. Resultaterne af seminaret vil dels blive afrapporteret dels indgå i planlægningen af indsatsen på området integration af miljø- og energiledelse. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'.</p> <p>RAMBØLL Teknikerbyen 31, 2830 Virum</p>	<p>189.100</p>
<p>126-0669 (CO₂-midler)</p> <p>Dokumentation og formidling af gode eksempler i forbindelse med integrerede ledelsessystemer i Overfladebehandlingsbranchen (energi DS 2403 og miljø ISO 14001)</p> <p>Projektet har til formål at formidle resultater af miljø- og energiledelse til virksomheder i overfladebehandlingsbranchen. Aktiviteterne omfatter erfaringsindsamling fra virksomheder med integrerede systemer, udvikling af cases samt formidling i form af artikler i brancheblade og på brancheforeningernes hjemmeside. Endvidere afholdes temadage. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Nørskov Miljø Næstved Landevej 2, 4250 Fuglebjerg</p>	<p>200.000</p>

<p>126-0676 (CO₂-midler)</p> <p>Resultater fra integrerede miljø- og energiledelsessystemer</p> <p>Projektet har til formål at gennemføre en erfaringsopsamling blandt virksomheder, der inden for det seneste år har arbejdet med integrering af energi- og miljøledelse. Det skal formidle resultaterne bredt til målgruppen af mindre virksomheder. Projektet er samordnet med en særlig indsat finansieret af ELFOR, der har til formål at styrke de mindre virksomheders interesse for at etablere energiledelse. Formidlingen vil derfor udnytte det store net af energirådgivere, som ELFOR betjener. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>270.000</p>
<p>126-0698 (CO₂-midler)</p> <p>Erfaringer med integration af miljø - og energiledelse i mejeri- og slagteribranchen</p> <p>Projektet har til formål at indsamle erfaringer om integration af miljø- og energiledelse og nyttiggøre disse i mejeri- og slagteribranchen. Projektet gennemføres i samarbejde med virksomhederne Danish Crown og Arla. I projektet indgår endvidere Landbrugsrådet- Forum for virksomhedsmiljø samt Fødevarerenergigruppen. Sidstnævnte vil medvirke til formidlingen over for de øvrige virksomheder i de to brancher. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Intecon A/S Sofiendalsvej 66, 9200 Aalborg SV</p>	<p>200.000</p>
<p>126-0704</p> <p>Demonstration af erfaringer fra integreret miljø- og energiledelse i Træ- og Møbelindustrien</p> <p>Projektet har til formål at demonstrere erfaringer fra miljø- og energiledelse i træ- og møbelindustrien. Der gennemarbejdes en række cases, der beskriver de miljø- og energimæssige og økonomiske perspektiver for virksomhederne. I tråd med de planlagte aktiviteter under brancheindsatsen indgår der såvel virksomheder med certificerede systemer som med mere enkle systemer. Formidlingen samordnes med den øvrige formidling i brancheindsatsen. Der lægges vægt på identifikation af eksempler, der viser økonomiske fordele og synergi, og som kan inspirere virksomheder på mange niveauer til en forstærket indsats, og som kan indgå generelt i formidlingsaktiviteterne over for branchen. Projektet er et led i den særlige indsats for at styrke integrationen af miljø- og energiledelse. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering</p> <p>Carl Bro as Granskoven 8, 2600 Glostrup</p>	<p>200.000</p>

<p>126-0705 (CO₂-midler)</p> <p>Demonstration af erfaringer ved integreret miljø- og energiledelse i Fødevareindustrien</p> <p>Projektet har til formål at demonstrere erfaringer fra fødevareindustrien vedrørende integration af miljø- og energiledelse. I udviklingen af casene lægges vægt på at dokumentere såvel de miljømæssige som de økonomiske aspekter af arbejdet med miljø- og energiledelse. Formidlingen vil ske til Fødevareindustriens øvrige virksomheder (Dansk Industri) via branchens hjemmeside, og gennem artikler i branchens blad FOKUS. Endeligt skal resultaterne formidles ved medlemsmøder. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Carl Bro A/S Granskoven 8, 2600 Glostrup</p>	<p>225.000</p>
<p>126-0723</p> <p>Videreudvikling og formidling af miljøledelsværktøj</p> <p>Projektet vil videreudvikle de CD-rombaserede miljøledelsværktøjer, der blev udviklet under miljøstyringsprogrammet, og som er gode og nyttige for mindre virksomheder, til et opdateret, internetbaseret værktøj. Dette suppleres med en markedsføring overfor Håndværksrådets virksomheder og brancheorganisationer af miljøstyring og af værktøjet. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'.</p> <p>Håndværksrådet Amaliegade 31, 1256 København K</p>	<p>635.000</p>
<p>126-0734</p> <p>Optimal sammenhæng, kvalitet og substans i virksomheders miljødata - styret via miljøledelsessystemer</p> <p>Projektet vil resultere i en web-baseret datanøgle, hvor virksomhederne kan hente råd om håndtering af data, sikring af datakvaliteten samt videreudvikling af data til nye formål. Der vil endvidere blive udarbejdet eksempler på checklister og procedurer. Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>758.700</p>

<p>126-0748 (CO₂-midler)</p> <p>Efteruddannelse af rådgivere og formidlere inden for integreret miljø- og energiledelse</p> <p>Projektet, der gennemføres i samarbejde mellem Teknologisk Instituts centre for miljø- og energi samt Dansk Standard, har til formål at udvikle og afholde en kursusrække, der primært henvender sig til professionelle inden for energi- og miljøledelse. Målet er, at rådgivere på det to områder bliver bedre til at understøtte en integreret systemopbygning i virksomhederne og bliver introduceret til systemudviklingskoncepter, der er resultatskabende i virksomhederne. Det er endvidere en del af uddannelsespakken at give rådgiverne værktøjer og eksempler, der kan fremme virksomhedernes interesse for at engagere sig i arbejdet med energi- og miljøledelse. Den samlede uddannelsespakke er opbygget af 15 moduler, hvoraf 2 er praktisk indføring i at etablere et integreret system. Hvert modul modsvarer ½ - 1 dags uddannelse. Der vil være "spor" for rådgivere med henholdsvis en energibaggrund og en miljøbaggrund. Der vil som led i projektet blive afholdt flere kursusrækker regionalt fordelt.</p> <p>Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>622.000</p>
<p>126-0754</p> <p>Virksomhedsintroduktioner til miljøledelse</p> <p>Projektet henvender sig til virksomheder, der ikke er aktive på miljøområdet, og som ikke har truffet beslutning om miljøledelse, og har til formål at formidle viden og muligheder for at skabe et beslutningsgrundlag.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>350.000</p>
<p>126-0761</p> <p>Anvendelse af miljøstyring til forbedring af sammenhængen i og kvaliteten af miljødata</p> <p>Formålet er at samle viden om data, som i dag bruges i praksis og dernæst se på hvilke forbedringsmuligheder der måtte være. Projektet vil munde ud i en beskrivelse af et til formålet anvendeligt miljøledelsessystem, datastruktur, dataflow og dataformidlingssystem. Der vil endvidere blive givet brancherelaterede eksempler.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens støtte til virksomhedernes frivillige miljøarbejde og formidling af 'best practice'. Projektet skal endvidere bidrage til den nationale målsætning om synliggørelse af miljøindsatsen i form af certificering og EMAS-registrering.</p> <p>Carl Bro International A/S Granskoven 8, 2600 Glostrup</p>	<p>303.750</p>

<p>126-0769 (CO₂-midler)</p> <p>Miljøøkonomistyring. Miljø og økonomi ved forbedret udnyttelse af rest- og affaldsprodukter</p> <p>Projektet har til formål at afprøve principperne for EMA (Environmental Management Accounting) hos Arla Foods. Projektet gennemføres som 1 af 9 selvstændige case projekter under rammen "Miljøøkonomisk styring- danske erfaringer-", som er et led i Miljøstyrelsens initiativ vedr. øget integration og nytteværdi af virksomhedernes arbejde med miljø- og energiledelse. Projektet understøtter også bestræbelserne på at udvikle nye værktøjer, som kan bidrage til "mest miljø for pengene".</p> <p>Arla Foods a.m.b.a. Skanderborgvej 277, 8260 Viby J</p>	<p>150.000</p>
<p>126-0772 (CO₂-midler)</p> <p>Environmental Management Accounting (EMA) hos Danisco Sugar</p> <p>Projektet har til formål at afprøve principperne for EMA hos Danisco Sugar. Projektet gennemføres som 1 af 9 selvstændige case projekter under rammen "Miljøøkonomisk styring- danske erfaringer -", som er et led i Miljøstyrelsens initiativ vedr. øget integration og nytteværdi af virksomhedernes arbejde med miljø- og energiledelse. Projektet understøtter også bestræbelserne på at udvikle nye værktøjer, som kan bidrage til "mest miljø for pengene".</p> <p>Danisco Ingredients Danisco Sugar, Langebrogade 1, 1001</p>	<p>150.000</p>
<p>126-0810 (CO₂-midler)</p> <p>Survey om samspillet mellem EMA, corporate governance og environemntal shareholder value</p> <p>Projektet har til formål at udarbejde en opmærksomhedsskabende publikation om mulighederne for at udnytte fællestræk og drivkræfter i virksomhedernes arbejde med at kommunikere miljørelaterede værdier til virksomhedernes beslutningstagere og øvrige interessenter. Miljøstyring og økonomistyring harmoniseres i principperne for EMA til miljøøkonomistyring, Corporate Governance vedrører god selskabsledelse og Environmental shareholder value skaber gennemsigtighed for investorer mv. om den finansielle effekt af miljøøkonomisk styring. Projektet understøtter bestræbelserne på at udvikle nye værktøjer, som kan bidrage til "mest miljø for pengene", samt bidrager til at sikre virksomheder, der er proaktive på miljøområdet, en markedsmæssig fordel heraf.</p> <p>PricewaterhouseCoopers Strandvejen 44, 2900 Hellerup</p>	<p>95.400</p>

<p><i>I alt, Miljøledelsesværktøjer</i></p>	<p>6.862.605</p>
<p>4.1 Offentlig Grøn Indkøbspolitik:</p>	
<p>126-0534/1 Opdatering af det grønne udbudsværktøj Formålet er at opdatere udbudsværktøjet, så det bliver i overensstemmelse med EF-domstolens seneste udtalelse. Udbudsværktøjet skal lette arbejdet med at integrere miljøhensyn i forbindelse med EU-udbud. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme offentlige miljøbevidste indkøb.</p> <p>Indkøbs Service A/S Vestergade 2, 1456 København K</p>	<p>24.300</p>
<p>126-0562 (Videreført fra 2001) Grønne indkøb – efteruddannelse til offentlige indkøbere, tilbud til ansatte i byggetekniske afdelinger Formålet var at udvikle et efteruddannelsesstilbud til ansatte i byggetekniske afdelinger o.lign. P.g.a for lille tilslutning til er afholdt pilotkursus er der i stedet udarbejdet en pjece om miljøhensyn i byggeri. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme offentlige miljøbevidste indkøb.</p> <p>CASA Linnegade 25, 3, 1361 København K</p>	<p>339.500</p>
<p>126-0563 (Videreført fra 2001) Grønne indkøb – efteruddannelse til offentlige indkøbere på uddannelsessteder / skoler Formålet er at udvikle et efteruddannelsesstilbud til ansatte i uddannelsesinstitutioner, der både kan give inspiration til mere miljøvenlige indkøb og samtidig til at inddrage miljø og indkøb i undervisningen. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme offentlige miljøbevidste indkøb.</p> <p>CASA Linnegade 25, 3, 1361 København K</p>	<p>289.750</p>
<p>126-0644 Miljøvejledning til offentlige indkøbere om tropisk træ Formålet med miljøvejledningen er at fremme, at træ fra tropiske skove, som offentlige og halvoffentlige institutioner fremover køber, er lovligt og bæredygtigt produceret.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme offentlige og private professionelle miljøbevidste indkøb. Samtidig er projektet en del af Miljøministeriets indsats for at fremme bæredygtig skovdrift i troperne. Projektet er en opfølgning på Folketingsbeslutning B197 om anvendelse af tropisk træ.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>755.000</p>

<p>126-0686</p> <p>Offentlig grøn indkøbspolitik – Miljøvejledninger</p> <p>Formålet er at udarbejde et nyt koncept for miljøvejledningerne til professionelle indkøbere samt gennemføre en faglig opdatering af disse og en forbedret formidlingsindsats.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme offentlige og private professionelle miljøbevidste indkøb.</p> <p>Jan Viegand Analysis & Information Vesterbrogade 14 A, 4.th, 1620 København V</p>	<p>1.999.600</p>
<p>126-0808</p> <p>Baggrundsmateriale og idékatalog til panel for miljøbevidste indkøb</p> <p>Formålet er at få udarbejdet et baggrundsmateriale om offentlige og private professionelle miljøbevidste indkøb til brug for det kommende indkøbspanel. Desuden skal der udarbejdes et idékatalog som inspiration til panelets handlingsplan.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme offentlige og private professionelle miljøbevidste indkøb.</p> <p>CASA Linnegade 25, 3, 1361 København K</p>	<p>399.525</p>
<p><i>I alt, Offentlig grøn indkøbspolitik</i></p>	<p>3.807.675</p>
<p>4.2 Miljømærkning af produkter:</p>	
<p>126-0333/1</p> <p>Undersøgelse af tekstilers miljøbelastning i produktkæden</p> <p>Formålet er afprøvning af tekstiler herunder produkttest af tekstiler, forbrugeroplysning og øget markedskendskab til miljømærkede produkter.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>725.000</p>
<p>126-0349</p> <p>Model for overvågning af markedsudviklingen for miljømærkede produkter</p> <p>Projektets formål var at opstille og afprøve en model for overvågning af udviklingen på markedet for miljømærkede produkter. Projektet opstillede en model, der byggede på markedsdata fra ACNielsen/AIM, data fra GfK ConsumerScan og kvalitative interview med leverandører af miljømærkede produkter. Modellen viste sig at fungere inden for dagligvareområde</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at opnå en større udbredelse af miljømærkede produkter</p> <p>Advice Havnegade 39, 2. sal, 1058 København K</p>	<p>18.750</p>

<p>126-0448 Revision af kriteriesæt for miljømærkning af vaskemidler under EUs miljømærke, Blomsten Formålet er at revidere kriteriesættet der er grundlag for miljømærkning af vaskemidler under EU's miljømærke, Blomsten. Projektet er en del af Danmarks engagement og forpligtigelse i forhold til forordningen om EF-miljømærket, Blomsten.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Ager Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>25.000</p>
<p>126-0484 Afprøvning af maskinopvaskemidler Formålet er produkttest af maskinopvaskemidler, forbrugeroplysning og øget markedskendskab til miljømærkede produkter. Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter.</p> <p>Forbrugerstyrelsen Amagerfælledvej 56, 2300 København S</p>	<p>460.000</p>
<p>126-0485 Afprøvning af sanitetsrengøringsmidler Formålet er produkttest af sanitetsrengøringsmidler, forbrugeroplysning og øget markedskendskab til miljømærkede produkter. Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter.</p> <p>Forbrugerstyrelsen Amagerfælledvej 56, 2300 København S</p>	<p>313.000</p>
<p>126-0609 Forprojekt til europæisk miljømærkekampagne Formålet er at øge de europæiske forbrugeres kendskab til Blomsten, at øge antallet af licenser og at øge afsætningen af de Blomstmærkede produkter i EU. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at opnå en større udbredelse af EU's miljømærke Blomsten.</p> <p>Valør & Tinge A/S Amaliegade 5 C, 3., 1256 København K</p>	<p>417.000</p>

<p>126-0652 (Videreført fra 2001)</p> <p>Miljø- og markedsundersøgelse af danske tekstilvaskemidler</p> <p>Formålet er at udvikle en metode til indsamling og vurdering af data for tekstilvaskemidlers markedsandel og vaskemidlernes tensiders miljøbelastning. Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for udfasning af uønskede kemikalier og stoffer i forbrugerprodukter.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Agern Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>184.500</p>
<p>126-0654</p> <p>Revision af den europæiske DID-liste</p> <p>Formålet er opdatering af EU Blomstens kemikalieliste, samt harmonisering med den nordiske kemikalieliste for Svanen.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter. En harmonisering af begge miljømærkers kemikalielister kan gøre det mere attraktivt at søge og ændre miljømærke (fortrinsvist fra Svanen til Blomsten), uden at virksomhederne skal til at ændre deres produktrecepter.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Agern Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>75.000</p>
<p>126-0657</p> <p>Analyse af mulighederne for øget samspil mellem EU Blomsten og EMAS</p> <p>Formålet er at beskrive hvordan miljømærker (EU Blomsten) og miljøledelse (EMAS) kan ses som to supplerende værktøjer for en virksomhed, hvordan de kan spille sammen og hvilken synergieffekt virksomheder kan opnå. Projektet skal ses som er et led i Miljøstyrelsens initiativ vedr. øget integration og nytteværdi af virksomhedernes arbejde med miljø- og energiledelse.</p> <p>Valør & Tinge A/S Amaliegade 5 C, 3., 1256 København K</p>	<p>154.300</p>
<p>126-0711</p> <p>Metode til miljøvurdering af produkter</p> <p>Formålet er at udvikle en metode til miljøvurdering af produkter, der bygger på væsentlige kriterier for miljømærkerne Svanen og Blomsten. Metodeudviklingen i projektet vil være rettet mod kemiske husholdningsprodukter, men det vil tillige blive vurderet, om erfaringer og principper kan udnyttes i forbindelse med en efterfølgende metodeudvikling for andre produktgrupper (fx papir).</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter. Metoden kan bruges i Forbrugerinformationens test af gængse vaske- og rengøringsmidler.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Agern Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>171.000</p>

<p>126-0746</p> <p>Miljømærkekampagne - for papir, kontor og tryksagsområdet</p> <p>Formålet er at udbrede kendskab til miljømærket papir og tryksager. Finde barrierer for manglende udbredelse.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter.</p> <p>Valør & Tinge A/S Amaliegade 5 C, 3., 1256 København K</p>	<p>1.595.925</p>
<p>126-0746/1</p> <p>Tillæg til Miljømærkekampagne for papir, kontor og tryksagsområdet</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>100.000</p>
<p>126-0750</p> <p>Miljømærkningens pris - En analyse af gevinster og omkostninger ved miljømærkning af en række udvalgte produktgrupper</p> <p>Formålet er at afdække, hvorvidt virksomhedernes omkostninger til gebyrer i forbindelse med miljømærkecertificering modsvarer af øgede indtægter. Flere produktgrupper vil indgå i undersøgelsen. Projektaktiviteterne er 1) udvælgelse af produktgrupper, 2) identifikation af virksomheder med ret til at anvende et miljømærke, 3) gennemførelse af web-baseret spørgeskemaundersøgelse inden for de udvalgte produktgrupper, 4) gennemførelse og analyse af telefonenquete blandt et udsnit af forhandlere af miljømærkede produkter inden for de valgte produktgrupper, 5) diskussion og perspektivering af undersøgelsens resultater ved rundbordssamtale, 6) afrapportering og formidling af undersøgelsens resultater.</p> <p>Projektet indgår som en del af Miljøstyrelsens særlige indsats til fremme af udvikling og afsætning af renere produkter fra danske fremstillingsvirksomheder.</p> <p>Handelshøjskolen i København Solbjerg Plads 3, 2000 Frederiksberg</p>	<p>248.400</p>
<p>126-0783</p> <p>Miljømærkning af grafiske produkter</p> <p>Formålet er at udarbejde nyt kendskab til miljøbelastningerne i tryksager med udgangspunkt i LCA/UMIP-metoden.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens plan for øget fokus på og afsætning af miljøvenlige forbrugerprodukter, herunder miljømærkede produkter.</p> <p>Projektet skal, med udgangspunkt i Svanens nuværende kriterier for tryksager, afdække mulighederne for at opstille kriterier der er mere livscyklusorienteret. Erfaringerne med projektet skal samtidig indgå i det arbejde som Blomsten har startet med udvikling af Blomstskriterier for tryksager i EU. Blomstens arbejde ledes af Sverige.</p> <p>Grafisk Arbejdsgiverforening Helgasvej 26, Postboks 729, 5230 Odense</p>	<p>750.000</p>

<p>126-0805</p> <p>Revision af kriteriesæt for miljømærkning af rengøringsmidler og håndopvaskemidler under EUs miljømærke, Blomsten</p> <p>Formålet er at deltage i Blomsten med kriterierevision og kriterieudvikling af produktområder.</p> <p>Projektet er en del af Danmarks engagement og forpligtigelse i forhold til forordningen om EF-miljømærket, Blomsten.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Ager Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>600.000</p>
<p><i>I alt, Miljømærkning af produkter</i></p>	<p>5.837.875</p>
<p>5.1 Affaldsforebyggelse og ressourceeffektivitet:</p>	
<p>3288-0004/03</p> <p>Undersøgelse af fordele og ulemper ved indførelse af omsættelige kvoter for mængden af affald til forbrænding og deponering</p> <p>Analyse af fordele og ulemper ved et kvotesystem ud fra et økonomisk udgangspunkt, de eksisterende og fremtidige affaldsstrømme, samt de institutionelle, juridiske og administrative barrierer, der kan være for et kvotesystem. Det vurderes således, om omsættelige affaldskvoter kan være et middel til at opnå de danske målsætninger for affaldsstabilisering/reduktion.</p> <p>Projektet er en del af Miljøstyrelsens arbejde mod at undersøge hvilke virkemidler der kan fungere som alternativer til afgifter.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>863.400</p>
<p>3288-0046/03-1</p> <p>Videreudvikling og udbredelse af affaldskortlægningsmodellen</p> <p>I samarbejde med Videntcenter for Affald og Genanvendelse defineres en standardrapportering af affaldsminimeringsidéer til et idékatalog, som tænkes etableret på Videntcenterets hjemmeside. Den elektroniske version af idékataloget forventes at komme til at virke som opsamlingsforum for konkrete løsninger, og på baggrund af erfaringerne opnået i forbindelse med projektet, vurderes behovet for en trykning af en papirudgave af den reviderede model. På baggrund af indsamlede erfaringer med den eksisterende affaldskortlægningsmodel revideres modellen og gøres elektronisk. Resultaterne af projektet følges op af en inspirationspjece med succeshistorier, artikler om idékataloget og den elektroniske affaldskortlægningsmodel samt foredrag i relevante fora.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens implementering af Affald 21.</p> <p>KPMG C. Jespersen Borups Alle 177, Postboks 250, 2000 Frederiksberg</p>	<p>703.260</p>

<p>3288-0047/03 Vejledning i affaldsreduktion via miljøgodkendelser Udarbejdelse af vejledning om vilkår for affaldsreduktion. I projektet inddrages eksempler, der viser affaldsreduktion i nye miljøgodkendelser i forbindelse med revurdering af miljøgodkendelser, påbud og dialog med virksomheder. Desuden skal BAT beskrives i relation til affaldsreduktion for de mest affaldstunge virksomheder samt BAT's betydning for de maksimale affaldsmængder. Projektet er et led i Miljøstyrelsens implementering af Affald 21.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>495.500</p>
<p>3288-0236 Kortlægning og vurdering af affaldsbehandlingen (tillægstilsagn) Opdatering og ændringer som følge af review af projektet. Projektet er en del af arbejdet omkring udvikling af affaldsindikatorer som anvendes i den nye affaldsstrategi.</p> <p>COWI A/S Flegborg 6, 7100 Vejle</p>	<p>50.000</p>
<p><i>I alt, affaldsforebyggelse og ressourceeffektivitet</i></p>	<p>2.112.160</p>
<p>5.2 Udvalgte indsatsområder – opfølgning på Affald 21:</p>	
<p>126-0539/2 Hygiejnisering og finsortering af kompost (tillægstilsagn) Udvikling og afprøvning af prototype, der kombinerer hygiejnisering og finsortering (fremmedlegemer som små plast- og glasstykker) af kompost. Det udviklede udstyr skal anvendes i "Vejle-systemet". Projektet er et af de initiativer som er igangsat i forbindelse med den tidligere affaldsstrategi.</p> <p>Tim envipro Fabriksvej 13, 6980 Tim</p>	<p>175.000</p>
<p>3288-0005/03 Vurdering af storskraldsordninger Projektets første formål er etablering af viden om eksisterende storskraldsordninger herunder deres effektivitet og typen af affald, der tilgår ordningerne. Projektets andet formål er opstilling af konkrete bud på muligheder for en øgning af genanvendelsen og en undersøgelse af mulighederne for affaldsminimering gennem øget gebrug af mængden af storskrald. Projektet er en del af grundlaget for udarbejdelsen af Affaldsstrategi 2005-2008.</p> <p>Econet A/S Klampenborgvej 239, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>499.680</p>

<p>3288-0006/03 (Videreført fra 2001)</p> <p>Miljøvurdring af forskellige former for energiudnyttelse af plastemballage</p> <p>Projektet vil vurdere udvalgte udenlandske metoder til energiudnyttelse af plastemballageaffald og relatere disse til danske forhold. Projektet vil teknisk beskrive de eksisterende danske anlæg, der kan udnytte plastaffald som energikilde. Endvidere vil projektet foretage en sammenlignende miljøvurdering af eksisterende og potentielle metoder til behandling af plastemballageaffald under danske forhold. Projektet er en del af opfølgningen på Affald 21.</p> <p>Plastindustrien i Danmark Nørre Voldgade 48, 1358 København K</p>	<p>387.750</p>
<p>3288-0007/03 (Videreført fra 2001)</p> <p>Potentiale og muligheder for indsamling af plastdunke, -spande m.v. fra erhverv til genanvendelse, især med fokus på relevante brancher</p> <p>Projektet vil vurdere potentialet for indsamling af emballager som dunke, spande m.v. af plast, herunder identificere relevante brancher, samt vurdere logistiske, tekniske, miljømæssige og økonomiske forhold ved indsamling og genanvendelse af disse emballager. Projektet er et led i at vurdere mulighederne i at opnå målsætningerne i EU's emballagedirektiv.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>735.150</p>
<p>3288-0021/03</p> <p>Alternative muligheder for disponering af madaffald fra storkøkkener</p> <p>Projektet opstiller og vurderer forskellige mulige disponeringsalternativer for madaffald fra storkøkkener og gennemfører en miljø- og energimæssig vurdering af de forskellige systemer til indsamling og behandling af affaldet. Resultaterne vil blive baseret på livscyklusvurderinger/-screeninger af de opstillede scenarier. Projektet er et led i at sikre en optimal fremtidig håndtering af madaffald. De nuværende regler på området skal ændres som følge af en EU forordning.</p> <p>NIRAS A/S Vestre Havnepromenade 9, Postboks 119, 9100 Aalborg</p>	<p>515.000</p>
<p>3288-0022/03</p> <p>Opdatering af vidensgrundlaget for de miljømæssige forhold ved genanvendelse af papir og pap</p> <p>I projektet opdateres den miljømæssige del af den tidligere gennemførte undersøgelse om "Miljøøkonomi for papir- og papkredsløb" (1994) med henblik på at vurdere, om man med fordel miljø- og ressourcemæssigt kan fremme eller reducere henholdsvis indsamling til genanvendelse eller forbrænding af returpapir. Projektet er et af de initiativer som er beskrevet i Agenda 21.</p> <p>Teknologisk Institut Center for Miljøteknik, Teknologiparken, 8000 Århus C</p>	<p>717.325</p>

<p>3288-0023/03</p> <p>Kortlægning af emballageforsyningsmængden for dataår 2001. Projektet opgør for dataåret 2001 mængden af engangsemballage markedsført på det danske marked. Endvidere opgøres mængden af genbrugelige emballager i cirkulation på det danske marked. Emballageopgørelsen omfatter materialerne glas, pap/papir, plast, metal, træ og tekstiler. Resultaterne anvendes til generel information og til opfølgning af Affald 21.</p> <p>LOGISYS A/S Skagensgade 35, 2630 Taastrup</p>	<p>320.600</p>
<p>3288-0024/03</p> <p>Statistikker og materialestrømsanalyser for udvalgte områder. Projektet omfatter en videreførelse af statistikker på affaldsområdet: Returpapir og -plast, glasemballage, plastemballage samt organisk affald. Statistikkerne baserer sig på data dels fra offentlige myndigheder, herunder fælleskommunale affaldsselskaber og dels data fra enkeltvirksomheder eller brancheorganisationer. Resultatet skal anvendes til generel information og vurdering af indsatsen inden for de enkelte materialestrømme i forhold til Affald 21, transportemballageaftalen og EU direktiver.</p> <p>Econet A/S Klampenborgvej 239, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>1.044.974</p>
<p>3288-0029/03 (CO₂-midler)</p> <p>Forsøg med maskinel udskillelse af bl.a. ren biomasse fra dagrenovation Projektet består i at undersøge muligheden for at udsortere organisk dagrenovation fra den samlede dagrenovation og opnå en kvalitet, der muliggør genanvendelse i biogasanlæg. Desuden undersøges om det er muligt at udskille andre fraktioner til genanvendelse. Projektet gennemføres i fuldskala og forventer at behandle samlet ca. 2.000 tons dagrenovation, hvorefter miljø- og arbejdsmiljøaspekter evalueres. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at undersøge mulighederne for genanvendelse uden fordyrende todelte indsamling af dagrenovation.</p> <p>NLM Combineering ApS Blåkildevej 27, 5750 Ringe</p>	<p>1.000.000</p>
<p>3288-0031/03 (Videreført fra 2001)</p> <p>Kvalitet af slagge fra forbrændingsanlæg Projektet skal ved vidensindsamling på danske og udenlandske anlæg undersøge mulighederne for at forbedre slagge kvaliteten via optimering af affaldsforbrændingsprocessen. Dette gøres ved at indsamle data på en række proces- og anlægsparametre og herefter behandle data statistisk ved hjælp af en korrektionsanalyse. Med de øgede krav, der stilles i forbindelse med genanvendelse af restprodukterne, er det nødvendigt at få undersøgt forbrændingsparameternes indflydelse på miljøfremmede stoffers mulige udvaskning fra restprodukterne.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>599.500</p>

<p>3288-0032/03 (Videreført fra 2001)</p> <p>Kvalitetsforbedring af slagge fra affaldsforbrændingsanlæg</p> <p>Formålet er at vurdere mulighederne for at kvalitetsforbedre slaggen fra affaldsforbrændingsanlæg i direkte forlængelse af forbrændingsprocessen. Projektet skal i fuld skala undersøge muligheden for at vaske slaggen fra affaldsforbrænding. Ved vasken fjernes salte samt den fine fraktion som bidrager til udvaskning af sulfat. Der skal foretages forsøg med indblæsning af CO₂ og hydrogencarbonat for at stabilisere udvaskningen af sulfat. Modning på den vaskede slagge vil blive undersøgt. Skærpede krav i forbindelse med genanvendelse af restprodukter til bygge- og anlægsarbejder nødvendiggør en reduktion af de salte der udvaskes fra slaggen.</p> <p>AFATEK A/S Håndværkervej 70, 4000 Roskilde</p>	<p>298.000</p>
<p>3288-0033/03 (Videreført fra 2001)</p> <p>Separation af affaldsforbrændingsslagge og optimeret udnyttelse af slaggefraktioner og slagge</p> <p>Undersøgelse af genanvendelsespotentialer for aluminium, andre ikke magnetiske metaller samt øvrige separerbare fraktioner ved separation af slagge fra danske affaldsforbrændingsanlæg.</p> <p>Affaldet, der føres til forbrænding indeholder en del metaller, som det af arbejdsmiljømæssige årsager ikke er muligt at frasortere før forbrænding. En stor del af disse metaller forefindes som rene metaller i slaggen, og kan, hvis det er samfundsøkonomisk forsvarligt, oparbejdes til nye genanvendelige metaller.</p> <p>Aluminium og Miljø Nørregade 45 B, 5000 Odense C</p>	<p>343.625</p>
<p><i>I alt, udvalgte indsatsområder</i></p>	<p>6.636.604</p>
<p>5.3 Andre udvalgte indsatsområder:</p>	
<p>3288-0003/03</p> <p>Kortlægning af mindre virksomheders brug af genbrugspladser</p> <p>Projektet vill udover at fokusere på forskellige typer af ordninger også vurdere ordningernes effektivitet med hensyn til, at affaldet bliver udsorteret i flest mulige genanvendelige fraktioner m.v. Projektets mål er, at kommunerne optimerer deres ordninger for mindre virksomheders brug af genbrugsstationer.</p> <p>Projektet er en del af grundlaget for udarbejdelsen af Affaldsstrategien 2005-2008.</p> <p>PlanMiljø Ellevevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>508.300</p>

<p>3288-0008/03</p> <p>Udvikling af metoder til udnyttelse af animalsk affald i biogasanlæg/udvinding af fosfor i aske fra kødbenmelsforbrænding.</p> <p>Den ene del af projektet består dels af indsamling af eksisterende viden om animalsk affald og dels af laboratorieforsøg med forbehandling, udrådningforsøg med forskellige fraktioner af animalsk affald samt en samlet vurdering af mulighederne for at anvende animalsk affald i biogasanlæg. Den anden del af projektet, som vedrører udvinding af fosfor i aske fra kødbenmels- forbrænding, består dels af kortlægning af mængder af animalsk affald og dels screening af mulige alternative metoder til fosforudvinding samt en detaljeret vurdering af de mest lovende metoder. Projektet er ét af Miljøstyrelsens initiativer for at øge genanvendelsen af animalsk affald eller alternativt udvinde forfor fra asken fra forbrændingen.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>1.000.000</p>
<p>3288-0009/03</p> <p>Udvikling og afprøvning af alternative metoder til genanvendelse af farvede glasskår</p> <p>Projektet vil screene genanvendelsesmulighederne for farvede glasskår til produktion af tegl og beton og til vejbyggeri. Der gennemføres dels en vurdering af de tekniske og markedsmæssige muligheder, hvor bl.a. udenlandske erfaringer inddrages og dels en gennemførelse af pilotforsøg af de tre nævnte genanvendelsesmuligheder. Projektet vil bidrage til at mindske forbruget af nye råstoffer i tegl- og betonindustrien og vejbygningssektoren. Projektet er et led i Miljørådets indsats for at fremme udvikling af nye teknologier.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141,2630 Taastrup</p>	<p>489.950</p>
<p>3288-0025/03</p> <p>Gennemsigtighed i kommunale affaldsgebyrer</p> <p>Projektet har til formål at fremkomme med konkrete forslag til ændringer, der kan sikre gennemsigtighed i den enkelte kommunes fastsættelse, og opkrævning af affaldsgebyrer og kan skabe det fornødne grundlag for en sammenligning kommunerne imellem. Det konkrete forslag skal være håndterbart i den kommunale forvaltning og bidrage til, at affaldshåndteringen foregår på et højt miljømæssigt niveau samtidig med, at forslaget kan operationaliseres juridisk og i forhold til det kommunale budget- og regnskabssystem. Forslaget skal sigte mod at undgå unødige administrative byrder for alle involverede aktører. Projektet er igangsat af arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren.</p> <p>PricewaterhouseCoopers Strandvejen 44, 2900 Hellerup</p>	<p>797.000</p>

<p>3288-0026/03</p> <p>Fordele og ulemper ved en liberalisering af affaldsforbrænding og deponering</p> <p>Formålet med projektet er at undersøge de organisatoriske, økonomiske og miljømæssige konsekvenser ved at tillade en mere konkurrenceudsat affaldsbehandling. Dvs. at undersøge, om det er muligt at opnå en større samfundsøkonomisk effektivitet via en liberaliseret affaldssektor, uden at hensyn til forbruger- og miljøbeskyttelse tilsidesættes. Projektet er igangsat af arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>1.599.646</p>
<p>3288-0027/03</p> <p>Kortlægning af genanvendelse af dansk plast-, pap- og papiraffald</p> <p>Afsætningen af plast-, pap- og papiraffald til genanvendelse i udlandet kortlægges, herunder såvel fjern- som nærområder. Der etableres et overblik over det eksisterende eksportmønster til genanvendelse. Der undersøges hvilke genanvendelsesteknologier, der anvendes til oparbejdning og disse sammenlignes med teknologi anvendt i Danmark.</p> <p>Projektet er et led i Miljøstyrelsens arbejde med vidensopsamling indenfor genanvendelsesområdet.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>388.575</p>
<p>3288-0028/03</p> <p>Indsamling og genanvendelse af metalemballager fra husholdninger</p> <p>Det undersøges, hvorledes metalemballager fra husholdninger, herunder tom ikke-pantbelagt drikkevareemballage, ud fra en miljømæssig og en økonomisk vurdering bedst kan indsamles separat til genanvendelse. Projektet er en del af Miljøstyrelsens vidensopsamling på genanvendelsesområdet.</p> <p>Lars Mørk Ottosen Møllebakken 12, 8300 Odder</p>	<p>396.900</p>
<p>3288-0030/03 (Videreført fra 2001)</p> <p>Imprægneret affaldstræ anvendt som ressource til bæredygtig energiproduktion</p> <p>Formålet med projektet er at anvende en forgasningsteknik, som producerer meget lidt tjære. Det gør det lettere og billigere at rense produktgassen for arsen og vise, at forgasningsanlægget kan operere med en høj total-virkningsgrad, hvilket betyder, at anlægget producerer 5 til 15% mere energi end traditionelle anlæg.</p> <p>Imprægneret træ deponeres i dag, men arsen, kobber og krom udvaskes af træet i deponiet og belaster derfor perkolatet. I projektet forsøges energien i træet udnyttet, samtidig med at arsen, kobber og krom genvindes, alternativt stabiliseres.</p> <p>dk-TEKNIK Gladsaxe Møllevej 15, 2860 Søborg</p>	<p>1.363.751</p>

<p>3288-0048/03</p> <p>Etablering af "Miljø A/S" til fremme af miljørigtig håndtering af kritisk affald</p> <p>Formålet er at afdække barrierer for udvikling og etablering af behandlingsanlæg for affald. Begrundelse er at sikre en bedre miljømæssigt alternativ behandling end deponering. Det er også blevet afdækket hvorvidt der er potentielle investorer til at finansiere et sådant anlæg.</p> <p>Projektets overordnede formål er at fremme udvikling og implementering af fuld skala teknologier på markedsbaserede vilkår. Projektet understøtter intentionerne i rapporten Grøn Markedsøkonomi.</p> <p>McKinsey & Company Denmark Ved Stranden 16, 1061 København K</p>	<p>1.000.000</p>
<p>3288-0350</p> <p>Review af projektet "Ressourcebesparelser ved affaldsbehandling i Danmark"</p> <p>COWI A/S udførte projektet og dets resultater kan på nogle områder virke overraskende i forhold til tidligere analyser. Der er derfor gennemført et review af projektet, inden de nye indikatorer tages i anvendelse i forbindelse med den kommende affaldsstrategi.</p> <p>Projektet er en kvalitetskontrol af de affaldsindikatorer der blev anvendt som grundlag for Affaldsstrategien.</p> <p>Institut for produktudvikling DTU, Bygning 424, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>105.430</p>
<p><i>I alt, andre udvalgte indsatsområder</i></p>	<p>7.649.552</p>
<p>8.0 Tværgående information, administration og evaluering:</p>	
<p>126-0088/4</p> <p>Annoncering, trykning og andre tværgående informationsaktiviteter</p> <p>Anvendes i forbindelse med administration, information og formidling af program for renere produkter.</p> <p>Kontoret for renere produkter Strandgade 29, 1401 København K</p>	<p>1.800.000</p>

<p>126-0552</p> <p>Evaluering af grønne netværk i Danmark (Myndigheds/virksomhedsnetværk) og deres funktion</p> <p>Formålet med denne evaluering var at tilvejebringe systematisk og dokumenteret viden om regionale danske myndigheds/virksomheds netværk og deres funktion, herunder at</p> <ul style="list-style-type: none"> • kortlægge eksisterende netværk • beskrive modeller for grønne netværk • vurdere effekter af hidtidige netværk • afdække kritiske succesfaktorer for netværk • vurdere, hvordan netværk kan udvikles • vurdere muligheder og begrænsninger for disse netværk som et instrument til at fremme Den Produktorienterede Miljøstrategi og Den Grønne Erhvervsstrategi. <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>495.000</p>
<p>126-0651</p> <p>Udarbejdelse af redegørelse for Miljømærkning af rengøringstjenester</p> <p>Redegørelsen har til formål at opsamle erfaringer vedr. samspillet mellem miljøledelse og miljømærkning i en servicevirksomhed. Hvordan virker en tjekliste indeholdende kriterier, dokumentation og sammenstilling, og hvordan fungerer miljømærkning af rengøringstjenester i forhold til krav i EMAS 2. I redegørelsen vil de udvalgte kriterier til Miljømærkning af rengøringstjeneste blive belyst, og det vurderes, om de kan anvendes til baggrundskriterier for opbygning af EMAS 2. Projektet er et led i bestræbelserne på at understøtte og samordne de forskellige informationsværktøjer vedr. virksomhedernes frivillige miljøarbejde</p> <p>Force Institutterne Navervej 1, 6600 Vejen</p>	<p>26.250</p>
<p>126-0655 (CO₂-midler)</p> <p>Energiledelsesaktiviteter set i et miljøperspektiv</p> <p>Projektets formål er at nyttiggøre erfaringer og materiale udviklet under "Projekt Værktøjskassen" i et bredere miljømæssigt perspektiv. Projektet understøtter endvidere de øvrige aktiviteter under RP-programmet, der har til formål at understøtte og videreudvikle synergien mellem energi- og miljøledelse og de værktøjer, der er udviklet på de to områder. Projektet skal endvidere formidle erfaringer fra projekter støttet af Projekt Værktøjskassen, men først færdiggjort i 2002 eller 2003. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse.</p> <p>Jh-plan Lindelunden 65, 6705 Esbjerg Ø</p>	<p>1.045.355</p>

<p>126-0656 (CO₂-midler)</p> <p>Det Grønne Marked - Nye muligheder for alle virksomheder</p> <p>Formålet er at formidle de mere overordnede idéer og perspektiver i den produktorienterede miljøindsats - bl.a. af de virkemidler der arbejdes med i Danmark. Der skal være formidling både i Danmark og udlandet. Nøgleelementet i indsatsen skal være en pjece, der bygger på indsamlede erfaringer og dokumenterede resultater. Projektet er et led i Miljøstyrelsens indsats for at formidle perspektiverne i markedet for miljøvenlige produkter.</p> <p>Operate Aldersrogade 3 A, 2200 København N</p>	<p>341.795</p>
<p>126-0683</p> <p>Indikatorer og effektvurdering</p> <p>Formålet er at give et "state-of-the-art" overblik over danske og europæiske erfaringer med eksempler på indikatorer i forhold til renere produktområdet. Dette skal danne udgangspunkt for udvikling af indikatorer for den danske indsats på renere produktområdet, således at man bedre kan evaluere effekten af programmet.</p> <p>CASA Linnegade 25, 3, 1361 København K</p>	<p>649.525</p>
<p>126-0707</p> <p>Oversættelse af 4 dokumenter fra dansk til engelsk</p> <p>Oversættelse af; 1) Midtvejsevaluering af produktpanelerne. 2) Anvendelse af naturlige kølemidler i supermarkeder. Miljøprojekt nr. 658, 2002. 3) Forbrugernes muligheder og interesse for køb af grøn elektronik. Miljøprojekt nr. 688, 2002. 4) Fra tanke til handling - 5 nye værktøjer – Pjece</p> <p>Formålet med oversættelse af rapporterne fra dansk til engelsk, er at gøre resultaterne internationalt tilgængelige.</p> <p>ad hoc Translatørservice Fredericiagade 16, 1310 København K</p>	<p>142.600</p>
<p>126-0708</p> <p>Oversættelse af dokumentet: Vurdering af mulighederne for at erstatte kraftige drivhusgasser (HFC'er, PFC'er og SF6).</p> <p>Formålet er at oversætte Miljøprojekt nr. 674, 2002 fra dansk til engelsk, og dermed gøre resultaterne internationalt tilgængelige.</p> <p>Teknologisk Institut Gregersensvej, Postboks 141, 2630 Taastrup</p>	<p>29.500</p>
<p>126-0709</p> <p>Oversættelse af "Grundstofferne i 2. geled - et miljøproblem nu eller fremover.</p> <p>Formålet med oversættelsen af Miljøprojekt nr. 674, 2002 fra dansk til engelsk er at gøre rapportens resultater internationalt tilgængelige.</p> <p>COWI A/S Parallelvej 2, 2800 Lyngby</p>	<p>76.000</p>

<p>126-0712</p> <p>Konference for European IPP-Network</p> <p>Formålet er at udarbejde diskussionsoplæg til en konference for det europæiske IPP netværk under det danske EU-formandsskab samt at yde bidrage til planlægningen og afholdelsen af konferencen.</p> <p>Konferencen er én ud af tre konferencer, hvor myndigheder, virksomheder og NGO'er har/vil give(t) deres input til hvilke initiativer på produktområdet, der er behov for på EU-niveau. Konferencen er således også et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme det europæiske samarbejde på produktområdet.</p> <p>Valør & Tinge A/S Amaliegade 5 C, 3., 1256 København K</p>	<p>274.375</p>
<p>126-0713</p> <p>Oversættelse af "Miljøprioritering af industriprodukter.</p> <p>Formålet er at oversætte Miljøprojekt nr. 281, 1995 fra dansk til engelsk, og dermed gøre resultaterne internationalt tilgængelige.</p> <p>COWI A/S Flegborgvej 6, 7100 Vejle</p>	<p>166.250</p>
<p>126-0714 (CO₂-midler)</p> <p>Udvikling af standard for integrerede ledelsessystemer</p> <p>Projektet har til formål at udvikle og udarbejde en standard, som kan anvendes til vejledning af virksomheder, der står over for beslutningen om at etablere et integreret ledelsessystem mindst omfattende kvalitetsstyrings-, miljøledelses-, energiledelses- og arbejdsmiljøledelsesaspekter. Som led i projektet etableres et standardiseringsudvalg, idet brugersynspunkter er vigtige at få inddraget. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet forventes afsluttet primo 2004.</p> <p>Dansk Standard Kollegievej 6, 2920 Charlottenlund</p>	<p>350.000</p>
<p>126-0720</p> <p>NGO konference om IPP og ti års handlingsprogram for bæredygtig forbrug og produktion</p> <p>Formålet med konferencen er at samle input fra miljø- og forbrugerorganisationer til det videre arbejde med IPP og bæredygtig forbrug og produktion samt på baggrund heraf at levere input itl de politiske institutioner, der skal arbejde videre hermed, herunder den danske regering og EU Kommissionen. Konferencen er én ud af tre konferencer, hvor myndigheder, virksomheder og NGO'er har/vil give(t) deres input til hvilke initiativer på produktområdet, der er behov for på EU-niveau. Konferencen er således også et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme det europæiske samarbejde på produktområdet.</p> <p>Danmarks Naturfredningsforening Masnedøgade 20, 2100 København Ø</p>	<p>498.300</p>

<p>126-0728 (CO₂-midler)</p> <p>Dokumentation af behov for en godkendelsesordning for/kvalitetssikring af rådgivere på miljø- og energiledelsesområdet</p> <p>Formålet med projektet er at skabe et velbearbejdet grundlag for drøftelser af et behov for en godkendelsesordning eller anden form for kvalitetssikring af rådgivere på energi- og miljøledelsesområdet. Projektet omfatter en dels en høring dels en rapport, der lægger op til en beslutningstagen på området. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse.</p> <p>Energimidt Entreprise A/S Tietgensvej 2-4, 8600 Silkeborg</p>	<p>98.665</p>
<p>126-0731 (CO₂-midler)</p> <p>EMIS-DB: En internet database over miljøinformationssystemer</p> <p>Projektets formål er at etablere en database, der gør det let for virksomheder, der ønsker at finde frem til de miljøinformationssystemer, der er relevante for dem. Systemet skal gøre det lettere for virksomheder at finde softwareløsninger, der er egnede til deres særlige dokumentationskrav, samt at sammenligne forskellige software. Databasen etableres, så virksomheder kan få adgang til den via Miljøstyrelsens hjemmeside og så de forskellige softwareleverandører kan opdatere deres systemtilbud. Indsamling og bearbejdning af miljø- og energidata og de dertil knyttede økonomiske data er for mange virksomheder byrdefuldt, hvorfor de ikke får de fulde udbytte af deres ledelsesystemer. En større udbredelse af softwareløsninger forventes at kunne lette de administrative opgaver og bidrage til fokus på de miljømæssigt og økonomisk mest aktuelle aktiviteter. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse.</p> <p>Rikcon Solutions Sdr Mosevej 40, 8543 Hornslet</p>	<p>149.750</p>
<p>126-0757 (CO₂-midler)</p> <p>Værktøjer til den økonomiske beslutningsproces</p> <p>Projektet har til formål at bidrage til danske erfaringer og en bred dansk forankring af aktiviteter inden for EMA- Environmental Management Accounting. Gennem EMA-aktiviteterne søges opnået et bedre samspil mellem de miljømæssige og økonomiske aktiviteter og registreringer i virksomhederne. EMA-værktøjerne har i udlandet bl.a. givet gode resultater i samspil med miljø- og energiledelse og på affaldsområdet, men kendskabet til værktøjerne er meget beskedne i Danmark. Dette projekt skal ses i sammenhæng med caseprojekter, der parallelt vil blive gennemført i 9 virksomheder. Disse cases skal bidrage til etablering af den danske vidensbase, og i gennemførelsen af casene vil virksomhederne og en bred kreds af rådgivere kunne trække på både de internationale og de fælles opbyggede erfaringer. Projektet afsluttes med et topledersseminar med en bred kreds af beslutningstagere. Det er forventningen, at ledere fra de danske casevirksomheder vil kunne bidrage med værdifulde erfaringer og perspektiver. Aktiviteten ses som et vigtigt bidrag til at få flere virksomheder til at få en bedre integration af de miljømæssige og øvrige beslutningsprocesser i virksomhederne. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse.</p> <p>PricewaterhouseCoopers Strandvejen 44, 2900 Hellerup</p>	<p>300.000</p>

<p>126-0758 (CO₂-midler)</p> <p>Inspirations- og selvevalueringsværktøjer til virksomheder</p> <p>Projektet har til formål at udvikle og udbrede et værktøj, der dels kan inspirere virksomheder til at gå i gang med opbygning af integrerede ledelsessystemer dels vejlede virksomhederne i at udvikle systemer, der dels er målrettet de aspekter af deres virksomhedsstyring, som de finder mest relevant og som samtidigt giver dem nyttig styringsinformation samt input til over for interessenterne. Værktøjet skal være internetbaseret og bygge videre på /inddrage relevante guider og værktøjer samt eksempler på 'best praksis'. Værktøjet udvikles i fællesskab af en gruppe erfarne rådgivere på energi- og miljøområdet og en gruppe casevirksomheder. Resultaterne formidles til en bred kreds bl.a. andre rådgivere og brancheorganisationer, der vil kunne bruge værktøjet i behovsafklaringsfasen over for virksomhederne. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse. Projektet er en del af den særlige indsats for at styrke samspillet mellem miljø- og energiledelse.</p> <p>DHI institut for vand og miljø Ager Alle 11, 2970 Hørsholm</p>	<p>349.815</p>
<p>126-0764 (CO₂-midler)</p> <p>Energieffektivitet i miljøgodkendelser</p> <p>Projektet har til formål at afdække, hvorledes virksomhedernes arbejde med energieffektivisering kan nyttiggøres af miljømyndighederne i forbindelse med miljøgodkendelser. En del miljøbelastende virksomheder er også energitunge. Virksomheder har indgået aftale om energieffektivisering med Energistyrelsen, bl.a. omfattende indførelse af energiledelse og gennemførelse af energieffektiviseringsprojekter. Der er et potentiale for samordne de to aktiviteter. Dette undersøges i nogle konkrete cases omfattende relevante virksomheder og myndigheder. Projektet er en del af Miljøstyrelsens initiativ vedr. øget integration og større nytteværdi af virksomhedernes arbejde med miljø- og energiledelse.</p> <p>RAMBØLL Teknikerbyen 31, 2830 Virum</p>	<p>297.100</p>
<p>126-0807 (CO₂-midler)</p> <p>Formidling af projekter og resultater fra Programmet for renere produkter</p> <p>Formålet er at systematisere og styrke den løbende opsamling og formidling af resultaterne under tilskudsprogrammet.</p> <p>PlanMiljø Ellevevej 5, Østrup, 3670 Veksø Sjælland</p>	<p>799.000</p>

<p>126-0809 (CO₂-midler)</p> <p>Konference om Integrated Product Policy (IPP) for europæiske virksomheder</p> <p>Formålet med konferencen er at få de trendsættende virksomheder i Europa til at give deres bud på, hvordan IPP fremmes fra virksomhedernes side samt give anbefalinger til forbrugerorganisationer og myndigheder, herunder Kommissionen, om deres rolle i forhold til IPP. Konferencen er én ud af tre konferencer, hvor myndigheder, virksomheder og NGO'er har/vil give(t) deres input til hvilke initiativer på produktområdet, der er behov for på EU-niveau. Konferencen er således også et led i Miljøstyrelsens indsats for at fremme det europæiske samarbejde på produktområdet.</p> <p>Brødrene Hartmann A/S Klampenborgvej 203, 2800 Kgs.Lyngby</p>	<p>395.000</p>
<p><i>I alt, tværgående information</i></p>	<p>8.284.280</p>
<p>Perspektivpuljen: (Projekterne var omfattet af udgiftsstoppet i 2001 og er derfor først blevet igangsat i 2002)</p>	
<p>126-0442 (CO₂-midler)</p> <p>ELS Environment Label System</p> <p>Projektets formål er at producere selvklæbende etiketter uden bagpapir.</p> <p>Color-Label A/S Vejlbjergvej 14, 8240 Risskov</p>	<p>600.000</p>
<p>126-0452 (CO₂-midler)</p> <p>Projekt downgauging</p> <p>Projektet har til formål at opnå materialereduktion (downgauging) på 90% af produktionssortimentet. Effekten af dette vil være en reduktion af det nuværende materialeforbrug med ca. 10%, hvilket reducerer omkostninger samtidig med at miljøbelastningen formindskes. Langt hovedparten af virksomhedens materialeforbrug er aluminium i niveauet 3.500 ton pr. år, som for 100% vedkommende går til emballering af fisk og skaldyr.</p> <p>Skanem Skive A/S Ulvevej 2, 7800 Skive</p>	<p>500.000</p>

Orientering om aktiviteter i 2002

Miljøkompetenceordningen

Miljømærkefremmeordningen

Miljøkompetenceordningen

1. Mål og prioriteringer 2002

Miljøkompetenceordningen blev igangsat i september 1999. I Prioriteringsplanen for 2002 blev det besluttet at fastholde ordningen som et element i implementeringen af resultater fra Program for Renere Produkter og de beslægtede tidligere tilskudsprogrammer. Ordningen indgik endvidere i et nyt større initiativ vedr. integration af miljø- og energiledelse.

Et miljøledelsessystem, som er tilpasset ansøgers situation og de generelle udviklingstendenser inden for det pågældende område, er det centrale udgangspunkt for alle projekter under Miljøkompetenceordningen. Det betyder, at ansøgere, som ikke allerede har etableret et miljøledelsessystem efter anerkendte principper, skal etablere miljøledelse som led i det støttede projekt.

Ordningens tilbud blev i 2001 reorganiseret, så det klart fremgik, hvilke aktiviteter og miljømål der kunne ydes tilskud til, og hvilke målgrupper, der var prioriterede. I lighed med tidligere år har der i 2002 været tilskudsmuligheder både for virksomheder, institutioner og myndigheder, der har ønsket at indføre miljøledelse. Ordningen støttede også fortsat såvel enkeltvirksomheder som samarbejdsprojekter mellem flere ansøgere.

Der har i 2002 været lagt vægt på, at ansøgerne opnår certificering, og at nye typer organisationer opnår erfaringer med EMAS II. Der har været også været fokus på miljømærkeaktiviteter, på introduktion til livscyklusvurderinger samt miljødokumentation i produktkædesamarbejde. Inden for offentlige grønne indkøb har hovedvægten fortsat været på samarbejdsprojekter. Alle miljøledelsesprojekter i den offentlige sektor har obligatorisk omfattet grønne indkøb. Endeligt har der været lagt vægt på at synliggøre virksomhedernes økonomiske resultater af miljøledelsesarbejdet og styrke miljøkommunikation i business til business samarbejdet. Demonstration af samspil mellem miljømærkning og miljøledelse i servicesektoren har også været i fokus.

Som led i Miljørådets beslutning om at støtte Dansk Industris og Landbrugsrådets initiativ for at nyttiggøre resultater af den tidligere omfattende indsats vedr. energiledelse i en bredere miljøsammenhæng, har ordningen i 2002 haft særligt fokus på systemintegration. Under denne overskrift er søgt opdyrket og dokumenteret de fordele, der ofte vil være ved at samordne flere ledelsessystemer. Fokus har især været på energi- og miljøledelse, men mange virksomheder har også ønsket at inddrage andre ledelsessystemer især kvalitet, men også arbejdsmiljø, fødevarer sikkerhed (HACCP) og økonomi.

Ordningen har til formål at inspirere til miljøaktiviteter, der rækker ud over markedets umiddelbare krav og forventninger, og som også er mere vidtgående end myndighedskravene. Der stilles derfor større krav til projekter på områder, hvor der er en begyndende konkurrence på miljøpræstationer. Tilskuddet differentieres desuden, så kun de ansøgere, der opnår certificering, miljømærke m.fl. konkrete mål, opnår de maksimumsbeløb, der er mulighed for inden for de forskellige kategorier.

For at understøtte programmets intentioner om hjælp til selvhjælp ligger tilskudsprocenten lavt, typisk mellem 20 og 30%.

Målgruffokus er i perioden af bevillingsmæssige årsager koncentreret om fremstillingssektoren og enkelte andre brancher. I kombination med en tilsigtet reduktion i tilskudsniveauet har dette medført en begrænset interesse fra visse målgrupper bl.a. i den offentlige sektor.

2. Bevillinger 2002

2.1 Oversigt over bevilligede tilskud

Der blev i 2002 givet 38.807 tkr. i nye tilsagn om tilskud. Nettobevillingsbeløbet i 2002 har været på 37.604 kr., idet 1.203 tkr. tidligere bevilgede tilskud har kunnet genbevilges. 7.644 tkr. vedrører tilskuds-midler og projekter omfattet af udgiftsstoppet i 2001, men bevilget i 2002 for overførte 2001-midler.

Miljøkompetenceordningen har i 2002 støttet opbygning af kompetence inden for følgende hovedområder:

- Miljøledelse samt videregående miljøaktiviteter i virksomheder uden certificeret miljøledelse på ansøgningstidspunktet
- Videregående, produktorienterede miljøaktiviteter i virksomheder med certificeret miljøledelse
- Livscyklusvurdering (LCA)
- Offentlige grønne indkøb
- Systemintegration primært hos virksomheder, der allerede havde et ledelsessystem enten på energi- eller miljøområdet, men som ønskede en integreret løsning

Ordningens tilskudstemaer er organiseret i en stepmodel - dvs. ansøgere kan starte med et mere elementært miljøarbejde og successivt bringe sig i front og engagere sig i fx LCA-aktiviteter.

Bevillingerne er som led i ordningens finansiering opdelt på tilskudsmodtagere, der kan henføres til CO₂-midler og øvrige, karakteriseret ved tilskudsmodtagers hovedaktivitet og status:

- Fremstillingsvirksomheder
- Øvrige virksomheder omfattet af reglerne om tilbageførsel af CO₂-midler (bl.a. byggevirksomheder, og herunder offentlige virksomheder, der udøver aktivitet på samme vilkår som private virksomheder)
- Øvrige private virksomheder
- Offentlige virksomheder (virksomheder omfattet af statsstøttere reglerne) incl. forbrugerejede forsyningsvirksomheder mv.
- Offentlige myndigheder og institutioner, der ikke er omfattet af statsstøttere reglerne

Udgangspunktet for opdelingen er virksomhedens egen opgivelse af branche. Hvis en virksomhed har flere branchekoder, er anvendt den kategori, der er mest relevant for projektets aktiviteter.

Tabel 2.1.1

Bevilgede projekter og fordelingen af projektdeltagere i 2002, i 2001 samt samlet siden projektstart i september 1999						
	2002		2001		Samlet tilskud 1999-2002	
	Antal	Tilsagn Tkr.	Antal	Tilsagn tkr.	Antal	Tilsagn tkr.
Bevillinger	198	38.807	147	25.054	645	108.417
Deltagere	308	38.807	182	25.054	890	108.417
Fordelingen af bevillingsmodtagere						
Fremstillingsvirksomheder	130	23.258	95	15.559	404	61.705
Øvrige CO ₂ -virksomheder	106	7.709	44	3.970	199	16.753
Øvrige private virksomheder	48	5.510	23	3.140	175	17.597
Offentlige virksomheder	14	1.325	10	1.275	63	6.655
Offentlige myndigheder mv.	10	1.005	10	1.110	49	5.707

** Fordelingen mellem fremstillingsvirksomheder og øvrige CO₂-virksomheder og øvrige tilskudsmodtagere er først sket fra 2000. Bevillingerne i 1999 er efterfølgende fordelt efter samme principper.*

2.2 Målgrupper og temaer for bevillinger

Miljøkompetenceordningen er rettet mod alle virksomheder og institutioner, der har ønske om og behov for at udvikle miljøkompetence, og som alene eller i fællesskab med andre kan bidrage til et synligt miljøresultat.

I 2002 har der - i lighed med 2001- været fokus på at stimulere ansøgerne på 3 felter

- ansøgerne inspireres til at dokumentere deres miljøarbejde i form af certificerede systemer eller miljømærkning
- ansøgerne inspireres til at arbejde mere produktorienteret
- mindre virksomheder med begrænsede miljøbelastninger og ansøgere, hvor der vil være en stor nytteværdi af kollektivt miljøarbejde, tilskyndes til at samarbejde i netværk

I 2002 har der endvidere været fokus på systemintegration, på den økonomiske opgørelse og den økonomiske effekt af miljøarbejdet samt på samspillet mellem miljøledelse og miljømærkning, især i servicesektoren. Endeligt har der været lagt vægt på demonstrationsværdien af projekter i de sektorer, hvor der har været begrænsede midler til rådighed (uden for fremstillingssektoren).

De bevilgede tilskud kan opdeles efter forskellige dimensioner, der samlet giver et mere detaljeret indtryk af ordningen. Disse er

- Branche hos tilskudsmodtager (alle tilskudsmodtagere)
- Geografisk fordeling (alle tilskudsmodtagere)
- Virksomhedsstørrelse (kun private virksomheder)
- Indholdet af kompetenceopbygningen (alle tilskudsmodtagere)

Bevillingsoversigterne for 2002 er suppleret med data for hele den forudgående periode. Samlet tegner de et billede af ordningens meget brede målgruppe og af virksomhedernes prioriterede indsatsområder.

Tabel 2.2.1 Projekternes branchemæssige fordeling

<i>Branche</i>	Bevillinger 2002			Bevillinger 1999-2001		1999-2002
	<i>Antal virksomheder/ institutioner</i>	<i>Tilskud tkr.</i>	<i>Projektkostninger i tkr.</i>	<i>Samlet antal bevillinger</i>	<i>Samlede tilskud i tkr.</i>	<i>Branchens samlede andel i %</i>
Fødevarerforædling	6	1.030	4.122	7	1.350	2,5
Tekstil & fodtøj	10	1.995	6.030	16	3.543	5
Træ & møbler	14	2.735	9.064	27	4.234	6,5
Grafisk industri	10	1.365	6.244	68	4.516	5,5
Kemisk industri	13	2.170	7.276	22	4.245	6
Gummi og plastindustri	13	2.420	10.789	10	1.778	4
Sten-, ler- & glas	2	400	1.267	9	1.250	0,5
Jern & maskin	38	6.562	21.434	60	9.740	15
Elektronik- & tele- og apparatindustri	11	2.120	7.258	26	4.077	6
Øvrige brancher	12	2.380	8.076	7	1.060	3,5
Industriel genanvendelse	1	81	203	22	2.654	2,5
Fremstilling i alt	130	23.258	81.763	274	38.447	57
Bygge & anlægsvirksomhed	22	2.553	8.515	27	3.860	6
Handel & reparation af automobiler mv.	62	3.555	13.851	63	4.684	8
Industrielle vaskerier og renserier	22	1.600	6.668	3	500	2
Øvrige CO₂-virksomheder	106	7.708	29.034	93	9.044	16
Handel	3	300	1.094	19	2.096	2
Genanvendelse	5	500	1.711	64	3.971	4
Transport/spedition incl. offentligt ejede	15	1.780	6.800	13	1.820	3
Teknisk service	8	1.110	3.831	14	1.610	3
Øvrige private servicevirksomheder	17	1.820	5.328	17	2.570	4
Øvrige private/kommercielle	48	5.510	18.764	127	12.067	16
Offentlige forsyningsselskaber	9	775	3.693	23	2.505	3
Kommunale forvaltninger	10	1.005	3.860	31	3.835	4
Sundhed og plejesektor	0	0	0	11	1.144	1
Affaldsselskaber mv.	4	400	2.465	17	1.800	2
Organisationer mfl. ikke kommercielle	1	150	774	6	698	1
Offentlige og ikke kommercielle i alt	24	2.330	10.792	88	9.982	11
I alt	308	38.807	140.353	586	69.540	

Den branchemæssige fordeling i 2002 afspejler, at de fleste af ordningens midler skulle anvendes inden for den private sektor, at offentlige projekter i netværk ville få prioritet, og at affaldsområdet var nedprioriteret.

Interessen fra den offentlige sektor har været ret svag, men de økonomiske muligheder for at imødekomme ansøgninger har også været begrænset.

Tabel 2.2.2 Fordeling af bevillinger efter virksomhedsstørrelse - private virksomheder

Virksomhedsstørrelse Antal ansatte	Bevillinger 2002						Statistik 1999-2002		
	Antal bevillingsmodtagere		Bevilget tilskud		Projektomkostninger		Antal bevillingsmodtagere		% fordeling af bevilget tilskud
	Antal	%	Beløb tkr.	%	Beløb tkr.	%	Antal	%	%
0-9	77	28	6.083	17	22.630	18	216	28	19
10-19	43	15,5	4.912	14	15.724	12,5	142	19	15
20-49	64	23	7.849	22	26.579	21	180	24	24
50-99	43	15,5	7.175	20	24.887	20	93	12	16
100-249	24	9	4.320	12	15.759	12,5	72	9	13
Samlet antal med færre end 250 ansatte	251 *	91	30.339	85	105.579	84	703	92	87
250-499	11	4	2.677	8	10.971	9	39	5	8
Flere end 500 ansatte	13	5	2.560	7	9.119	7	25	3	5
Private virksomheder I alt	275	100	35.576	100	125.669	100	767	100	100

* af de 251 virksomheder er 32 ikke definitions­mæssigt SMV'er. Datterselskaberne findes især i gruppen med 100-249 ansatte.

Programmet har i hele sin løbetid været en efterspurgt mulighed for de mindre og også helt små virksomheder. I 2002 bidrog programmet således til, at mindre virksomhederne besluttede at anvende over 100 mio. kr. på miljø- og ressourceindsatsen.

Deltagerne i gruppen af store virksomheder er karakteriseret ved en stor andel af miljøaktive virksomheder. De deltager i programmet for at videreudvikle deres miljøarbejde og herunder afprøve nye værktøjer og koncepter samt som bidragsydere på LCA-området.

2002 var også præget af en anden udviklingstendens, idet relativt flere mellemstore virksomheder inden for business to business produkter, gik i gang med miljøprojekter.

Det store antal helt små virksomheder kan føres tilbage til netværk bl.a. af renserier og autovirksomheder.

Tabel 2.2.3 Projekternes faglige indhold fordelt på hovedgrupper

Tema	Bevillinger 2002		Bevillinger 1999-2001	
	Antal virksomheder	Bevilget beløb kr.	Samlet antal projekter*	Bevilget beløb tkr.
Projekter i virksomheder uden certificeret miljøledelse på ansøgningstidspunktet	255	29.033	441	62.437
Miljøledelse generelt (uden certificering og med begrænset produktorientering)	85	6.934	187	19.675
Certificeret miljøledelse incl. projekter med produktorientering	140	17.634	271	33.893
Produktorienteret miljøledelse bl.a. miljømærkning	30	4.465	83	8.869
Produktorienteret miljøarbejde i virksomheder med certificeret miljøledelse	14	2.615	13	3.198
LCA-projekter	5	807	12	2.515
Offentlige grønne indkøb	6	525	12	1.460
Systemintegration incl. energiledelse (kun 2002)	21	4.776		
EMA (kun 2002)	7	1.050		
I alt 2002	308	38.807		

*Data for tidligere år er baseret på bevillinger, mens data for 2002 er baseret på projektdeltagere. Det skyldes at visse netværk rummer virksomheder, der kan henføres til forskellige kategorier. Der er derfor ikke sket en sammentælling.

Det fremgår af statistikkerne, at målsætningen om at flytte tyngden af bevillinger til projekter, der omfatter certificeret miljøledelse og produktorientering, i et rimeligt omfang er lykkedes.

En del virksomheder med et etableret miljøarbejde i form af certificeret miljøledelse tog i 2002 fat på en produktorienteret indsats. Denne har i høj grad handlet om forskellige former for miljødokumentation af produkterne, herunder de første danske forsøg med miljøvaredeklarationer, men også omfattet forsøg med implementering af designværktøjer og brug af LCA-vurderinger.

21 projekter vedrørte den særlige indsats vedr. systemintegration, hvor ansøger i forvejen havde et certificeret miljøledelsessystem. Mens 7 projekter indgik i en større indsats vedr. introduktion af Environmental management accounting værktøjet – EMA.

Tabel 2.2.3 Deltagernes geografiske fordeling

Amt	Bevillinger 2002		Bevillinger 1999- 2002		Amtens andel	
	Antal virksomheder og institutioner	Bevilget tilskud tkr.	Antal virksomheder og institutioner	Bevilget tilskud tkr.	Af bevillinger	Relativ størrelse*
Københavns Kommune	4	480	38	4.633	4 %	9 %
Frederiksberg Kommune	1	200	3	670	0,5 %	1,5 %
Københavns Amt	24	2.980	77	9.635	9 %	11,5 %
Frederiksborg Amt	49	3.915	90	8.128	7,5 %	6,5 %
Roskilde Amt	8	959	36	2.902	2,5 %	4,5 %
Vestsjællands Amt	10	1.335	34	3.577	3,5 %	5,5 %
Storstrøms Amt	14	1.867	39	5.485	5 %	5 %
Bornholms Amt	8	880	17	1.755	1,5 %	1 %
Fyns Amt	25	3.529	73	8.989	8,5 %	9 %
Sønderjyllands Amt	17	2.290	38	4.972	4,5 %	5 %
Ribe Amt	19	2.753	47	6.704	6 %	4 %
Vejle Amt	28	3.780	68	9.479	9 %	6,5 %
Århus Amt	46	5.759	130	15.406	14 %	12 %
Ringkøbing Amt	26	3.508	84	11.970	11 %	5 %
Viborg Amt	10	1.900	35	4.332	4 %	4,5 %
Nordjyllands Amt	19	2.672	81	9.782	9 %	9 %
I alt	308	38.807	890	108.419		

*Amtets relative størrelse er målt ved antal indbyggere. Det ville måske have været mere relevant at foretage en sammenligning ud fra antal beskæftigede i den private sektor på grund af måletningen af midlerne til virksomheder i denne sektor.

Tabellen viser, at der samlet har været en væsentlig forskel fra amt til amt, hvad angår interessen for programmet. Hvorvidt denne forskel kan retfærdiggøres af forskelle i erhvervsstruktur er vanskeligt at vurdere.

3. Ansøgninger 2002

I 2002 indkom der 209 nye ansøgninger fra 290 forskellige ansøgere. 202 ansøgere modtog bevilling. 34 ansøgninger er blevet afslået, eller ansøger har ikke ønsket at genfremsende revideret ansøgning, der opfyldte ordningens krav. 54 ansøgninger var ikke færdigbehandlede ved årets afslutning, enten fordi der manglende yderligere oplysninger fra ansøger, eller fordi ansøgningerne var indkommet så sent på året, at de bevillingsmæssige muligheder var opbrugt. De 54 ansøgninger omfattende 64 forskellige ansøgere er udsendt til færdigbehandling i 2003.

28 projekter med et samlet tilskud på 5.826 tkr. vedrører den særlige indsats vedr. integration af miljø- og energiledelse, som blev besluttet af Miljørådet i april måned 2002 efter forslag fra Dansk Industri, Landbrugsrådet og støttet af Energistyrelsen. Ud over systemintegration har indsatsen også omfattet en synliggørelse af de økonomiske aspekter af miljø- og energiledelsesarbejdet i form af introduktion og afprøvning af konceptet Environmental Management Accounting. Der blev allokeret 4.5 mio. kr. yderligere til Miljøkompetenceordningen for at kunne løfte opgaven med virksomhedsinvolvering i de nye indsatsområder.

4. Igangværende og afsluttede projekter

I løbet af 2002 blev 111 projekter afsluttet. Samlet er pr. marts 2003 afsluttet 281 projekter med 345 tilskudsmodtagere. Antallet af afsluttede projekter er fortsat lidt færre end forventet, da et antal projekter er forsinket af interne eller eksterne årsager (fx ventetid på certificering, revisorpåtegning, omorganisering, sygdom etc.).

Ved starten af 2003 var der således godt 350 igangværende projekter, hvoraf en del har mere end 1 tilskudsmodtager. Antallet af igangværende sager forventes nedbragt betydeligt i løbet af 2003. Deltagerne i Miljøkompetenceordningen bidrager via obligatorisk selvevaluering til Miljøstyrelsens viden om såvel miljømæssige som konkurrencemæssige effekter af det systematiske miljøarbejde som om tilskudsordningens effekt. Selvevalueringen er omfattende, da den er en del af virksomhedernes rapporteringsforpligtelser, og den erstatter delvis den traditionelle projektrapport.

Miljømærkefremme 2002

Ordningen blev i lighed med Miljøkompetence ordningen lanceret i september 1999.

På basis af principper drøftet i Rådet for renere produkter og i overensstemmelse med lovgrundlaget blev der udvalgt produktområder, hvor der var relativt nye miljømærkekriterier og ingen miljømærkede produkter på markedet. De udvalgte områder var: Møbler og inventar, Madrasser, Tapeter, Papirkuverter, Emballagepapir samt Damehygiejne-produkter.

Efter de samme principper er suppleret med følgende områder, hvor der enten er kommet nye kriteriesæt, eller de eksisterende kriterier er revideret:

Foråret 2000: Industrielle afvaskere samt Bygningsplader (undtaget spånplade)

Efteråret 2000: Sko (EU's blomst) samt Udemøbler af træ

Foråret 2001: Vinduer og Biobrændselskedler

Efteråret 2002: Tømidler

Miljømærkefremme-ordningen er relativt snæver. For at et produkt skal kunne optages som tilskudsberettiget i ordningen kræves, at kriteriesættet er nyt eller nyrevideret, og at der ikke er udstedt licenser i Danmark (eller kun få licenser). Endvidere kræves, at ansøger er en SMV.

Miljømærkefremme-ordningen er i 2002 ikke blevet markedsført særskilt. Der kom ikke nye kriterier, der berettigede til en mere omfattende markedsføring.

Programmets indsats inden for miljømærkeområdet har været rettet mod at styrke udbuddet af produkter på de områder, hvor der var et begyndende markedsinteresse samt understøtte samspillet mellem miljøledelse og miljømærkning af serviceydelser. Ingen af disse aktiviteter kunne støttes under Miljømærkefremme-ordningen

Resultater

Under Miljømærkefremmeordningen blev der i 2002 ydet et tilskud på 230.000 kr. fordelt på 2 virksomheder:

1 ansøgning på området vinduer (Svanemærket) (overført fra 2001)

1 ansøgning på området tømidler (Svanemærket)

Der er endvidere bevilget 25 projekter under Miljøkompetenceordningen, hvor et centralt mål for ansøger har været opnåelse af miljømærke. Dette viser, at Miljøkompetenceordningen er et mere hensigtsmæssigt virkemiddel, når der kun kommer meget få nye produktgrupper hvert år, og en del af de eksisterende enten ikke er attraktive for producenterne eller kræver et bredt udbud af varer, for at mærket bliver synligt for forbrugerne og dermed får en miljømæssig effekt.

Bilag 3: Liste over publicerede projekter

Dette bilag er en liste over hvilke miljøprojekter, arbejdsrapporter mm. der er udgivet under Program for Renere Produkter i 2002. Nogle af projekterne er startet op under Program for renere teknologi og er først blev udgivet i 2002 med støtte fra Program for Renere Produkter.

Miljøprojekt:

- Nr. 655 Reefer container unit med CO2
- Nr. 656 Armeret epoxy- og polyesterplast - forbrug og affaldsmængder
- Nr. 657 Miljømæssige fordele og ulemper ved genvinding af plast
- Nr. 658 Anvendelse af naturlige kølemidler i supermarkeder
- Nr. 662 Vurdering af malings miljøbelastning i anvendelsesfasen (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 666 Barrierer for genanvendelse af forurenede, rensede og rene jord
- Nr. 668 Organisationsmodeller for udnyttelse af organisk dagrenovation i biogasanlæg
- Nr. 671 Kortlægning af affald i dansk dagligvarehandel
- Nr. 672 Affaldsindikatorer
- Nr. 674 Vurdering af mulighederne for at erstatte kraftige drivhusgasser (HFC'er, PFC'er og SF6)
- Nr. 675 HFC-frie mælkekøleanlæg
- Nr. 681 Miljø-, etik og arbejdsmiljøkrav i tekstilproduktkæden
- Nr. 682 Kvalitetssikring af LCA-arbejde
- Nr. 687 Vejledning i kritisk gennemgang af LCA
- Nr. 688 Forbrugernes muligheder og interesse for køb af grøn elektronik
- Nr. 689 Miljøvurdering af byggeri
- Nr. 692 Udviklingen af alternative antifoulingmetoder til lystbåde
- Nr. 694 Miljøoptimering af godstransporttydelser inden for bygge- anlægssektorer
- Nr. 696 Emballageforsyningen i Danmark 2000
- Nr. 702 DEHP i husholdningsaffald
- Nr. 703 Udbringning TASP og bioaske
- Nr. 707 Alternativer til blød PVC i byggebranchen
- Nr. 713 Undersøgelse af internationale erfaringer med påvirkning af markedet for mindre miljøbelastende elektronikprodukter
- Nr. 717 Gennemsigtighed i kommunale renovationsgebyrer
- Nr. 720 LCA-Uddannelse
- Nr. 723 Detailkortlægning af affaldssammensætningen i servicesektoren
- Nr. 724 Forprojekt til udarbejdelse af handlingsplan for kølebranchen
- Nr. 726 Udvikling af miljørigtig, blyfri inddækning
- Nr. 727 Substitution af SF6 i lydisolerede vinduer
- Nr. 730 Miljøoptimering af afvaskning ved tryk med vandfortyndbar flexotrykfarve (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 731 Genanvendelseeffektivitet af hvidblik- og stålemballager
- Nr. 733 Kommunale indsamlingssystemer for glasemballage fra husholdninger
- Nr. 737 Synliggørelse af de vigtigste forbrugerrelaterede miljøegenskaber ved Elektronikprodukter
- Nr. 738 Massestrømsanalyse af chrom og chromforbindelser
- Nr. 739 Substitution af phthalatblødgjort PVC-vandmadras hos Akva Waterbeds
- Nr. 742 Reduktion af anvendelse af phthalater i tekstil- og beklædningsindustrien

Arbejdsrapport:

- Nr. 3/2002 Interviewundersøgelse af det internationale kendskab til UMIP-metoden til livscyklusvurdering
- Nr. 4/2002 Renere teknologiprojekter 1996 (vedr. Program for renere teknologi)

- Nr. 5/2002 Cleaner Technology Projects in Denmark 1996 (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 6/2002 Renere teknologiprojekter 1997 (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 7/2002 Cleaner Technology Projects in Denmark 1997 (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 8/2002 Survey on international recognition of the EDIP Methodology for life cycle assessment
- Nr. 9/2002 Inddragelse af miljøhensyn ved indkøb og design af tekstilprodukter
- Nr. 12/2002 Miljømærker på tekstiler
- Nr. 13/2002 Danske husholdningers miljøbelastning
- Nr. 14/2002 Bionedbrydelige plastposer til indsamling af den organiske del af dagrenovationen til biogasanlæg
- Nr. 15/2002 Miljø- og kvalitetsledelsessystemer i fire danske virksomheder (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 16/2002 Mere miljøvenlige nåleolier til maskinstrikning (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 18/2002 Miljøkonsekvenser af levetidsforlængelse af elektronikprodukter
- Nr. 19/2002 Produktorienteret miljøindsats i landbrugets primærproduktion
- Nr. 22/2002 Verificering af aluminiumsembalagemængden på det danske marked
- Nr. 24/2002 Formidlingsprojekt om alternativer til blød PVC i byggebranchen
- Nr. 25/2002 Målrettet papirstyringsværktøj til avistrykkerier
- Nr. 26/2002 Brancheindsats inden for emballageindustrien, forprojekt
- Nr. 27/2002 Opdatering af UMIP-databasen
- Nr. 28/2002 LCA-spredning via tilsynsmyndigheder
- Nr. 29/2002 Udfasning af Lineære Alkylbenzen Sulfonater (LAS) i rengøringsmidler
- Nr. 30/2002 Økologiske rygsække - ressourceeffektivitet, materialestrømme og globalisering
- Nr. 31/2002 Forsortering af organisk affald til biogas med dewaster
- Nr. 32/2002 Stimulering af mindre virksomheders interesse for arbejdet med renere Produkter. (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 37/2002 Reduktion af miljøbelastningen fra tøjvask (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 38/2002 Håndtering af imprægneret træaffald
- Nr. 39/2002 Miljøledelse i produktkæder
- Nr. 40/2002 Environmental Product Chain Management
- Nr. 41/2002 Miljøledelse i produktkæder - en eksempelsamling
- Nr. 42/2002 OMIT - Vejledning til miljø-opgørelse/dokumentation af international godstransport
- Nr. 43/2002 OMIT - Manual for environmental calculation of international freight transport
- Nr. 44/2002 Produkters forbrug af transport. Systemanalyse

Miljønyt:

- Nr. 64 Manual on Product-Oriented Environmental Work (vedr. Program for renere teknologi)
- Nr. 65 Kom godt i gang med livscyklustankegangen
- Nr. 66 The New Approach in Setting Product Standards for Safety, Environmental Protection and Human Health
- Nr. 67 Miljørigtig udvikling i produktfamilier (vedr. Program for renere teknologi)

Udenfor serie:

- Håndbog til hjælp ved sortering af imprægneret træ
- Ukrudtsbekæmpelse på belægninger
- Pesticidfri pleje af fodboldbaner og golfarealer